תלמוד ירושלמי · סדר זרעים

תלמוד ירושלמי תרומות

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תלמוד ירושלמי תרומות

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-ירושלמי-תרומות/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 9
הלכה ג 10
הלכה ד 10
הלכה ה 11
פרק ב 13
הלכה א 13
הלכה ב 17
הלכה ג 18
פרק ג 19
הלכה א 19
הלכה ב 20
הלכה ג 21
הלכה ד 23
הלכה ה 23
פרק ד 24
הלכה א 24
הלכה ב 25
הלכה ג 25
הלכה ד 26
הלכה ה 27
הלכה ו 27
הלכה ז 28
הלכה ח 29
פרק ה 31
הלכה א 31
הלכה ב 33
הלכה ג 35
פרק ו 36
הלכה א 36
הלכה ב 38
הלכה ג 39
פרק ז 40
הלכה א 40
הלכה ב 43
הלכה ג 44
פרק ח 45
הלכה א 45
הלכה ב 48
הלכה ג 48
הלכה ד 54
פרק ט 57
הלכה א 57
הלכה ב 59
הלכה ג 60
פרק י 61
הלכה א 61
הלכה ב 62
הלכה ג 63
הלכה ד 63
הלכה ה 63
הלכה ו 64
פרק יא 66
הלכה א 66
הלכה ב 67
הלכה ג 68
הלכה ד 69
הלכה ה 70

פרק א

הלכה א

משנה: חֲמִשָּׁה לֹא יִתְרוֹמוּ וְאִם תָּרְמוּ אֵין תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה. הַחֵרֵשׁ וְהַשּׁוֹטֶה וְהַקָּטָן וְהַתּוֹרֵם אֶת שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. נָכְרִי שֶׁתָּרַם אֶת שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֲפִילּוּ בִּרְשׁוּתוֹ אֵין תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה. חֵרֵשׁ הַמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ לֹא יִתְרוֹם וְאִם תָּרַם תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. חֵרֵשׁ שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ לֹא שׁוֹמֵעַ וְלֹא מְדַבֵּר. קָטָן שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׂתֵי שְׂעָרוֹת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אִם עַד שֶׁלֹּא בָּא לְעוֹנַת נְדָרִים אֵין תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. וּמִשֶּׁבָּא לְעוֹנַת נְדָרִים תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה.

הלכה: חֲמִשָּׁה לֹא יִתְרוֹמוּ כו'. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן שָׁמַע לְכוֹלְהוֹן מִן הָכָא דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה. פָּרָט לְגוֹי. מֵאֵת כָּל אִישׁ פָּרָט לְקָטָן. אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ פָּרָט לְחֵרֵשׁ וּלְשׁוֹטֶה. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם פָּרָט לְתוֹרֵם אֶת שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ.

וְיוֹכִיחַ מַעֲשֶׂה שֶׁלָּהֶן עַל מַחֲשַׁבְתָּן דְּתַנִּינָן תַּמָּן הֶעֱלוּ חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן אַף עַל פִּי שֶׁחִישֵּׁב שֶׁיֵּרֵד עֲלֵיהֶן הַטַּל אֵינָן בְּכִי יוֹתֵן מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מַעֲשֶׂה וְאֵין לָהֶם מַחֲשָׁבָה. וְאֵי זֶהוּ מַעֲשֶׂה שֶׁלָּהֶן. רִבִּי חוּנָא אָמַר בְּתַפּוּשׁ בָּהֶן בַּטַּל. וְתַנִּינָן תַּמָּן הוֹרִידָהּ חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן אַף עַל פִּי שֶׁחִישֵּׁב שֶׁיּוֹדְחוּ רַגְלֶיהָ אֵין בְּכִי יוֹתֵן שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַעֲשֶׂה וְאֵין בָּהֶן מַחֲשָׁבָה. וְאֵי זֶהוּ מַעֲשֶׂה שֶׁלָּהֶן. אָמַר רִבִּי חוּנָא בִּמְשַׁפְּשֵׁף בָּהֶן בַּמַּיִם. וְאָמַר אַף הָכָא וְיוֹכִיחַ מַעֲשֶׂה שֶׁלָּהֶן עַל מַחֲשַׁבְתָּם. רִבִּי שְׁמוּאֵל רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבָּנִין וְנָחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמָתְכֶם. אֶת שֶׁכָּתוּב בּוֹ מַחֲשָׁבָה אֵין מַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ מוֹכִיחַ עַל מַחֲשַׁבְתּוֹ. וְאֶת שֶׁאֵין כָּתוּב בּוֹ מַחֲשָׁבָה מַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ מוֹכִיחַ עַל מַחֲשַׁבְתּוֹ. וְכָאן הוֹאִיל וְכָתוּב בּוֹ מַחֲשָׁבָה. אֵין מַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ מוֹכִיחַ עַל מַחֲשַׁבְתּוֹ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי קַשְׁיְתָהּ קוֹמֵי שְׁמוּאֵל הֲרֵי גִיטִּין הֲרֵי אֵין כָּתוּב בָּהֶן מַחֲשָׁבָה. וְאֵין מַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ מוֹכִיחַ עַל מַחֲשַׁבְתּוֹ. דְּתַנִּינָן הַכֹּל כְּשֵׁירִין לִכְתּוֹב אֶת הַגֵּט אֲפִילּוּ שׁוֹטֶה חֵרֵשׁ וְקָטָן. אָמַר רַב הוּנָא וְהוּא שֶׁיִּהְא פִּיקֵּחַ עוֹמֵד עַל גַּבָּיו. רִבִּי יוֹחָנָן בְּעֵי וְהַיְינוּ וְכָתַב לָהּ לִשְׁמָהּ. חָזַר רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר תַּמָּן זֶה כּוֹתֵב וְזֶה מְגָרֵשׁ. בָּרִם הָכָא הוּא חוֹשֵׁב וְהוּא תוֹרֵם. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר הָא אִילּוּ כָּתַב הוּא וְגֵירֵשׁ הוּא גֵּט הוּא. בָּרִם הָכָא הוּא חוֹשֵׁב וְהוּא תוֹרֵם.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן חֲלוּקִין עַל הַשּׁוֹנֶה הַזֶּה. מַהוּ כְּדוֹן אַתְיָא דְּרִבִּי יוֹחָנָן דִּתְרוּמוֹת כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה דְּקִידּוּשִׁין. וּדְרִבִּי יוֹחָנָן בְּגִיטִּין כְּרַבָּנִין דְּקִידּוּשִׁין. דְּתָנָן חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן שֶׁקִּידְּשׁוּ אֵין קִידּוּשֵׁיהֶן קִידּוּשִׁין. רִבִּי

יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר בֵּינָן לְבֵין עַצְמָן אֵין קִידּוּשֵׁיהֶן קִידּוּשִׁין. בֵּינָן לְבֵין אֲחֵרִים קִידּוּשֵׁיהֶן קִידּוּשִׁין.

תַּנֵּי חֵרֵשׁ שֶׁתָּרַם אֵין תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּמַה דְבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁהָיָה חֵרֵשׁ מִתְּחִילָּתוֹ. אֲבָל אִם הָיָה פִּקֵּחַ וְנִתְחָרֵשׁ כּוֹתֵב וַאֲחֵרִים מְקַיְּימִין כְּתַב יָדוֹ. שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר הֲרֵי הוּא כְּפִיקֵּחַ.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן חֲלוּקִין עַל הַשׁוֹנֶה הַזֶּה. אָמְרִין וְהָא מַתְנִיתָן פְּלִיגָא נִתְחָרֵשׁ הוּא אוֹ נִשְׁטָה אֵינוֹ מוֹצִיא עוֹלָמִית. וְיִכְתּוֹב וְיַקְיְימוּ אֲחֵרִים כְּתַב יָדָיו. קַיְימוּנָהּ בְּשֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִכְתּוֹב. מוֹתִיב רִבִּי בָּא בַּר מָמָל וְהָא מַתְנִיתָא פְּלִיגָא וַהֲרֵי שֶׁכָּתַב כְּתַב יָדָיו אוֹ שֶׁאָמַר לַסּוֹפֵר כְּתוֹב וְלָעֵדִים חֲתוֹמוּ אַף עַל פִּי שֶׁכָּתְבוּ וְחָתְמוּ וְנָתְנוּ לוֹ וְחָזַר וּנְתָנוֹ לָהּ אֵינוֹ גֵּט. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה אֲמוֹר סוֹפָהּ וְלֵית הִיא פְּלִיגָא אֵינוֹ גֵּט עַד שֶׁיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹלוֹ. שֶׁאָמַר לַסּוֹפֵר כְּתוֹב וְלָעֵדִים חֲתוֹמוּ לֹא סוֹף דָּבָר עַד שֶׁיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹלוֹ. אֶלָּא אֲפִילּוּ הֶרְכִּין בְּרֹאשׁוֹ אַתְּ אָמַר לֵית כָּאן וְאַף הָכָא לֵית כָּאן. אָמַר רִבִּי מָנָא אִית כָּאן הִיא שְׁמִיעַת הַקּוֹל הִיא הַרְכָּנַת רֹאשׁ.

רִבִּי עֶזְרָא בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא כְּמַה דְתֵימַר עַד שֶׁיַּרְכִּין בְּרֹאשׁוֹ שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים וְדִכְוָותָהּ עַד שֶׁיִּשְׁמְעוּ קוֹלוֹ שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים. אָמַר לֵיהּ לִשְׁמִיעַת הַקּוֹל פַּעַם אַחַת. לְהַרְכָּנַת הָרֹאשׁ שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים.

אָמַר רִבִּי יוּדָן תַּמָּן בְּאוֹמֵר כָּךְ וְכָךְ עָשִׂיתִי הָכָא בְּאוֹמֵר כָּךְ וְכָךְ עֲשׂוּ. רִבִּי בִּנְיָמִין בֶּן לֵוִי בָּעֵי אִם יֵשׁ בּוֹ דַּעַת לְשָׁעְבַּר יֵשׁ בּוֹ דַּעַת לְהַבָּא אִם אֵין בּוֹ דַּעַת לְשָׁעְבַּר אֵין בּוֹ דַּעַת לְהַבָּא. אָמַר רִבִּי אֲבוּדִימִי בְּחֵרֵשׁ אֲנָן קַיְימִין וְאֵין שְׁלִיחוּת לְחֵרֵשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן בְּבְרִיא אֲנָן קַיְימִין. וְלָמָּה אֵינוֹ גֵּט אֲנִי אוֹמֵר מִתְעַסֵּק הָיָה בִּשְׂטָרוֹתָיו. וְתַנֵּי כֵן בְּמַה דְבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמַן שֶׁפִּירֵשׁ מִתּוֹךְ בּוּרְייוֹ. אֲבָל אִם נִשְׁתַּתֵּק מַחְמַת חוֹלְייוֹ דַּייוֹ פַּעַם אַחַת.

מָאן תַּנָּא חֵרֵשׁ דְּלָא כְּרִבִּי יוּדָה דְּתַנֵּי אָמַר רִבִּי יוּדָה מַעֲשֶׂה בְּבָנָיו שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוּדְגְּדָא שֶׁהָיוּ כּוֹתְלִין חֲרָשִׁים וְהָיוּ כָּל הַטָּהֳרוֹת שֶׁבִּירוּשָׁלֵם נַעֲשִׂין עַל גַּבֵּיהֶן. אָמַר לֵיהּ מִפְּנֵי שֶׁהַטָּהֳרוֹת אֵינָן צְרִיכוֹת מַחֲשָׁבָה וְנַעֲשׂוֹת עַל גַּבֵּי חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן. אֲבָל תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹת צְרִיכוֹת מַחֲשָׁבָה וְאֵינָן נִפְסָלוֹת בְּהֶסֵּח הַדַּעַת. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי לָא אֵין כָּתוּב בָּהֶן מַחֲשָׁבָה שְׁמִירָה כָּתוּב בָּהֶן.

סֵימָנֵי שׁוֹטֶה הַיּוֹצֵא בַלַּיְלָה וְהַלָּן בְּבֵית הַקְּבָרוֹת וְהַמְקַרֵעַ אֶת כְּסוּתוֹ וְהַמְאַבֵּד מַה שֶּׁנּוֹתְנִין לוֹ. אָמַר רִבִּי הוּנָא וְהוּא שֶׁיְּהֵא כּוּלָּהֶם בּוֹ דִּלָּא כֵן אֲנִי אוֹמֵר הַיּוֹצֵא בַלַּיְלָה קֶנִיטְרוֹפּוֹס. הַלָּן בְּבֵית הַקְּבָרוֹת מַקְטִיר לַשֵּׁדִים. הַמְקַרֵעַ אֶת כְּסוּתוֹ כּוֹלִיקוֹס. וְהַמְאַבֵּד מַה שֶּׁנּוֹתְנִין לוֹ קִינִיקוֹס. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֲפִילּוּ אַחַת מֵהֶן. אָמַר רִבִּי בּוּן מִסְתַּבְּרָא מַה דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן

אֲפִילוּ אַחַת מֵהֶן בִּלְבַד בְּמְאַבֵּד מַה שֶׁנּוֹתְנִין לוֹ אֲפִילוּ שׁוֹטֶה שֶׁבְּשׁוֹטִים אֵין מְאַבֵּד כָּל מַה שֶׁנּוֹתֵן לוֹ. קוֹרְדַיְיקוֹס אֵין בּוֹ אַחַת מִכָּל אֵילּוּ. מָהוּ קוֹרְדַיְיקוֹס אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הִמִּים. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי בְּחַד טַרְסְיי דַּהֲווֹן יָהֲבִין לֵיהּ סִימוּק גַּו אָכִים וְהוּא לָעֵי. אָכִים גַּו סִימוּק וְהוּא לָעֵי. אָמַר דּוֹ הוּא קוֹרְדַיְיקוֹס שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים.

פְּעָמִים שׁוֹטֶה [פְּעָמִים חָלוּם הֲרֵי הוּא כְּפִיקֵּחַ לְכָל דָּבָר] בְּשָׁעָה שֶׁהוּא שׁוֹטֶה הֲרֵי הוּא כְּשׁוֹטֶה לְכָל דְּבָרָיו. וּבְשָׁעָה שֶׁהוּא חָלוּם הֲרֵי הוּא כְּפִיקֵּחַ לְכָל דָּבָר. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי שְׁמוּאֵל אָמַר כַּד דּוּ חָלוּם יִתֵּן גֶּט. וְיִשְׁאוֹל כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר לְכְשֶׁיִּשְׁתַּפֶּה דּוּ בָּהּ דִּשְׁמוּאֵל. מִן דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דְּהוּא אָמַר כַּד דּוּ חָלוּם יִתֵּן גֶּט וְתַחֲלִימֵנִי וְהַחֲייֵנִי.

מָאן תָּאנֵי קָטָן דְּלֹא כְרִבִּי יוּדָה דְּתַנֵּי קָטָן שֶׁהִנִּיחוֹ אָבִיו בְּמִקְשָׁה וְהָיָה תּוֹרֵם וְאָבִיו מוֹכֵר עַל יָדָיו תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. לֹא הוּא שֶׁתּוֹרֵם אֶלָּא אָבִיו הוּא שֶׁאִימֵּן עַל יָדוֹ. בָּא אָבִיו וְאִמֵּן עַל יָדוֹ לְמַפְרֵעַ נַעֲשֵׂית תְּרוּמָה. אוֹ מִיכָּן וְלָבֹא. אָמַר רִבִּי שַׁמַּי נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הֲרֵי שֶׁבָּא בַּעַל הַבַּיִת וּמְצָאוֹ עוֹמֵד בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ אוֹמֵר לוֹ לְקוֹט לָךְ מִן הַיְּפִים הָאֵילּוּ אִם הָיוּ יָפִים אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם גֶּזֶל וְאִם לָאו חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם גֶּזֶל. וְאִם הָיָה לוֹקֵט וְנוֹתֵן לוֹ בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם גֶּזֶל. אִית לָךְ מֵימַר לְמַפְרֵעַ נַעֲשֵׂית תְּרוּמָה לֹא מִיכָּן וְלָבֹא. וְאוּף הָכָא מִיכָּן וְלָבֹא נַעֲשֵׂית תְּרוּמָה.

אַתֶּם פָּרַט לְשׁוּתָפִין אַתֶּם פָּרַט לַאֲפִיטְרוֹפִין אַתֶּם פָּרַט לְתוֹרֵם אֶת שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. אַתֶּם וְלֹא שׁוּתָפִין. וְהָתְנָן שׁוּתָפִין שֶׁתָּרְמוּ זֶה אַחַר זֶה. אֶלָּא כָּאן לִתְרוּמָה גְּדוֹלָה כָּאן לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר. כְּלוּם לָמְדוּ לִתְרוּמָה גְּדוֹלָה אֶלָּא מִתְּרוּמַת מַעֲשֵׂר. אֶלָּא כָּאן לַהֲלָכָה כָּאן לְמַעֲשֶׂה. אַתֶּם וְלֹא אֲפִיטְרוֹפִין. וְהָתַנִּינָן יְתוֹמִין שֶׁסָּמְכוּ אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת אוֹ שֶׁמִּינָּה לָהֶן אֲבִיהֶן אֲפִיטְרוֹפִין חַיְּיבִין לְעַשֵּׂר פֵּירוֹתֵיהֶן. חֲבֵרַיָּא אָמְרִין כָּאן בְּאֲפִיטְרוֹפוֹס לְעוֹלָם כָּאן בְּאֲפִיטְרוֹפוֹס לְשָׁעָה. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי אִם בְּאֲפִיטְרוֹפוֹס לְעוֹלָם. כְּהָדָא דְתַנֵּי מוֹכֵר מְטַלְטְלִין וְזָנָן אֲבָל לֹא קַרְקָעוֹת. אֶלָּא כָּאן בְּיָתוֹם גָּדוֹל כָּאן בְּיָתוֹם קָטָן.

אַתֶּם פָּרַט לְתוֹרֵם אֶת שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. מָה אַתְּ עָבִיד לֵיהּ בְּתוֹרֵם אֶת שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ אוֹ בְּתוֹרֵם אֶת שֶׁל חֲבֵירוֹ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא הִבְקִיר כְּרָיוֹ וּמֵירְחוֹ וְחָזַר וְזָכָה בּוֹ אֵין תַּעֲבְדִינֵיהּ כְּתוֹרֵם אֶת שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ אֵין תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. וְאֵין תַּעֲבְדִינֵיהּ כְּתוֹרֵם אֶת שֶׁל חֲבֵירוֹ תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא גָּנַב תְּרוּמַת הֶקְדֵּשׁ וַאֲכָלָהּ מְשַׁלֵּם שְׁנֵי חוֹמְשִׁין וְקֶרֶן שֶׁאֵין בְּהֶקְדֵּשׁ תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. מָנוֹ תּוֹרֵם לֹא גִיזְבַּר הֲרֵי הוּא כְּתוֹרֵם אֶת שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ וְאַתְּ אָמַר תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. הֲוֵי לֵית טַעֲמָא דְּלֹא כְּתוֹרֵם אֶת שֶׁל חֲבֵירוֹ. אוֹ נֹאמַר מָאן הוּא תּוֹרֵם בַּר לֵוִי שֶׁהִקְדִּישׁ תְּרוּמָה וְהַתַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָא אֶחָד הַמַּקְדִּישׁ טִיבְלוֹ וְאֶחָד הַמַּקְדִּישׁ תְּרוּמָתוֹ.

אָמַר רִבִּי אִידִי גִּיזְבָּר כְּמָאן דְּאִינּוּן בַּעֲלִין. וּדְלֹא כְּרִבִּי יוֹסֵי. דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר הוּא הַגִּיזְבָּר הוּא אַחֵר.

רִבִּי זְעִירָא רִבִּי אָחָא רִבִּי יָסָא רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי אַתֶּם גַּם אַתֶּם לְרַבּוֹת שְׁלוּחֲכֶם. מָה אַתֶּם בְּנֵי בְרִית אַף שְׁלוּחֲכֶם בְּנֵי בְרִית. אַתֶּם עוֹשִׂין שָׁלִיחַ וְאֵין הַגּוֹי עוֹשֶׂה שָׁלִיחַ. רִבִּי יוֹסֵי סָבַר מֵימַר אֵין גּוֹי עוֹשֶׂה שָׁלִיחַ בְּגוֹי אַחֵר חֲבֵירוֹ הָא בְיִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָא מִינֵּיהּ וּמִינֵּיהּ אַתֶּם עוֹשִׂין שָׁלִיחַ לֹא בְיִשְׂרָאֵל. וְדִכְוָותָהּ אֵין הַגּוֹי עוֹשֶׂה שָׁלִיחַ וַאֲפִילּוּ בְיִשְׂרָאֵל. הָתִיב רִבִּי הוֹשַׁעְיָה וְהָא מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וּמָה אִם יִרְצֶה הַגּוֹי הַזֶּה שֶׁלֹּא יִתְרוֹם פֵּירוֹתָיו אֵינוֹ תּוֹרֵם. הָא אִם רָצָה תּוֹרֵם. רִבִּי אַבָּא אָמַר בְּמַאֲמִין עַל יָדָיו.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי יִשְׂרָאֵל שֶׁאָמַר לְלֵוִי כּוֹר מַעֲשֵׂר יֵשׁ לְךָ בְּיָדִי וְהָלַךְ אוֹתוֹ בֶּן לֵוִי וַעֲשָׂאָן תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל מָקוֹם אַחֵר וְהָלַךְ יִשְׂרָאֵל וּנְתָנוֹ לְבֶן לֵוִי אַחֵר אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁנְּתָנוֹ זֶה עַד שֶׁלֹּא עֲשָׂאוֹ זֶה. אֲבָל אִם עֲשָׂאוֹ זֶה עַד שֶׁלֹּא נְתָנוֹ זֶה לֹא. כְּהָדָא מַתְנִיתָה בִּיטֵּל אִם עַד שֶׁלֹּא תָרַם בִּיטֵּל אֵין תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. וְאִם מִשֶּׁתָּרַם בִּיטֵּל תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה וְכוּלְּהּ מִנֵּיהּ מִכֵּיוָן שֶׁאָמַר לוֹ כּוֹר מַעֲשֵׂר יֵשׁ לִי בְיָדֶךָ נַעֲשָׂה שְׁלוּחוֹ נִמְצָא כְּתוֹרֵם בִּרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל. פְּתַר לָהּ כְּרִבִּי יוֹסֵי דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר בַּעַל הַבַּיִת שֶׁתָּרַם אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת מַה שֶׁעָשָׂה עָשׂוּי.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּיי יִשְׂרָאֵל שֶׁאָמַר לְבֶן לֵוִי כּוֹר מַעֲשֵׂר יֵשׁ לְךָ בְּיָדִי וְהֵילַךְ אֶת דָּמָיו חוֹשֵׁשׁ לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁבּוֹ. כְּהָדָא אֲילוֹפּוּסָה יְהַב לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא מַעֲשֵׂר. אָמַר לֵיהּ מְתוּקָּן הוּא. אָתָא שָׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לֵיהּ אֲילוֹפּוּסָה אָחִינוּ נֶאֱמָן הוּא. רִבִּי אִיסָּא בְּעָא קוֹמֵי דְּרִבִּי יוֹחָנָן כְּמָה. כְּרִבִּי יוֹסֵי דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר בַּעַל הַבַּיִת שֶׁתָּרַם אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת מַה שֶׁעָשָׂה עָשׂוּי. אָמַר לֵיהּ אֵין בכליה קָמַת עָלֶיהָ.

לְמִי נִצְרְכָה לְרִבִּי יוֹסֵי. הַיְידֵין רִבִּי יוֹסֵי הַהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן הַקּוֹרֵא אֶת שְׁמַע וְלֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ יָצָא. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר לֹא יָצָא. אָמַר רַב מַתָּנָה דְּרִבִּי יוֹסֵי הִיא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר מַה פְּלִיגִין רִבִּי יוֹסֵי וְרַבָּנִין בִּשְׁמַע דִּכְתִיב בָּהּ שְׁמַע. הָא שְׁאָר כָּל הַמִּצְוֹת לֹא. מִן מַה דְּאָמַר רַב מַתָּנָה דְּרִבִּי יוֹסֵי הִיא הָדָא אָמְרָה הִיא שְׁמַע הִיא שְׁאָר מִצְוֹות שֶׁבַּתּוֹרָה. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי. וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו [וְשָׁמַרְתָּ] כָּל חוּקָּיו. שְׁמַע לְאָזְנֶיךָ מַה שֶׁפִּיךָ מְדַבֵּר. אָמַר רַב חִסְדָּא לֵית כַּאן חֵרֵשׁ. אַשְׁגְּרַת לְשׁוֹן. הֵי מַתְנִיתָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מִסְתַּבְּרָא יוֹדֵי רַב חִסְדָּא בִּתְרוּמוֹת דְּהִיא דְרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן עַל כּוֹרְחָךְ אִיתְמַר דְּהִיא דְרִבִּי יוֹסֵי דְּתַנִּינָן חֲמִשְׁתֵּי קַדְמֵיתָא וְלֹא תַנִּינָתָהּ עִמְּהוֹן. וְאֵין מִשּׁוּם שֶׁאֵין תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. וְהָתַנִּינָן חֲמִשְׁתֵּי אַחֲרֵייתָא וְלֹא תַנִּינָתָהּ עִמְּהוֹן. הֲרֵי סוֹפָךְ מֵימַר דְּרִבִּי יוֹסֵי הִיא.

תַּמָּן תַּנִּינָן הַכֹּל חַיָּבִין בְּרֵאשִׁיָּה חוּץ מֵחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן. חֲבֵרַיָּיא בְשֵׁם רִבִּי לְעָזָר לְמַעַן יִשְׁמְעוּן וּלְמַעַן יִלְמְדוּן. עַד כְּדוֹן מְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר לְמַעַן יִלְמְדוּן וּלְמַעַן יְלַמְּדוּן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה הָדָא אָמְרָה דְּלֵית כְּלָלוֹי דְּרִבִּי כְּלָלִין דְּתַנִּינָן חֵרֵשׁ הַמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ לֹא יִתְרוֹם וְסָבְרָנָן מֵימַר שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר חֵרֵשׁ. מְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אֵינוֹ חֵרֵשׁ. הָתַנִּינָן חֵרֵשׁ שֶׁנֶּחֱלַשׁ וְהַחֵרֵשׁת שֶׁחָלְצָה וְהַחוֹלֶצֶת לְקָטָן חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לוֹמַר וְאָמַר וְאָמְרָה וְתַנִּינָן חֵרֵשׁ שֶׁדִּיבְּרוּ חֲכָמִים בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ לֹא שׁוֹמֵעַ וְלֹא מְדַבֵּר. הָדָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹנָה דְּרִבִּי יוֹנָה אָמַר הָדָא אָמְרָה דְּלֵית כְּלָלוֹי דְּרִבִּי כְּלָלִין.

תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי מֵאִיר לְעוֹלָם אֵין תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה עַד שֶׁיְּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. רִבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא בְּשֵׁם רַבָּנִין וְנֶחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם אֶת שֶׁכָּתוּב בּוֹ מַחֲשָׁבָה תּוֹרֵם. וְאֶת שֶׁאֵין כָּתוּב בּוֹ מַחֲשָׁבָה אֵינוֹ תּוֹרֵם. הָתִיבוּן הֲרֵי גּוֹי שֶׁאֵין כָּתוּב בּוֹ מַחֲשָׁבָה וְתוֹרֵם. רִבִּי יוּדָה בְשֵׁם רִבִּי הִילָא וְלֹא תִשָּׂאוּ עָלָיו חֵטְא אֶת שֶׁהוּא בִנְשִׂיאוּת עָוֹן תּוֹרֵם וְאֶת שֶׁאֵינוֹ בִנְשִׂיאוּת עָוֹן אֵינוֹ תּוֹרֵם. הָתִיבוּן הֲרֵי גּוֹי אֵינוֹ בִנְשִׂיאוּת עָוֹן וְתוֹרֵם. וְתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה גּוֹיִם אֵין לָהֶן מַחֲשָׁבָה. תַּמָּן לְהַכְשִׁיר וְכָאן לִתְרוּמָה.

רִבִּי אָחָא רִבִּי חִינְנָא בְשֵׁם רַב כַּהֲנָא כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא אוֹמֵר אֵינוֹ תּוֹרֵם אֵינוֹ מַקְדִּישׁ. וְלָמָּה לֹא אָמַר כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא אוֹמֵר תּוֹרֵם מַקְדִּישׁ. בְּגִין דְּרִבִּי יוּדָה דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר תּוֹרֵם וְאֵינוֹ מַקְדִּישׁ. וְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֲפִילוּ כְמָה דְּמַר אֵינוֹ תּוֹרֵם מַקְדִּישׁ וּמָהוּ מַקְדִּישׁ עוֹלָה וּשְׁלָמִים. לְהָבִיא חַטָּאת חֵלֶב אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁאֵין לוֹ חַטָּאת חֵלֶב. חַטָּאת דָּם אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁאֵין לוֹ חַטָּאת דָּם. מָהוּ שֶׁיְּבִיא קָרְבַּן זִיבָה וְקָרְבַּן צָרַעַת מֵאַחַר שֶׁהוּא חוֹבָה אֵינוֹ מֵבִיא אוֹ מֵאַחַר שֶׁהוּא מִטְמֵא בָּהֶן מֵבִיא. פְּשִׁיטָא לָךְ שֶׁהוּא מֵבִיא. מָהוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה בָּהֶן שְׁלִיחַ. מֵאַחַר שֶׁהוּא מִטְמֵא בָּהֶן הוּא נַעֲשֶׂה בָּהֶן שְׁלִיחַ אוֹ מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ נַעֲשֶׂה שְׁלִיחַ לְכָל הַדְּבָרִים אֵינוֹ נַעֲשֶׂה בָּהֶן שְׁלִיחַ. הָתִיב רִבִּי יוּדָן הֲרֵי יֵשׁ לוֹ טֶבֶל דְּבַר תּוֹרָה אֵינוֹ פּוֹטֵר טִיבְלוֹ דְּבַר תּוֹרָה. וְכָאן אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִטְמֵא בָּהֶן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה שְׁלִיחַ. מָהוּ שֶׁיְּבִיא בִּיכּוּרִים כְּרִבִּי יוּדָה דּוּ אָמַר הוּקְשׁוּ לְקָדְשֵׁי הַגְּבוֹל אֵינוֹ מֵבִיא כְּרַבָּנִין דּוּ אָמְרִין הוּקְשׁוּ לְקָדְשֵׁי מִקְדָּשׁ מֵבִיא. מָהוּ שֶׁיְּבִיא חֲגִיגָה מֵאַחַר שֶׁהוּא חוֹבָה אֵינוֹ מֵבִיא אוֹ מֵאַחַר שֶׁהוּא מְשַׁנֵּיהוּ לְשֵׁם שְׁלָמִים מֵבִיא. מָהוּ לְהָבִיא פֶּסַח. מֵאַחַר שֶׁהוּא חוֹבָה לֹא יָבִיא אוֹ מֵאַחַר דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָן נְשִׂיָּיא מֵבִיא אָדָם פֶּסַח בְּשַׁאַר יְמוֹת הַשָּׁנָה וּמְשַׁנֵּהוּ לְשֵׁם שְׁלָמִים מֵבִיא. מָהוּ שֶׁיְּבִיא מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה וְאֵין יְסְבוֹר רִבִּי מֵאִיר מִכֹּל מַעְשְׂרוֹתֵיכֶם הוּקְשׁוּ מַעְשְׂרוֹת זֶה לָזֶה כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשֵׂר דָּגָן כָּךְ אֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. מָהוּ לַעֲשׂוֹת תְּמוּרָה אֵין סָבַר רִבִּי מֵאִיר הוּקְשׁוּ כָּל הַמַּעְשְׂרוֹת זֶה לָזֶה כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשֵׂר דָּגָן כָּךְ אֵינוֹ

מֵבִיא מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. כָּךְ אֵינוֹ עוֹשֶׂה תְמוּרָה. וְיִסְבּוֹר כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה לִימֵּד עַל כָּל הַקָּדָשִׁים לִתְמוּרָה. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשֵׂר דָּגָן כָּךְ אֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. כָּךְ אֵינוֹ עוֹשֶׂה תְמוּרָה. כְּשֵׁם שֶׁאֵין מֵימַר בּוֹ כָּךְ אֵינוֹ מֵימַר בְּכָל הַקָּדָשִׁים. מָה הוּא שֶׁיְּהוּ חַיָּבִין עַל קָדָשִׁים מִבְּחוּץ כַּהֲנָא אָמַר אֵין חַיָּבִין עַל קָדָשִׁים מִבְּחוּץ. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר חַיָּבִין. וְהָדָא דְכַהֲנָא פְלִיגָא. דְּרִבִּי יוּדָה פּוֹטֵר טְבוּלֵי דְּבַר תּוֹרָה. וְתֵימַר אָכֵן כְּמָאן דְּאָמַר מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת.

הלכה ב

משנה: אֵין תּוֹרְמִין זֵתִים עַל הַשֶּׁמֶן וְלֹא עֲנָבִים עַל הַיַּיִן וְאִם תָּרְמוּ בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים תְּרוּמַת עַצְמָן בָּהֶן. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵין תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה.

הלכה: תַּמָּן תַּנִּינָן אֵין תּוֹרְמִין מִדָּבָר שֶׁנִּגְמָרָה מִלַּאכְתּוֹ עַל דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ וָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. רִבִּי אִילָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מִפְּנֵי גֶזֶל הַשַּׁבָּט. מָהוּ מִפְּנֵי גֶזֶל הַשַּׁבָּט. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה מִפְּנֵי הַטּוֹרַח. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיְתָה שְׁעוֹרָה שֶׁל אוֹרֶז נַחַת רוּחַ הוּא לְאָדָם לִהְיוֹת כּוֹתֵשׁ כָּל שֶׁהוּא. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיְתָה שִׁבֳּלִים. עַד כָּאן קָשֵׁי. רִבִּי חֲנִינָא רִבִּי מָנָא לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ לִתְרוֹם לְפִי שֶׁמֶן וְאֵינוֹ תּוֹרֵם אֶלָּא לְפִי זֵתִים. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁתָּרַם לְפִי שֶׁמֶן. כְּדוֹן עֲבַד כֵּן זְמַן חוֹרֶן לָא עֲבַד כֵּן. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּחַבְרַיָּיהּ חָמֵי לֵיהּ וְאוֹמֵר זֶה מִתְכַּוֵּין לְרַבּוֹת וַאֲנִי אֵינִי מִתְכַּוֵּין לְרַבּוֹת.

חִזְקִיָּה אָמַר לֹא אָמְרוּ אֶלָּא זֵתִים עַל הַשֶּׁמֶן וַעֲנָבִים עַל הַיַּיִן הָא שְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים לֹא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לֹא שַׁנְיָיא הִיא אֶלָּא זֵתִים עַל הַשֶּׁמֶן וַעֲנָבִים עַל הַיַּיִן הָא שְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים. חֲבַרַיָּיא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וַאֲפִילוּ עַל אָתָר.

רִבִּי חֲנַנְיָה רִבִּי אִימִּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי בֵית שַׁמַּאי נֶעֱשֶׂה כְאוֹמֵר הֲרֵי זוֹ תְרוּמָה עָלֶיהָ וְעַל שֶׁלְּמַטָּן. רִבִּי חֲנַנְיָה סָבַר מֵימַר בְּמִינוֹ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָא לֹא תִקַּבֵּל עָלֶיךָ כֵּן. מִכְּיוָן שֶׁאָמַר הֲרֵי זוֹ נִפְטַר מַה שֶּׁבְּיָדוֹ וְהַשְׁאָר חוּלִין וְחוּלִין פּוֹטְרִין אֶת הַטֶּבֶל. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל כְּאַחַת מִכְּיוָן שֶׁאָמַר הֲרֵי זוֹ נִפְטַר מַה שֶּׁבְּיָדוֹ וְנִפְטַר מַה שֶּׁלְּמַטָּן. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה נִרְאִין הַדְּבָרִים בִּתְרוּמָה גְדוֹלָה שֶׁהִיא צְרִיכָה לִתְרוֹם מִן הַמּוּקָף. אֲבָל בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר צְרִיכָה שֶׁתְּהֵא מְצוּמְצֶמֶת בְּמִידָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמִנְיָן.

תַּנִּינָן תַּמָּן אֵין תּוֹרְמִין מִן הַטָּמֵא עַל הַטָּהוֹר. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי וְאִם תּוֹרֵם מִן הַטָּמֵא עַל הַטָּהוֹר בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. מָה אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָכָא וּמָה אֵין תַּמָּן שֶׁכּוּלּוֹ הֶפְסֵד לַכֹּהֲנִים אַתְּ אָמַר מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי הָכָא דְּאֵין כּוּלּוֹ הֶפְסֵד לַכֹּהֲנִים לֹא כָּל שֶׁכֵּן. אַשְׁכָּח תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אֵין תּוֹרְמִין זֵתִים עַל הַשֶּׁמֶן וְלֹא עֲנָבִים עַל הַיַּיִן וְאִם תָּרַם

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים תְּרוּמַת עַצְמָן בָּהֶן. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵין תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה. מִחְלָפָה דְּרִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן הוּא אָמַר מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. וְכָא הוּא אָמַר אֵין תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה. תַּמָּן טוּמְאָה אֵינָהּ מְצוּיָה וְאֵין בְּנֵי אָדָם טוֹעִין לוֹמַר שֶׁתּוֹרְמִין וּמְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. אֲבָל זֵתִים עַל הַשֶּׁמֶן וַעֲנָבִים עַל הַיַּיִן מְצוּיִין הֵן. וְאִם אָמַר כֵּן אַף הוּא סָבַר מֵימַר שֶׁמּוּתָּר לִתְרוֹם זֵתִים עַל הַשֶּׁמֶן וַעֲנָבִים עַל הַיַּיִן.

הלכה ג

משנה: אֵין תּוֹרְמִין מִן הַלֶּקֶט וּמִן הַשִּׁכְחָה וּמִן הַפֵּיאָה וּמִן הַבִּכּוּר וְלֹא מִמַּעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּיטְּלָה תְרוּמָתוֹ וְלֹא מִמַּעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּיפְדּוּ וְלֹא מִן הַחַיָּיב עַל הַפָּטוּר וְלֹא מִן הַפָּטוּר עַל הַחַיָּיב וְלֹא מִן הַתָּלוּשׁ עַל הַמְחוּבָּר וְלֹא מִן הַמְחוּבָּר עַל הַתָּלוּשׁ וְלֹא מִן הֶחָדָשׁ עַל הַיָּשָׁן וְלֹא מִן הַיָּשָׁן עַל הֶחָדָשׁ וְלֹא מִפֵּירוֹת הָאָרֶץ עַל פֵּירוֹת חוּצָה לָאָרֶץ וּמִפֵּירוֹת חוּצָה לָאָרֶץ עַל פֵּירוֹת הָאָרֶץ וְאִם תָּרְמוּ אֵין תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה.

הלכה: רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי זֶה אֶחָד מִשְּׁלֹשָׁה מִקְרָיוֹת מְחוּוָּרִין בַּתּוֹרָה וּבָא הַלֵּוִי כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ. מִמַּה שֶׁיֵּשׁ לָךְ וְאֵין לוֹ אַתְּ חַיָּיב לִיתֵּן לוֹ. יָצָא הֶבְקֵר שֶׁיְּדָךְ וְיָדוֹ שָׁוִין בּוֹ.

הִיא לֶקֶט הִיא שִׁכְחָה הִיא פֵּיאָה הִיא הֶבְקֵר וְלֹא כְּבָר תַּנְיָית הֵן כּוּלְּהוֹן. כֵּן הִיא מַתְנִיתָא וְלֹא מִפֵּירוֹת שֶׁהֵבִיאוּ שְׁלִישׁ עַל פֵּירוֹת שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ וְאִם תָּרַם אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּחִזְקִיָּה בְּמַחְלוֹקֶת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי הַכֹּל.

הלכה ד

משנה: חֲמִשָּׁה לֹא יִתְרוֹמוּ וְאִם תָּרְמוּ תְרוּמָתָן תְּרוּמָה. הָאִילֵּם וְהַשִּׁיכּוֹר וְהָעָרוֹם וְהַסּוֹמֵא וּבַעַל קֶרִי לֹא יִתְרוֹמוּ וְאִם תָּרְמוּ תְרוּמָתָן תְּרוּמָה. אֵין תּוֹרְמִין לֹא בְמִידָּה וְלֹא בְמִשְׁקָל וְלֹא בְמְנָיָין אֲבָל תּוֹרֵם הוּא אֶת הַמְּדוּד וְאֶת הַשָּׁקוּל וְאֶת הַמָּנוּי. אֵין תּוֹרְמִין בְּסֶל וּבְקוּפָּה שֶׁהֵן שֶׁל מִידָּה. אֲבָל תּוֹרֵם הוּא בָּהֶן חֲצָיִין אוֹ שְׁלִישָׁן. לֹא יִתְרוֹם בִּסְאָה חֲצָיָיהּ שֶׁחֲצָיָיהּ מִידָּה.

הלכה: יֵשׁ מֵהֶן מִפְּנֵי בְרָכָה וְיֵשׁ מֵהֶן מִפְּנֵי שֶׁאֵין יְכוֹלִין לִתְרוֹם מִן הַמּוּבְחָר. הָאִילֵּם וְהָעָרוֹם וּבַעַל קֶרִי מִפְּנֵי בְרָכָה הַסּוֹמֵא וְהַשִּׁיכּוֹר שֶׁאֵין יְכוֹלִין לִתְרוֹם מִן הַמּוּבְחָר.

אַבָּא בַּר רַב הוּנָא אָמַר שָׁתוּי אַל יִתְפַּלֵּל וְאִם הִתְפַּלֵּל תְּפִילָּתוֹ תַּחֲנוּנִים. שִׁיכּוֹר אַל יִתְפַּלֵּל וְאִם הִתְפַּלֵּל תְּפִילָּתוֹ גְּדוּפִין. אֵי זֶהוּ שָׁתוּי כָּל שֶׁשָּׁתָה רְבִיעִית שִׁיכּוֹר שֶׁשָּׁתָה יוֹתֵר. תַּמָּן אָמַר כָּל שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. רִבִּי זְעִירָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי אִיסִּי שִׁיכּוֹר מָהוּ שֶׁיְּבָרֵךְ. אָמַר לֵיהּ וְאָכַלְתְּ וְשָׂבָעְתְּ וּבֵרַכְתְּ וַאֲפִילוּ מְדוּמְדָּם. לֹא צוֹרְכָא דִּלֹּא מָהוּ שֶׁיִּקְרָא שְׁמַע אָמַר

אַבָּא בַּר אָבִין חַד חָסִיד שָׁאַל לְאֶלְיָה זָכוּר לַטּוֹב עָרוּם מָהוּ שֶׁיִּקְרָא שְׁמַע. אָמַר לֵיהּ וְלֹא יִרְאֶה בְךְ עֶרְוַת דָּבָר עֶרְוַת דִּיבּוּר. תַּנֵּי חִזְקִיָּה בֵּין לִקְרוֹת בֵּין לְבָרֵךְ.

תַּמָּן תַּנִּינָן הַמּוֹנֶה מְשׁוּבָּח וְהַמּוֹדֵד מְשׁוּבָּח הִימֶּנּוּ וְהַשּׁוֹקֵל מְשׁוּבָּח מִשְּׁלָשְׁתָּן. וָכָא אַתְּ אָמַר כֵּן. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי כָּאן בִּתְרוּמָה גְּדוֹלָה כָּאן בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר. וְתַנֵּי כֵן אֱלִיעֶזֶר בֶּן גִּימֶל אוֹמֵר מְנַיִן שֶׁאֵין תּוֹרְמִין לֹא בְמִידָּה וְלֹא בְמִשְׁקָל וְלֹא בְמִנְיָין תַּלְמוּד לוֹמַר וְנֶחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם. בְּמַחֲשָׁבָה אַתְּ תּוֹרֵם וְאֵין אַתְּ תּוֹרֵם בְּמִידָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמִנְיָין. מָה תְּרוּמָה גְּדוֹלָה בְּמַחֲשָׁבָה אַף תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּמַחֲשָׁבָה.

וְהָתַנִּינָן אֲבָל תּוֹרֵם הוּא אֶת הַמְּדוּד וְאֶת הַשְּׁקוּל וְאֶת הַמָּנוּי. אָמַר רִבִּי לְעָזָר כֵּינִי מַתְנִיתָא מוֹדֵד אָדָם אֶת טִיבְלוֹ וּמַכְנִיסוֹ לְתוֹךְ בֵּיתוֹ וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְרוֹם בְּמִידָּה. שׁוֹקֵל אָדָם טִיבְלוֹ וּמַכְנִיסוֹ לְתוֹךְ בֵּיתוֹ וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִשְׁקְלֶנּוּ בְּמִשְׁקָל. מוֹנֶה הוּא אָדָם טִיבְלוֹ וּמַכְנִיסוֹ לְתוֹךְ בֵּיתוֹ וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְרוֹם בְּמִנְיָין.

הלכה ה

משנה: אֵין תּוֹרְמִין שֶׁמָּן עַל זֵיתִים הַנִּכְתָּשִׁין וְלֹא יַיִן עַל עֲנָבִים הַנִּדְרָכוֹת. וְאִם תָּרַם תְּרוּמָה יַחְזוֹר וְיִתְרוֹם. הָרִאשׁוֹנָה מְדַמַּעַת בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְחַייֶבְין עָלֶיהָ חוֹמֶשׁ אֲבָל לֹא שְׁנִייָה. וְתוֹרְמִין שֶׁמָּן עַל זֵיתִים הַנִּכְבָּשִׁין וְיַיִן עַל עֲנָבִים לַעֲשׂוֹתָן צִימּוּקִין. מִי שֶׁתָּרַם שֶׁמָּן עַל זֵתִים לַאֲכִילָה וְזֵתִים עַל זֵתִים לַאֲכִילָה וְיַיִן עַל עֲנָבִים לַאֲכִילָה וַעֲנָבִים עַל עֲנָבִים לַאֲכִילָה וְנִמְלַךְ לְדוֹרְכָן אֵינוֹ צָרִיךְ לְתָרֵם. אֵין תּוֹרְמִין מִדָּבָר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ עַל דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ וְלֹא מִדָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ עַל דָּבָר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ וְלֹא מִדָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ עַל דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ וְאִם תָּרַמוּ תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה.

הלכה: תַּמָּן תַּנִּינָן אֵין תּוֹרְמִין מִדָּבָר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ עַל דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵן. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מִפְּנֵי גֶּדֶר מֵי חַטָּאת שֶׁלֹּא יְהוּ מֵי חַטָּאת בְּטֵילִין. מִי חָמוּר גֶּזֶל הַשֵּׁבֶט אוֹ גֶּדֶר מֵי חַטָּאת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא זֵיתִין עַל הַזֵּיתִין וְהוּא עָתִיד לְכוֹתְשָׁן עֲנָבִים עַל עֲנָבִים וְהוּא עָתִיד לְדוֹרְכָן תְּרוּמָה וְיִתְחַזֵּר וְיִתְרוֹם. הֲרֵי יֵשׁ כָּאן גֶּזֶל הַשֵּׁבֶט וְגֶדֶר מֵי חַטָּאת. וְתַנֵּי עֲלָהּ תְּרוּמָה וְיִתְרוֹם. הָדָא אָמְרָה שֶׁגֶּדֶר מֵי חַטָּאת חָמוּר מִגֶּזֶל הַשֵּׁבֶט.

מָה אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָכָא. וּמָה אֵין רִבִּי מֵאִיר דִּמֵּיקֵל בְּגֶזֶל הַשֵּׁבֶט וּמַחְמִיר בְּגֶדֶר מֵי חַטָּאת. רִבִּי יוֹסֵי דְּמַחְמִיר בְּגֶזֶל הַשֵּׁבֶט לֹא כָל שֶׁכֵּן דּוּ מַחְמִיר בְּגֶדֶר מֵי חַטָּאת. אַשְׁכַּח תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אֵין תּוֹרְמִין זֵתִים עַל הַשֶּׁמֶן וְלֹא עֲנָבִים עַל הַיַּיִן וְאִם תָּרַם תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה וְאֵין צָרִיךְ לְתָרֵם דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים תּוֹרְמִין וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵין תּוֹרְמִין. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם תָּרַם שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְתָרֵם שְׁנִייָה. הֲוֵי רְעָיוֹן רִבִּי

מֵאִיר מֵיקֵל בְּנָזָל הַשָּׁבֵט וּמַחְמִיר בְּגָדֶר מֵי חַטָּאת. רִבִּי יוֹסֵי מַחְמִיר בְּנָזָל הַשָּׁבֵט וּמֵיקֵל בְּגָדֶר מֵי חַטָּאת.

תַּמָּן תַּנִּינָן רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שִׁשָּׁה דְבָרִים מִקּוּלֵּי בֵית שַׁמַּאי וּמֵחוּמְרֵי בֵית הִלֵּל הָעוֹף עוֹלֶה עַל הַשּׁוּלְחָן עִם הַגְּבִינָה וְאֵינוֹ נֶאֱכָל כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים לֹא עוֹלֶה וְלֹא נֶאֱכָל. תּוֹרְמִין זֵתִים עַל שֶׁמֶן וַעֲנָבִים עַל יַיִן כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵין תּוֹרְמִין. אָמַר רִבִּי מָנָא לֵית כָּאן זֵתִים עַל שֶׁמֶן אֶלָּא שֶׁמֶן עַל זֵתִים. דְּהִיא דְּרִבִּי יוֹסֵי דְּרִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר תְּרוּמָה וְיַחְזוֹר וְיִתְרוֹם בְּשֶׁאֵין הָרִאשׁוֹנָה קַיֶּימֶת אֲבָל אִם הָיְתָה הָרִאשׁוֹנָה קַיֶּימֶת קוֹרֵא לְהּ שֵׁם וְדַיּוֹ.

תַּנֵּי שְׁנַיָּיה לֹא תֹאכַל עַד שֶׁיּוֹצִיא עָלֶיהָ תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹת רִאשׁוֹנָה מָה הִיא. מִן מָאן דְּתַנֵּי חָזַר וְעָשָׂה זֵתִים רִאשׁוֹן שֶׁמֶן וַעֲנָבִים יַיִן קוֹרֵא שֵׁם וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְתָרוֹם שְׁנִיָּיה הָדָא אָמְרָה שֶׁהוּא צָרִיךְ לִקְרוֹת שֵׁם לְמַעְשְׂרוֹתָיו.

תַּנִּינָן דְּבַתְרָהּ אֵין תּוֹרְמִין מִדָּבָר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ עַל דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ. וְהָכָא לְשֶׁעָבַר הָא לְכַתְּחִילָּה לֹא אֲפִילוּ בַתְּחִילָּה. אִין תֵּימַר שַׁנְיָיא הִיא מִדָּבָר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ הָא תַּנִּינָן הַפֶּרֶד וְהַצִּימּוּקִים וְהֶחָרוּבִים מְשַׁיְּעַמֵּר עֲרֵימָה. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק בֶּן לָעְזָר אֵין לָךְ אָסוּר מִדָּבָר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ עַל דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ אֶלָּא גּוֹרֶן וְיֵקֶב בִּלְבַד.

לְפִי מָה הוּא תוֹרֵם לְפִי שֶׁמָּנָן אוֹ לְפִי אוֹכְלָן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אַיְיתִיתִיהּ מִדְּחִלְפַּיי רִבִּי אוֹמֵר לְפִי אוֹכְלָן. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לְפִי שֶׁמָּנָן אֲבָל לֹא עַל גַּרְעִינֵיהֶן. הַכֹּל מוֹדִין בִּכְלוֹכְסִין שֶׁהֵן תּוֹרְמִין לְפִי אוֹכְלָן אֲבָל לֹא עַל גַּרְעִינֵיהֶן. חֲנַנְיָה בְּעֵי וְאַף לְעִנְיַין שַׁבָּת כֵּן. אַשְׁכָּח תַּנֵּי רִבִּי אוֹמֵר בִּרְבִיעִית. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כִּגְרוֹגֶרֶת.

אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי הִלֵּל וְאַף אֲנַן תַּנִּינָן הָדָא דְמִסַּיֵּיעַ לְהָדָא דְתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. זֵיתִין עַל זֵיתִין וְהוּא עִתִּיד לְכוֹתְשָׁן עֲנָבִים עַל עֲנָבִים וְהוּא עִתִּיד לְדוֹרְכָן תְּרוּמָה וְיַחְזוֹר וְיִתְרוֹם. וְתַנִּינָן מִי שֶׁתָּרַם שֶׁמֶן עַל זֵתִים לַאֲכִילָה זֵתִים עַל זֵיתִים לַאֲכִילָה יַיִן עַל עֲנָבִים לַאֲכִילָה וַעֲנָבִים עַל עֲנָבִים לַאֲכִילָה וְנִמְלַךְ לְדוֹרְכָן אֵינוֹ צָרִיךְ לִתְרוֹם. מִפְּנֵי שֶׁנִּמְלַךְ הָא לֹא נִמְלַךְ תְּרוּמָה וְיַחְזוֹר וְיִתְרוֹם.

רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְנֶחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם כְּדָגָן מִן הַגּוֹרֶן. מִמַּה שֶׁהוּא מְצַוֶּה אֶת בְּנֵי לֵוִי לִתְרוֹם מִן הַגָּמוּר. הָדָא אָמְרָה שֶׁאָסוּר לִיתֵּן לוֹ שִׁבֳּלִים. חִייָה בַּר אַדָּא בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁהִקְדִּימוֹ בַּשִּׁבֳּלִים אָסוּר לוֹכַל מִמֶּנּוּ עֲרַאי וּמַה טַעַם אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תְחַלְּלוּ וְלֹא תָמוּתוּ. מָהוּ שֶׁיִּלְקוּ עַל טִבְלוֹ דְּבַר תּוֹרָה. רִבִּי אַשִּׁיאָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָה מַתְנִיתָא אָמְרָה אֵין לוֹקִין עַל טִיבְלוֹ דְּבַר תּוֹרָה. דְּתַנִּינָן תַּמָּן תְּרוּמַת

מַעֲשֵׂר שֵׁנִי לַבִּיכּוּרִים בִּשְׁנֵי דְּרָכִים וְלִתְרוּמָה בִּשְׁנֵי דְּרָכִים. וְנִיטֶּלֶת מִן הַטָּהוֹר עַל הַטְּמֵא וּשְׁלֹא מִן הַמּוּקָף כְּבִיכּוּרִים. וְאוֹסֶרֶת מִן הַגּוֹרֶן וְיֵשׁ לוֹ שִׁיעוּר כִּתְרוּמָה. אִית לָךְ מֵימַר אוֹסֶרֶת מִן הַגּוֹרֶן לֹא לְאַחַר מֵירוּחַ. הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵין לוֹקִין עַל טִיבְלוֹ דְּבַר תּוֹרָה.

פרק ב

הלכה א

משנה: אֵין תּוֹרְמִין מִן הַטָּהוֹר עַל הַטְּמֵא וְאִם תָּרְמוּ תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה. בֶּאֱמֶת אָמְרוּ הָעִיגּוּל שֶׁל דְּבֵילָה שֶׁנִּטְמָא מִקְצָתוֹ תּוֹרֵם מִן הַטָּהוֹר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עַל הַטְּמֵא שֶׁיֵּשׁ בּוֹ וְכֵן אֲגוּדָּה שֶׁל יָרָק וְכֵן עֲרֵימָה. הָיוּ שְׁנֵי עִיגּוּלִין שְׁנֵי אֲגוּדוֹת שְׁתֵּי עֲרֵימוֹת אַחַת טְהוֹרָה וְאַחַת טְמֵאָה לֹא יִתְרוֹם מִזֶּה עַל זֶה. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר תּוֹרְמִין מִן הַטָּהוֹר עַל הַטְּמֵא. אֵין תּוֹרְמִין מִן הַטְּמֵא עַל הַטָּהוֹר וְאִם תָּרַם שׁוֹגֵג תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. מֵזִיד לֹא עָשָׂה וְלֹא כְלוּם. וְכֵן בֶּן לֵוִי שֶׁהָיָה לוֹ מַעֲשֵׂר טֵבֶל הָיָה מַפְרִישׁ עָלָיו וְהוֹלֵךְ. שׁוֹגֵג מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. מֵזִיד לֹא עָשָׂה כְלוּם. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיָה יוֹדֵעַ בּוֹ מִתְּחִילָּה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא שׁוֹגֵג לֹא עָשָׂה כְלוּם. הַמַּטְבִּיל כֵּלִים בְּשַׁבָּת בְּשׁוֹגֵג יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן וּמֵזִיד לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. הַמְעַשֵּׂר וְהַמְבַשֵּׁל בְּשַׁבָּת שׁוֹגֵג יֹאכַל מֵזִיד לֹא יֹאכַל. הַנּוֹטֵעַ בְּשַׁבָּת שׁוֹגֵג יְקַיֵּים מֵזִיד יַעֲקוֹר וּבְשִׁבִיעִית בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד יַעֲקוֹר.

הלכה: אֵין תּוֹרְמִין מִן הַטָּהוֹר כו'. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי וְנֶחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם כְּדָגָן מִן הַגּוֹרֶן וְכִמְלֵאָה מִן הַיֶּקֶב. מַה גּוֹרֶן וְיֶקֶב אֵיפְשָׁר שֶׁיְּהֵא מִקְצָתוֹ טָמֵא וּמִקְצָתוֹ טָהוֹר. וְזֶה אַף עַל פִּי שֶׁאֵיפְשָׁר לְמֵידִין אֵיפְשָׁר מִשֶּׁאֵי אֶיפְשָׁר. מֵעַתָּה לֹא יְהֵא תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה מִמֶּנּוּ כְּתִיב.

כָּל הַדְּבָרִים לְמֵידִין וּמְלַמְּדִין תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר הִיא מְלַמֶּדֶת וְאֵינָהּ לְמֵידָה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר לִימְּדָה עַל תְּרוּמָה גְדוֹלָה שֶׁלֹּא תְהֵא נִיטֶּלֶת מִן הַטָּהוֹר עַל הַטְּמֵא. מְנַיִין רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם חִזְקִיָּה. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי יַנַּיי וּנְתַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת תְּרוּמַת יי לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן עֲשֵׂה שֶׁיִּנָּתְנוּ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן בְּכְהוּנָתוֹ. כַּהֲנָא אָמַר מִכָּל חֶלְבּוֹ אֶת מִקְדְּשׁוֹ מִמֶּנּוּ טוּל מִן הַמְקוּדָּשׁ שֶׁבּוֹ. תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר לִימְּדָה עַל תְּרוּמָה גְדוֹלָה שֶׁהִיא נִיטֶּלֶת מִן הַמּוּקָף וְהִיא נִיטֶּלֶת שֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָף. מְנַיִין שֶׁתְּרוּמַת מַעֲשֵׂר נִיטֶּלֶת שֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָף. מִכָּל מַעְשְׂרוֹתֵיכֶם אֶחַד בִּיהוּדָה וְאֶחָד בְּגָלִיל. תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר לִימְּדָה עַל תְּרוּמָה גְדוֹלָה שֶׁלֹּא תְהֵא נִיטֶּלֶת אֶלָּא מִן הַגֹּמוּר וְאַף הִיא נִיטֶּלֶת מִן הַגֹּמוּר.

תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר נִיטֶּלֶת מִן הַטָּהוֹר עַל הַטָּהוֹר וּמִן הַטְּמֵא עַל הַטְּמֵא מִן הַטָּהוֹר עַל הַטְּמֵא וְאֵינָהּ נִיטֶּלֶת מִן הַטְּמֵא עַל הַטָּהוֹר. רִבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר כְּשֵׁם שֶׁאֵינָהּ נִיטֶּלֶת מִן הַטְּמֵא עַל

הַטָּהוֹר כָּךְ אֵינָהּ נִיטֶּלֶת מִן הַטָּמֵא עַל הַטָּמֵא וּמוֹדֵי רִבִּי נְחֶמְיָה בִּדְמַיי. עַד כְּדוֹן בְּשֶׁהָיָה לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין לֹא הָיָה לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רִבִּי חֲנִינָה עָנְתָנָיָא סְלַק עִם רִבִּי זְעִירָא לְחַמַּת גָּדֵר זְבַן לֵיהּ קְלוֹסְקִין בְּעָא מְתַקְּנָהּ מִיּוֹם לְחַבְרֵיהּ אֲמַר לֵיהּ לֵית אֲנָן צְרִיכִין חֲשָׁשִׁין לִיחִידָא אִית לָךְ מֵימַר בְּשֶׁהָיָה לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין.

בֶּאֱמֶת אָמַר רִבִּי לָעְזָר כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנִינוּ בֶּאֱמֶת הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי.

וְעִיגּוּל שֶׁל דְּבֵילָה שֶׁנִּיטְמָא מִקְצָתוֹ מִכָּיוָן שֶׁנִּיטְמָא מִקְצָתוֹ אֵין כּוּלּוֹ טָמֵא בְּמֻחוּבָּר בְּמֵי פֵּירוֹת הִיא מַתְנִיתָא. וְאֵין סוֹפוֹ לֵיחָלֵק וְלַעֲשׂוֹתוֹ שְׁנַיִם. תִּיפְתַּר שֶׁקָּרָא לָהּ שֵׁם בְּמֻחוּבָּר.

וְכֵן אֲגוּדָה שֶׁל יָרָק. מַתְנִיתָן שֶׁנִּיטְמָאת וְעוֹדָהּ אֲגוּדָה אֲבָל נִיטְמָאת קְלָחִין וַאֲגָדָן לֹא בְדָא.

וְאֵין סוֹפָהּ לֵיחָלֵק וְלַעֲשׂוֹת שְׁתַּיִם. תִּיפְתַּר שֶׁקָּרָא לָהּ שֵׁם בְּמֻחוּבָּר. אֶגֶד שֶׁנִּיטְמָא וְהִתִּירוֹ וַאֲגָדוֹ מַהוּ.

וְלִיתְנֵי עִיגּוּל וְלֹא לִיתְנֵי אֲגוּדָה וְנִיתְנֵי אֲגוּדָה וְלֹא לִיתְנֵי עֲרֵימָה. אִילּוּ תַנִּינָן עִיגּוּל וְלֹא תַנִּינָן אֲגוּדָה הֲוֵינָן אָמְרִין עִיגּוּל שֶׁכּוּלּוֹ גוּף אֶחָד תּוֹרֵם. אֲגוּדָה שֶׁאֵין כּוּלָּהּ גוּף אֶחָד אֵינוֹ תּוֹרֵם. הֲוֵי צוֹרְכָה מִיתְנֵי אֲגוּדָה. וְאִילּוּ תַנִּינָן אֲגוּדָה וְלֹא תַנִּינָן עֲרֵימָה הֲוֵינָן אָמְרִין אֲגוּדָה שֶׁכּוּלָּהּ תְּפוּשָׂה אַחַת תּוֹרֵם עֲרֵימָה שֶׁאֵין כּוּלָּהּ תְּפוּשָׂה אַחַת אֵינוֹ תּוֹרֵם. הֲוֵי צוֹרְכָא מִיתְנֵי עִיגּוּל וְצוֹרְכָא נִיתְנֵי אֲגוּדָה וְצוֹרְכָא מִיתְנֵי עֲרֵימָה.

מִכֵּיוָן דְּתַנִּינָן הָיוּ שְׁנֵי עִיגּוּלִין וּשְׁתֵּי אֲגוּדוֹת וּשְׁתֵּי עֲרֵימוֹת. מַה צוֹרְכָא דְּהָהִיא דָּמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּיי וְנָחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם כְּדָגָן וגו'. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אַדָּא בַּעֲרֵימָה שֶׁל קִישׁוּאִין וְדִילּוּעִין הִיא מַתְנִיתָא.

הָיוּ שְׁנֵי עִיגּוּלִין אֶחָד מִקְצָתוֹ טָמֵא וְאֶחָד מִקְצָתוֹ טָהוֹר מַהוּ שֶׁיִּתְרוֹם מִזֶּה עַל זֶה. וְיֵיבָא כְּהָדָא. הָיוּ לְפָנָיו שְׁנֵי כָרִיִּים אֶחָד הִפְרִישׁ מִמֶּנּוּ מִקְצָת תְּרוּמוֹת וּמַעְשְׂרוֹת. וְאֶחָד הִפְרִישׁ מִמֶּנּוּ מִקְצָת תְּרוּמוֹת וּמַעְשְׂרוֹת. מַהוּ שֶׁיִּתְרוֹם מִזֶּה עַל זֶה. תַּלְמִידוֹי דְּרִבִּי חִייָה רוֹבָה שֶׁאָלוֹן לְרִבִּי חִייָא רוֹבָא וְאָמַר לוֹן הַכְסֵיל חוֹבֵק אֶת יָדָיו וְאוֹכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה רַבָּה אֵין תּוֹרְמִין וּמְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה.

הֲרֵי שֶׁהֵבִיא מִינִין הַרְבֵּה בְּקוּפָּה וּכְרוּב מִלְּמַעְלָן וּכְרוּב מִלְּמַטָּן וְדָבָר אַחֵר בְּאֶמְצַע אֵין תּוֹרְמִין וְלֹא מְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. הָדָא דְתֵימָא בְּשֶׁאֵין שָׁם חָלָל. אֲבָל אִם יֵשׁ שָׁם חָלָל תּוֹרְמִין וּמְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. כָּל בֵּית הַגְּרִיתוֹת אֶחָד. כָּל בֵּית הַגְּרָנוֹת אֶחָד. תַּנֵּי אָמַר רִבִּי יוּדָה וְהִיא שֶׁתְּהֵא תּוֹפֶסֶת הַגּוֹרֶן בְּאֶמְצַע. עַד כְּדוֹן חִיטִּין וַאֲפִילּוּ קַשׁ וַאֲפִילּוּ תֶּבֶן.

רִבִּי חַגַּיי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי הָיָה טָמֵא בְּאֶמְצַע אָמַר לֵיהּ וְהֵיינוּ נָשׁוּךְ. חֲבֵרַיָּא בָּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי הָיְתָה מַפָּה בְּאֶמְצַע אָמַר לוֹן וְהֵיינוּ חֲמִשָּׁה שִׁקִּין בְּגוֹרֶן דְּתַנֵּי חֲמִשָּׁה שִׁקִּין בְּגוֹרֶן אֵין תּוֹרְמִין וְלֹא מְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה.

תַּנֵּי רִבִּי לַעְאִיי אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי לִיעֶזֶר תּוֹרְמִין מִן הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא בְּלַח. כֵּיצַד כָּבַשׁ זֵיתִים בְּטוּמְאָה וְהוּא רוֹצֶה לְתוֹרְמָן בְּטָהֳרָה מֵבִיא מַשְׁפֵּךְ שֶׁאֵין בְּפִיו כְּבֵיצָה וּמְמַלֵּא אוֹתוֹ בֵּיצִים וְנוֹתְנוֹ עַל פִּי חָבִית. וְנִמְצָא תוֹרֵם מִן הַמּוּקָּף. לָמָּה לִי פָּחוֹת מִכְּבֵיצָה. אֲפִילּוּ כְּבֵיצָה לֹא פֵּירוּרִין אִינּוּן שֶׁלֹּא יְטַמֵּא זֵיתִין הָרְבֶּה. אָמְרוּ לוֹ אֵין לְךָ כָּל לַח קָרוּי לַח אֶלָּא יַיִן וְשֶׁמֶן בִּלְבַד. הֵיךְ עֲבִידָא קוֹרָה אַחַת לִשְׁנֵי בוֹרוֹת. שְׁנֵי קוֹרוֹת לְבוֹר אֶחָד. נִיחָא קוֹרָה אַחַת לִשְׁנֵי בוֹרוֹת. אֶלָּא שְׁנֵי קוֹרוֹת לְבוֹר אֶחָד לֹא מִתּוֹךְ שֶׁנִּיטְמָא מִקְצָתָן נִיטְמְאוּ כוּלָּן. רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי לְעָזָר תִּיפְתַּר שֶׁהָיָה בְלִיבּוֹ לַעֲשׂוֹת תְּפוּשָׁה אַחַת וְנִמְלַךְ לַעֲשׂוֹתוֹ שְׁתֵּי תְפוּסוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁנִּיטְמָא מִשֶּׁשִּׁלָּה וּמִשֶּׁשִּׁקְּפָהּ שֶׁכְּבָר נִרְאוּ לְתוֹרְמָן בְּטָהֳרָה. אֲבָל אִם נִיטְמָא עַד שֶׁלֹּא שִׁילָּה וְעַד שֶׁלֹּא קִיפָּה לֹא בָדָא. רִבִּי טָבִי רִבִּי יֹאשַׁיָּה בֵּי רִבִּי יַנַּאי הֲלָכָה כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָא הֲלָכָה כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. רִבִּי הוּנָא רִבִּי חֲנַנְיָה אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. אִתָּא עוּבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי וְלֹא הוֹרֵי אָמַר תְּרֵין כָּל קֳבֵיל תְּרֵין אִינּוּן. אָמְרִין לֵיהּ וְהָא רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן הוֹרֵי. אֲפִילּוּ כֵן לֹא הוֹרֵי.

תַּמָּן תַּנִּינָן הַתּוֹרֵם אֶת הַבּוֹר וְאָמַר הֲרֵי זוֹ תְרוּמָה עַל מְנָת שֶׁתַּעֲלֶה בְשָׁלוֹם שָׁלוֹם מִן הַשֶּׁבֶר שָׁלוֹם מִן הַשְּׁפִיכָה אֲבָל לֹא מִן הַטּוּמְאָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר אַף מִן הַטּוּמְאָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה בְּטוּמְאַת טְבוּלֵי יוֹם הִיא מַתְנִיתָא. אָמַר רִבִּי אִילָא שֶׁכֵּן טְבוּלֵי יוֹם מְצוּיִין בֵּין הַגִּיתּוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֵין לִטְבוּל יוֹם מַגַּע אֶצֶל טֶבֶל.

תַּנֵּי אָמַר רִבִּי יוּדָן בְּמֶה דְבָרִים אֲמוּרִים בִּתְרוּמָה גְּדוֹלָה שֶׁהִיא צְרִיכָה לִתְרוֹם מִן הַמּוּקָּף. אֲבָל בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר אֲפִילּוּ שְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים שָׁלוֹם הֵם. הָיָה תוֹרֵם תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר כְּאַחַת אֵינָהּ שָׁלוֹם. יְהוּדָה בְּרִבִּי אוֹמֵר לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל זֶה לַעֲבוֹר עַל דִּבְרֵי תוֹרָה לְהַקְדִּים תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר לִתְרוּמָה גְּדוֹלָה. מָתִיב רִבִּי בָּא בַּר מָמָל וְהָא תַּנִּינָן אֵין תּוֹרְמִין מִן הַטָּמֵא עַל הַטָּהוֹר הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁתָּרַם וְאָמַר לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ לַעֲבוֹר עַל דִּבְרֵי תוֹרָה. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל אִם אָמַר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאת מַבְרִיחוֹ מִן הַקְּלָה וּמַכְנִיסוֹ לַחֲמוּרָה. טֵבֶל בַּעֲוֹן מִיתָה. טָמֵא שֶׁאָכַל אֶת הַטָּהוֹר בַּעֲשֵׂה.

תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אִם תָּרַם מִן הַטָּמֵא עַל הַטָּהוֹר בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד מַה שֶׁעָשָׂה עָשׂוּי. רִבִּי פִּינְחָס בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא עַד כְּדוֹן בְּסָבוּר בָּהֶן שֶׁהֵן טְהוֹרִין וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהֵן טְמֵיאִין וְסָבַר שֶׁמּוּתָּר לִתְרוֹם מִן הַטָּמֵא עַל הַטָּהוֹר. אָמַר לֵיהּ יְאוּת רִבִּי סָבַר כְּרִבִּי יוּדָה בְּרַם כְּרִבִּי יוֹסֵי הִיא הָדָא הִיא הָדָא.

מַתְנִיתָא בְּכֵלִים גְּדוֹלִים אֲבָל בְּכֵלִים קְטַנִּים מַעֲרִים עֲלֵיהֶן וּמַטְבִּילִן. וְתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה מְמַלֵּא הוּא אָדָם כֵּלִי טָמֵא מִן הַבּוֹר וּמַעֲרִים עָלָיו וּמַטְבִּילוֹ. וְתַנֵּי נָפַל דְּלָיָיו בְּתוֹךְ הַבּוֹר

נָפַל כֵּלָיו לְתוֹךְ הַבּוֹר מַעֲרִים עֲלֵיהֶן וּמַטְבִּילָן. תְּרֵין אֲמוֹרִין חַד אָמַר בְּכֵלִים שֶׁנִּיטְמְאוּ בְּאַב הַטּוּמְאָה. וְחָרִינָה אָמַר בְּכֵלִים שֶׁנִּיטְמְאוּ בְּוֻלַד הַטּוּמְאָה. מָתִיב מָאן דְּאָמַר בְּוֻולַד הַטּוּמְאָה לְמָאן דְּאָמַר בְּאַב הַטּוּמְאָה וַאֲפִילוּ בְּחוֹל טָעוּן הַעֲרֵב שֶׁמֶשׁ. אָמַר לֵיהּ בְּרוֹצֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן חוּלִין בְּטָהֳרָה.

רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה בַּר אַשִׁי אִשָּׁה פִּיקָּחַת מַדִּיחָה כּוֹס כָּן קְעָרָה כָּן תַּמְחוֹי כָּן. נִמְצֵאת מַרְבֶּצֶת בֵּיתָהּ בַּשַּׁבָּת.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ בְּשׁוֹגֵג בְּאִיסּוּר וּבְמֵזִיד בְּאִיסּוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן הַמְעַשֵּׂר וְהַמְבַשֵּׁל בַּשַּׁבָּת שׁוֹגֵג יֵאָכֵל מֵזִיד לֹא יֵאָכֵל. בְּשׁוֹגֵג בְּאִיסּוּר וּבְמֵזִיד בְּאִיסּוּר. תַּנֵּי הַמְבוּשָׁל בְּשַׁבָּת שׁוֹגֵג יֵאָכֵל מֵזִיד לֹא יֵאָכֵל דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּשׁוֹגֵג יֵאָכֵל לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. בְּמֵזִיד לֹא יֵאָכֵל עוֹלְמִית. רִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אוֹמֵר בְּשׁוֹגֵג יֵאָכֵל לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת לָאֲחֵרִים וְלֹא לוֹ. בְּמֵזִיד לֹא לוֹ וְלֹא לָאֲחֵרִים. שְׁמוּאֵל כְּרִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר. רַב כַּד הֲוָה מוֹרֵי בַּחֲבוּרְתֵּיהּ מוֹרֵי כְּרִבִּי מֵאִיר. בְּצִיבּוּרָא כְּרִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר כַּרְסָנָא כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה הוֹרֵי לוֹן. דְּתַנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה כָּל דָּבָר שֶׁחַייָבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת וַעֲשָׂאוֹ בַּשַּׁבָּת בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד אָסוּר בֵּין לוֹ בֵּין לָאֲחֵרִים לֹא יֵאָכֵל וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין חַייָבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת וַעֲשָׂאוֹ בַּשַּׁבָּת בְּשׁוֹגֵג יֵאָכֵל לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת לָאֲחֵרִים וְלֹא לוֹ בְּמֵזִיד לֹא לוֹ וְלֹא לָאֲחֵרִים. בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן אַתְּ מַה אַתְּ אָמַר אָמַר לוֹן אֲנִי אֵין לִי אֶלָּא מִשְׁנָה הַמְעַשֵּׂר וְהַמְבַשֵּׁל בַּשַּׁבָּת בְּשׁוֹגֵג יֵאָכֵל בְּמֵזִיד לֹא יֵאָכֵל. שְׁמַע רַב חִסְדָּא וְאָמַר הוּתְרוּ שַׁבָּתוֹת לֹא כֵן אָמַר רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב וְתַנֵּי רִבִּי חִייָה כֵּן בְּרַאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים הַשּׁוֹכֵחַ תַּבְשִׁיל עַל גַּבֵּי כִירָתוֹ בַּשַּׁבָּת בְּשׁוֹגֵג יֵאָכֵל בְּמֵזִיד לֹא יֵאָכֵל. נֶחְשְׁדוּ שֶׁהָיוּ מַנִּיחִין מַזִּידִין וְאוֹמְרִים שְׁכֵיחִין הָיִינוּ וְאָסְרוּ לָהֶן אֶת הַשּׁוֹכֵחַ. וְאַתְּ אָמַר הָכָא הָכֵין. אָמַר רִבִּי הִילָא נֶחְשְׁדוּ לִהְיוֹת מַנִּיחִין וְלֹא נֶחְשְׁדוּ לִהְיוֹת מְבַשְּׁלִין. קָנְסוּ בְמַנִּיחַ וְלֹא קָנְסוּ בִמְבַשֵּׁל.

חָזְרוּ לוֹמַר תַּבְשִׁיל שֶׁהוּא מִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ אָסוּר מִצְטַמֵּק וְרַע לוֹ מוּתָּר. אִי זֶהוּ תַּבְשִׁיל שֶׁהוּא מִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ כְּרוּב וַאֲפוּנִין וּבָשָׂר טָרוּף. אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם בַּר עִילַאי אַף רָאשֵׁי לִפְתּוֹת וְרָאשֵׁי קֻלְפְּלוֹטוֹת עָשׂוּ אוֹתָן כְּתַבְשִׁיל שֶׁהוּא מִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ. בְּצִים מָה הֵן. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי חֲנִינָה בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי אַבָּא עָלָה לְבֵיתוֹ וּמָצָא שָׁם בְּצִים וְאָסַר חַמִּין וְהִתִּיר. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נָתָן בְּשֵׁם רִבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָה אֲנִי וְאַבָּא עָלִינוּ לְחַמַּת גֶּדֶר וְהֵבִיאוּ לְפָנֵינוּ בֵּצִים קְטַנּוֹת כְּחִזְרִירִין וְטַעֲמוֹן יָפֶה כְּפִינְקְרֵסִין. תַּנֵּי לֹא תְמַלֵּא אִשָּׁה קְדֵירָה עֲסָסִיּוֹת וְתוֹרְמוֹסִין וְתִתְּנֵם לְתוֹךְ הַתַּנּוּר עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁיכָה. וְאִם נָתְנָה אֲסוּרִין לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת עַד כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. רִבִּי אָחָא אָמַר בְּמֵזִיד כְּרִבִּי מֵאִיר רִבִּי

יוֹסֵי אוֹמֵר בְּשׁוֹגֵג כְּרִבִּי יְהוּדָה. אָמַר רִבִּי מָנָא יֵאוּת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הַנּוֹטֵעַ בְּשׁוֹגֵג בַּשַּׁבָּת יְקַיֵּים בְּמֵזִיד יַעֲקוֹר בַּשְּׁבִיעִית בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד יַעֲקוֹר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר חִילּוּף הַדְּבָרִים בַּשְּׁבִיעִית בְּשׁוֹגֵג יְקַיֵּים בְּמֵזִיד יַעֲקוֹר בַּשַּׁבָּת בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד יַעֲקוֹר מִפְּנֵי שֶׁהֲנָיַת שַׁבָּת עָלָיו. וְכָאן מִכְּיוָן שֶׁאַתָּה אוֹמֵר הַמְתֵּן לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת עַד כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ כְּמִי שֶׁלֹּא נֶהֱנָה מַחְמַת שַׁבָּת כְּלוּם. מַה טַעַם דְּרַבָּנִין נָחְשַׁד עַל הַשְּׁבִיעִית וְלֹא נָחְשְׁדוּ עַל הַשַּׁבָּתוֹת. דָּבָר אַחֵר מוֹנִין לַשְּׁבִיעִית וְאֵין מוֹנִין לְשַׁבָּתוֹת. הֵיךְ עֲבִידָא נָטַע פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים לִפְנֵי שְׁבִיעִית וְנִכְנְסָה לַשְּׁבִיעִית. אֵין תֵּימַר חָשַׁד אֵין כָּאן חָשַׁד. אֵין תֵּימַר מוֹנִין יֵשׁ כָּאן מוֹנִין. נָטַע פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי שְׁמִינִית וְנִכְנְסָה שְׁמִינִית אֵין תֵּימַר חָשַׁד יֵשׁ כָּאן חָשַׁד וְאַתְיָא כְּמָאן דְּאָמַר מִפְּנֵי מוֹנִין בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר מִפְּנֵי חָשַׁד וְקָנְסוּ שׁוֹגֵג מִפְּנֵי מֵזִיד.

הלכה ב

משנה: אֵין תּוֹרְמִין מִמִּין עַל שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ וְאִם תָּרַם אֵין תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. כָּל מִין חִטִּים אֶחָד. כָּל מִין תְּאֵנִים וּגְרוֹגֶרֶת וּדְבֵילָה אֶחָד וְתוֹרֵם מִזֶּה עַל זֶה. כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ כֹּהֵן תּוֹרֵם מִן הַיָּפֶה וְכָל מָקוֹם שֶׁאֵין כֹּהֵן תּוֹרֵם מִן הַמִּתְקַיֵּים. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם הוּא תּוֹרֵם מִן הַיָּפֶה. וְתוֹרְמִין בָּצָל קָטָן שָׁלֵם לֹא חֲצִי בָצָל גָּדוֹל. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא כִי אֶלָּא חֲצִי בָצָל גָּדוֹל. וְכֵן הָיָה רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר תּוֹרְמִין בְּצָלִים מִבְּנֵי הַמְּדִינָה עַל הַכּוֹפְרִים וְלֹא כוֹפְרִים עַל בְּנֵי הַמְּדִינָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל פּוֹלִיטִיקִים.

הלכה: רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי זֶה אֶחָד מִשְּׁלֹשָׁה מִדְרָשׁוֹת שֶׁהֵן מְחוּוָרִין בַּתּוֹרָה כֹּל חֵלֶב יִצְהָר וְכָל חֵלֶב תִּירוֹשׁ וְדָגָן מַה נָן קַיָּימִין אִם לְלַמֵּד שֶׁהֵן תּוֹרְמִין מִן הַתִּירוֹשׁ עַל הַדָּגָן וּמִן הַדָּגָן עַל הַתִּירוֹשׁ. הָתֵיבוּן הֲרֵי תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר הֲרֵי שְׁנֵי מִינֵי אִילָן וְאֵין תּוֹרְמִין וְלֹא מְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. דּוּ אֲמַר מַה תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר שֶׁהֵן מִיּוּחָדִין שֶׁהֵן שְׁנֵי מִינֵי אִילָן אֵין תּוֹרְמִין וְלֹא מְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. וְאִם אֲנִי מַרְבֶּה שְׁנֵי מִינִין שֶׁבְּדָגָן שְׁנֵי מִינִין שֶׁבִּתְבוּאָה שֶׁאֵין תּוֹרְמִין וְלֹא מְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה.

כָּל מִין חִיטִּין אֶחָד. לָכֵן צְרִיכָה אֲפִילּוּ מֵאַנְדּוֹן עַל שַׁמְּתִית וּמִן שַׁמְּתִית עַל אַנְדּוֹן.

כָּל מִין תְּאֵנִים וּגְרוֹגֶרֶת וּדְבֵילָה אַחַת וְתוֹרְמִין מִזֶּה עַל זֶה. תַּנֵּי תּוֹרְמִין תְּאֵנִים עַל הַגְּרוֹגְרוֹת הַגְּרוֹגְרוֹת בְּמִינָיִן. וּגְרוֹגְרוֹת עַל הַתְּאֵנִים בְּמִידָּה אֲבָל לֹא תְּאֵנִים עַל הַגְּרוֹגְרוֹת בְּמִידָּה וְלֹא גְּרוֹגְרוֹת עַל הַתְּאֵנִים בְּמִינָיִן. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר סַלֵּי תְּאֵנִים וּגְרוֹגְרוֹת מִין אֶחָד הֵן וְתוֹרְמִין וּמְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. אָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בִּי רִבִּי יוֹסֵי אַבָּא הָיָה נוֹטֵל עֶשֶׂר גְּרוֹגְרוֹת מִן הַמּוּקְצֶה עַל תִּשְׁעִים תְּאֵנִים שֶׁבְּכֻלָּן. רִבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר אַתָּה רוֹאֶה אֶת הַצָּמֵק כְּאִילּוּ תָפַח וּנְסַב סַלִּין כְּמָה דְּאִינּוּן. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי תְּרֵין אָמְרִין דֶּרֶךְ הַתַּפָּח

לְצָמוֹק וְאֵין דֶּרֶךְ הַצָּמֵק לִתְפוֹחַ. וּנְסָב סַלִּין רַבְרְבִין בִּתְאֵנַיָּיא. אָמַר לוֹן רִבִּי אָחָא כֵּן רִבִּי אִילַּי רַבְכוֹן הֲוֵי בָהּ.

תַּמָּן (אָמַר) תַּנִּינָן כְּבֵיצָה אוֹכְלִין שֶׁהִנִּיחָן בַּחַמָּה וְנִתְמַעֲטוּ כֵּן כְּזַיִת מִן הַנְּבֵילָה וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ כְּזַיִת פִּיגּוּל כְּזַיִת נוֹתָר כְּזַיִת חֵלֶב הֲרֵי אֵילּוּ טְהוֹרִין. דְּרוֹמָאֵי אָמְרֵי וְהוּא שֶׁיְּהֵא כְּזַיִת בְּעִיקָּרוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין וַאֲפִילּוּ עַל פִּי שֶׁאֵין כְּזַיִת מֵעִיקָּרוֹ. תַּמָּן תַּנִּינָן אָמְרוּ לוֹ אַף הָיְתָה חֲסֵירָה אוֹ יְתֵירָה. מָנִי אָמַר לוֹ רִבִּי מֵאִיר פְּעָמִים שֶׁהַשְּׁאוֹר יָפֶה וְהוּא תְפוּחַ הָא אִילּוּ סוֹלֶת הָיְתָה צְמֵיקָה וְעַכְשָׁיו שֶׁהוּא שְׁאוֹר יָפֶה וְהוּא תְפוּחַ אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַתְּפוּחַ כְּילּוּ צָמֵק וְנִרְאֵית חֲסֵירָה. וּפְעָמִים שֶׁהַשְּׁאוֹר רַע וְהוּא צָמֵק הָא אִילּוּ סוֹלֶת הָיְתָה תְפוּחָה וְעַכְשָׁיו שֶׁהַשְּׁאוֹר רַע וְהוּא צָמֵק אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַצָּמֵק כְּילּוּ תַּפַּח וְנִרְאֵית יְתֵירָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יִרְמְיָה דְּרוֹמָיָיה וְרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ שְׁלָשְׁתָּן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד בִּיתֵירָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי שְׁלָשְׁתָּן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד בַּחֲסֵירָה. אִילֵּין דְּבַר פָּטִי בַּשְׁלוֹן אוֹרֶז אַנְשׁוֹן מְתַקָּנָתָה יָתִיהּ. חֲבֵרַיָּא סָבְרִין מֵימַר יֵיסַב חַיֵּי לוֹ לָקֶבֶל מְבֻשָּׁל. אָמַר לוֹן רִבִּי יוֹסֵי אוּף אֲנָא אָמַר כֵּן לָמָּה שֶׁדַּרְכּוֹ לִתְפּוֹחַ.

הלכה ג

משנה: וְתוֹרְמִין זֵיתֵי שֶׁמֶן עַל זֵיתֵי כֶבֶשׁ וְלֹא זֵיתֵי כֶבֶשׁ עַל זֵיתֵי שֶׁמֶן. וְיַיִן שֶׁאֵינוֹ מְבוּשָּׁל עַל הַמְבוּשָּׁל וְלֹא מִן הַמְבוּשָּׁל עַל שֶׁאֵינוֹ מְבוּשָּׁל. זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁהוּא כִלְאַיִם בַּחֲבֵירוֹ לֹא יִתְרוֹם מִזֶּה עַל זֶה אֲפִילּוּ מִן הַיָּפֶה עַל הָרַע. וְכָל שֶׁאֵינוֹ כִלְאַיִם בַּחֲבֵירוֹ תּוֹרֵם מִן הַיָּפֶה עַל הָרַע אֲבָל לֹא מִן הָרַע עַל הַיָּפֶה וְאִם תָּרַם מִן הָרַע עַל הַיָּפֶה תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה חוּץ מִן הַזּוֹנִים עַל הַחִיטִּים שֶׁאֵינָן אוֹכֶל. וְהַקִּישׁוּת וְהַמְלַפְּפוֹן מִין אֶחָד. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שְׁנֵי מִינִין.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דְּרִבִּי יוּדָה הִיא רִבִּי יוּדָה מַתִּיר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשְׁבִּיחוֹ. וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מִחְלְפָא שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. רִבִּי לָעְזָר אָמַר אֵינָהּ מִחְלָפָה תַּמָּן בְּכֹהֵן וְכָאן בִּבְעָלִים. רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יוֹחָנָן חַד אָמַר מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֲטוֹ מִשּׁוּתָיו וְחַד אָמַר מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֲטוֹ מִמִּידָּתוֹ וְלֹא יָדְעִין מָאן אָמַר דָּא וּמָאן אָמַר דָּא. מִן מַה דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מִחְלְפָא שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה וְאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אֵינָהּ מוּחְלֶפֶת תַּמָּן בְּכֹהֵן וְכָאן בִּבְעָלִים הֲוֵי רִבִּי יוֹחָנָן דְּהוּא אָמַר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַעֲטוֹ מִשּׁוּתָיו. רִבִּי יְהוּדָה בֶּן רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֲטוֹ מִשּׁוּתָיו. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן וְאַף מְשֻׁאֵינוֹ מְבוּשָּׁל עַל הַמְבוּשָּׁל וְכָל שֶׁכֵּן מֵהַמְבוּשָּׁל עַל שֶׁאֵינוֹ מְבוּשָּׁל. אָמַר רִבִּי אִימִּי לֹא תַנֵּי רִבִּי יוֹחָנָן.

אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא וְלֹא תִשְׁאוּ עָלָיו חֵטְא מִמָּה שֶׁהוּא בְּנִשֹּׂיאַת עָוֹן אַתָּה יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי.

הָא דָבָר שֶׁהוּא אוֹכֶל מוּתָּר.

מַתְנִיתִין דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי. דְּאָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי מִשּׁוּם אָבִיו תּוֹרְמִין מִן הַיַּיִן עַל הַחוֹמֶץ אֲבָל לֹא מִן הַחוֹמֶץ עַל הַיַּיִן. עֲבַר וְתָרַם תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. רִבִּי אוֹמֵר יַיִן וְחוֹמֶץ שְׁנֵי מִינִין אֵין תּוֹרְמִין וְלֹא מְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מִסְתַּבְּרָה יוֹדֶה רִבִּי לְדָבָר תּוֹרָה. מַה טַּעֲמָא דְרִבִּי שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן שֶׁמּוּתָּר לִתְרוֹם מִן הַיַּיִן עַל הַחוֹמֶץ אַף הוּא סָבַר מֵימַר שֶׁמּוּתָּר לִתְרוֹם חוֹמֶץ עַל הַיַּיִן.

הַקִּישׁוּת וְהַמְלַפְּפוֹן מִין אֶחָד. רִבִּי יוּדָה אָמַר שְׁנֵי מִינִין. רִבִּי יוּדָה כְּדַעְתֵּיהּ וְרַבָּנִין כְּדַעְתֵּין דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַקִּישׁוּת וְהַמְלַפְּפוֹן אֵינָן כִּלְאַיִם זֶה בְּזֶה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כִּלְאַיִם.

פרק ג

הלכה א

משנה: הַתּוֹרֵם קִישׁוּת וְנִמְצָא מָרָה אֲבַטִּיחַ וְנִמְצָאָה סָרוּחַ תְּרוּמָה וַיַּחְזוֹר וְיִתְרוֹם. הַתּוֹרֵם חֲבִית שֶׁל יַיִן וְנִמְצֵאת שֶׁל חוֹמֶץ אִם יָדוּעַ שֶׁהָיְתָה שֶׁל חוֹמֶץ עַד שֶׁלֹּא תְרָמָהּ אֵינָהּ תְּרוּמָה. וְאִם מִשֶּׁתְּרָמָהּ הֶחֱמִיצָה הֲרֵי זוֹ תְרוּמָה. וְאִם סָפֵק תְּרוּמָה וַיַּחְזוֹר וְיִתְרוֹם. הָרִאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְדַמַּעַת בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְאֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ חוֹמֶשׁ וְכֵן הַשְּׁנִיָּיה. נָפְלָה אַחַת מֵהֶן לְתוֹךְ הַחוּלִּין אֵינָן מְדַמְּעָתָן נָפְלָה שְׁנִיָּיה לְמָקוֹם אַחֵר אֵינָהּ מְדַמְּעָתָן נָפְלָה שְׁתֵּיהֶן לְמָקוֹם אֶחָד מְדַמְּעוֹת כְּקָטָנָה שֶׁבִּשְׁתֵּיהֶן.

הלכה: הַתּוֹרֵם קִישׁוּת כו׳. נִיחָא אֲבַטִּיחַ וְנִמְצָא סָרוּחַ. אֶלָּא קִישׁוּת וְנִמְצֵאת מָרָה לֹא מֵעִיקָּרָא הִיא מָרָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן עָשׂוּ אוֹתָן כְּסָפֵק אוֹכֶל. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי וּלְכָל הַדְּבָרִים עָשׂוּ אוֹתָן כְּסָפֵק אוֹכֶל. מְטַמֵּא טוּמְאַת אוֹכְלִין וְשׁוֹרְפִין אוֹתָהּ בְּטוּמְאָה וְחַיָּבִין עָלֶיהָ חוֹמֶשׁ וְלוֹקִין עָלֶיהָ חוּץ לַחוֹמָה. עִירֵב בָּהּ נַעֲשָׂה חֲמַר גַּמָּל. תַּמָּן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כִּכַּר שְׁנִיטְמָא בְּסָפֵק רְשׁוּת הַיָּחִיד וּמַגָּעוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים טָמֵא. וְהָכָא טָהוֹר שֶׁהֵן שְׁנֵי סְפֵיקוֹת. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אֵין לְךָ מַר בְּקִישׁוּת אֶלָּא תוֹכוֹ. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה מוֹסִיף עַל הַחִיצוֹן שֶׁלֹּא וְתוֹרֵם. רִבִּי בִּנְיָמִן בַּר לֵוִי בָּעֵי דָּבָר שֶׁאֶיפְשַׁר לְךָ לַעֲמוֹד עָלָיו חֲכָמִים חֲלוּקִין עָלָיו אֶלָּא עַל עִיקַּר בְּדִיקָתָהּ חֲלוּקִין.

תָּרַם חֲבִית וְנִמְצֵאת מְגוּלָּה. אֲבַטִּיחַ וְנִמְצָא נָקוּר תְּרוּמָה וַיַּחְזוֹר וְיִתְרוֹם. רִבִּי יוּדָן בַּר פָּזִי רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי לֹא אָסְרוּ אֶלָּא נָקוּר הָא לְכַתְּחִילָּה אָסוּר לִתְרוֹם. רִבִּי יַעֲקֹב דְּרוֹמָיָיה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי לֹא מִסְתַּבְּרָא בְּשֶׁרָאוּ אוֹתוֹ נוֹקֵר. אָמַר לֵיהּ יוֹדֵעַ הוּא אִם הִטִּיל בּוֹ אִירֶס. חֲבֵרַיָּא בָּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי מַה בֵּינָהּ לְטָמֵא אָמַר לוֹן טָמֵא בְּעֵינוֹ הוּא שֶׁגָּרְמָה טוּמְאָה. בְּרַם הָכָא עָפָר הוּא.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הֲלָכָה כְּדִבְרֵי רִבִּי. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם דְּרִבִּי יוֹחָנָן דְּרִבִּי הִיא. רִבִּי בָּא בַּר כּוֹהֵן בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי לֹא כֵן אָמַר רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי וַחֲבֵירָיו הֲלָכָה כְּרִבִּי. וְאָמַר רִבִּי יוֹנָה וַאֲפִילוּ רִבִּי אֶצֶל רִבִּי לָעְזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר לֵיהּ בְּגִין דְּתַנֵּי לָהּ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם אֲבִיו וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יוֹסֵי וַחֲבֵירָיו הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי מְחֲבֵירָיו דְּלֹא תִיסְבּוֹר לְמֵימַר אוּף הָכָא כֵּן לָכֵן צְרִיכָה מֵימַר הֲלָכָה כְּרִבִּי.

רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יוּדָה הֲלָכָה כְּרִבִּי יוּדָה. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יְהוּדָה שֶׁהֲלָכָה כְּרִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי בָּא בַּר יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יוּדָה הֲלָכָה כְּרִבִּי יוּדָה. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן הֲלָכָה כְּרִבִּי יְהוּדָה. וּמִינָהּ אַתְּ שְׁמַע רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן הֲלָכָה כְּרִבִּי יוּדָה. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה נוֹתֵן שְׁתֵּיהֶן לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי אַחַת מֵהֶן. אֵי זוֹ מֵהֶן נוֹתֵן לוֹ. דְּמֵי גְדוֹלָה. דְּמֵי קְטַנָּה. מֵהַהֵן דְּתַנִּינָן מְדַמְּעוֹת כִּקְטַנָּה שֶׁבִּשְׁתֵּיהֶן. הָדָא אָמְרָה דְּמֵי גְדוֹלָה נוֹתֵן לוֹ.

הלכה ב

משנה: הַשּׁוּתָפִין שֶׁתָּרְמוּ זֶה אַחַר זֶה. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר תְּרוּמַת שְׁנֵיהֶן תְּרוּמָה וַחֲכָמִים אוֹמְרִים תְּרוּמַת הָרִאשׁוֹן תְּרוּמָה. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר אִם תָּרַם הָרִאשׁוֹן כְּשִׁיעוּר אֵין תְּרוּמַת הַשֵּׁינִי תְּרוּמָה וְאִם לֹא תָרַם הָרִאשׁוֹן כְּשִׁיעוּר תְּרוּמַת הַשֵּׁינִי תְּרוּמָה. בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁלֹּא דִבֵּר אֶבָל הִרְשָׁה אֶת בֶּן בֵּיתוֹ אוֹ אֶת עַבְדּוֹ אוֹ אֶת שִׁפְחָתוֹ לְתָרוֹם תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. בִּיטֵּל אִם עַד שֶׁלֹּא תָרַם בִּיטֵּל אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. אִם מִשֶּׁתָּרַם בִּיטֵּל תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. הַפּוֹעֲלִין אֵין לָהֶן רְשׁוּת לְתָרוֹם חוּץ מִן הַדְּרוֹכוֹת שֶׁהֵן מְטַמְּאִין אֶת הַגַּת.

הלכה: מַה נָן קַיָּימִין אִם בְּמַמְחִין אַף רִבִּי עֲקִיבָה מוֹדֵי וְאִם בְּשֶׁאֵינָן מַמְחִין אוּף רַבָּנִן מוֹדִיִין. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בִּסְתָם. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר סְתָמָן אֵינָן מַמְחִין וְרַבָּנִין אָמְרִין סְתָמָן מַמְחִין.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה סְאָה שֶׁל רִאשׁוֹן חֻצָּייהּ טֵבֶל וְחֻצָּייהּ תְּרוּמָה טְבוּלָה לְמַעְשְׂרוֹת. סְאָה שֶׁל שֵׁינִי חֻצָּייהּ תְּרוּמָה וְחֻצָּייהּ טֵבֶל טְבוּלָה לַכֹּל לֹא צוּרְכָה דְּלֹא. חֲצִי סְאָה שֶׁל שֵׁינִי מַהוּ שֶׁתִּפְטוֹר חֲצִי סְאָה שֶׁל רִאשׁוֹן. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא אֲרִיסְטוֹן אַייְתֵי פֵּירִין וְשַׁייֵר גַּו סַקָּא וְתָרַם. אָתָא עוּבְדָּא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר חֲזָקָה עַל הַכֹּל תָּרַם.

מַה כְּשִׁיעוּר תּוֹרָה אוֹ כְּשִׁיעוּר חֲבֵירָיו. אֵין תַּעֲבְדִינֵיהּ כְּשִׁיעוּר תּוֹרָה לֵית רִבִּי יוֹסֵי כְּרַבָּנִין. אֵין תַּעֲבְדִינֵיהּ כְּשִׁיעוּר חֲבֵירָיו רִבִּי יוֹסֵי כְּרַבָּנִין.

וְלֵית הָדָא פְלִיגָא עַל דְּרִישׁ לָקִישׁ. דְּרִישׁ לָקִישׁ אָמַר אֵין אָדָם מְבַטֵּל שְׁלִיחוּתוֹ בְדָבָרִים. תִּיפְתַּר כְּגוֹן שֶׁאָמַר לוֹ לֵךְ וּקְבַע בַּצָּפוֹן וְהָלַךְ וְקָבַע בְּדָרוֹם.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן הַדְּרוֹכוֹת מְכַיְּנִין שֶׁהֵילְכוּ בָהֶן שְׁתֵּי וָעֶרֶב מְטַמִּין אֶת הַבּוֹר מִיָּד. וְהַתַּנֵּי הַפּוֹעֲלִין שֶׁתָּרְמוּ אֶת הַבּוֹר אֵין תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה. וְאִם הָיָה הַבּוֹר קָטָן אוֹ שֶׁהָיוּ הַבַּעֲלִין אֲחֵרִים מְשַׁכְשְׁכִין בָּהֶן תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה מִפְּנֵי שֶׁאֲחֵרִים מְשַׁכְשְׁכִין בָּהֶן. הָא אִם אֵין אֲחֵרִים מְשַׁכְשְׁכִין בָּהֶן אֵין תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה. מַהוּ כְדוֹ כָּאן בְּיַיִן וְכָאן בְּשֶׁמֶן. וְלֹא הוּא יַיִן הוּא שֶׁמֶן. יַיִן טוּמְאָתוֹ מְצוּיָה. שֶׁמֶן אֵין טוּמְאָתוֹ מְצוּיָה.

תַּנֵּי מֵאֵימָתַי תּוֹרְמִין אֶת הָעֲנָבִים מִשֶּׁהֵילְכוּ בָהֶן שְׁתֵּי וָעֶרֶב. מֵאֵימָתַי מְטַמִּין אוֹתָן בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים מִשֶּׁיּוֹצִיא אֶת הַשֵּׁינִי. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מִשֶּׁיּוֹצִיא אֶת הָרִאשׁוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הֲלָכָה כְּבֵית שַׁמַּאי וְהָרַבִּים נָהֲגוּ כְּבֵית הִלֵּל. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן נִרְאִין דִּבְרֵי בֵית שַׁמַּאי בְּשָׁעַת מִקְדָּשׁ. וְדִבְרֵי בֵית הִלֵּל בַּזְּמַן הַזֶּה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים לֹא כְדִבְרֵי זֶה וְלֹא כְדִבְרֵי זֶה אֶלָּא מוֹצִיא תְרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּמְטַמִּין אֶת הַבּוֹר מִיָּד.

מֵאֵימָתַי תּוֹרְמִין אֶת הַזֵּיתִים. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי מְשֶׁיִּטָּחֲנוּ. וְאִית תַּנֵּי תַּנֵּי מְשֶׁיִּטָּעֲנוּ. נִיחָא לְמָאן דְּמַר מְשֶׁיִּטָּעֲנוּ. לְמָאן דְּמַר מְשֶׁיִּטָּחֲנוּ לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן הַדְּרוֹכוֹת מְכַיְּנִין שֶׁהֵילְכוּ בָהֶן שְׁתֵּי וָעֶרֶב מְטַמִּין אֶת הַבּוֹר מִיָּד. אֶלָּא כָּאן בְּיַיִן וְכָאן בְּשֶׁמֶן. וְלֹא הוּא יַיִן הוּא שֶׁמֶן מַה בֵּין יַיִן מַה בֵּין שֶׁמֶן. יַיִן טוּמְאָתוֹ מְצוּיָה. שֶׁמֶן אֵין טוּמְאָתוֹ מְצוּיָה. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר אַדָּא כָּאן וְכָאן הַטּוּמְאָה מְצוּיָה אֶלָּא שֶׁהַטּוּמְאָה מְצוּיָה בַּיַּיִן יוֹתֵר מִבַּשֶּׁמֶן.

תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר אִם רָצָה מֵבִיא זֵתִים וְנוֹתְנָן תַּחַת הַמָּמָל וְהוֹלֵךְ וּבָא עֲלֵיהֶן. אָמְרוּ לוֹ לֹא דוֹמִין זֵיתִים לָעֲנָבִים. עֲנָבִים דְּיהוֹת וְנוֹתְקוֹת אֶת הַיַּיִן זֵיתִין קְשִׁין וְאֵינָן נוֹתְקִין אֶת הַשֶּׁמֶן.

הלכה ג

משנה: הָאוֹמֵר תְּרוּמַת הַכְּרִי הַזֶּה בְּתוֹכוֹ וּמַעֲשְׂרוֹתָיו בְּתוֹכוֹ וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר זֶה בְּתוֹכוֹ רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר קוֹרֵא שֵׁם. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים עַד שֶׁאוֹמֵר בְּצִפּוֹנוֹ אוֹ בִדְרוֹמוֹ. רִבִּי אֶלְעָזָר חִסְמָא אוֹמֵר הָאוֹמֵר תְּרוּמַת הַכְּרִי מִמֶּנּוּ עָלָיו קוֹרֵא שֵׁם. רִבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר הָאוֹמֵר עִישּׂוּר מַעֲשֵׂר זֶה עָשׂוּי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר עָלָיו קָרָא שֵׁם. הַמַּקְדִּים תְּרוּמָה לַבִּיכּוּרִים. מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן לַתְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי לְרִאשׁוֹן אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה מַה שֶׁעָשָׂה עָשׂוּי שֶׁנֶּאֱמַר מְלֵאָתְךָ וְדִמְעֲךָ לֹא תְאַחֵר. וּמְנַיִין שֶׁיְּקַדְּמוּ הַבִּיכּוּרִים לַתְּרוּמָה. זֶה קָרוּי תְּרוּמָה וְרֵאשִׁית וְזֶה קָרוּי תְּרוּמָה וְרֵאשִׁית. אֶלָּא יְקַדְּמוּ הַבִּיכּוּרִים שֶׁהֵן בִּיכּוּרִים לַכֹּל וּתְרוּמָה לָרִאשׁוֹן שֶׁהִיא רִאשׁוֹנָה וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן לַשֵּׁנִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רֵאשִׁית.

הלכה: רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אַתְיָיא דִּרְבִּי שִׁמְעוֹן כְּבֵית שַׁמַּאי דְּבֵית שַׁמַּאי אָמְרִין קִדְּשׁוּ מְדוּמָּעִין. כֵּן רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר קִדְּשׁוּ מְדוּמָּעִין.
עַד כְּדוֹן בְּאוֹמֵר בְּתוֹכוֹ אָמַר בּוֹ מָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁבְּחֵפֶץ זֶה מְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת הַלָּלוּ וְלֹא קָרָא לוֹ שֵׁם. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר קוֹרֵא לוֹ שֵׁם וַחֲכָמִים אוֹמְרִים לֹא עָשָׂה כְּלוּם עַד שֶׁיֹּאמַר בְּצָפוֹנוֹ אוֹ בְדָרוֹמוֹ. הָדָא אָמְרָה הִיא תוֹכוֹ הִיא בּוֹ.
דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי אֶבוּדַמָּא דְחֵיפָה בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְנָחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם. וְהֲרֵמוֹתֶם. מַה מַחֲשָׁבָה בְמִסּוּיִים. אַף הַתּוֹרֵם בְּמִסּוּיִים.
אָמַר תְּרוּמַת הַכְּרִי הַזֶּה וְזֶה בְּזֶה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מָקוֹם שֶׁנִּסְתַּיְּימָה תְרוּמָתוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן שָׁם נִסְתַּיְּימָה תְרוּמָתוֹ שֶׁל שֵׁינִי. רִבִּי יִצְחָק בַּר לָעְזָר בָּעֵי סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ הַכְּרִי וְאָמַר תְּרוּמַת הַכְּרִי הַזֶּה בְּתוֹכוֹ מָקוֹם שֶׁנָּפְלָה אוֹתָהּ סְאָה שָׁם נִסְתַּיְּימָה תְרוּמָה שֶׁל כְּרִי. אָמַר תְּרוּמַת הַכְּרִי הַזֶּה בִּצְפוֹנוֹ מֵחֶצְיוֹ וּלְצָפוֹן מְדֶמַּע דִּבְרֵי רִבִּי וְנָסַב פַּלְגָּא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים עוֹשֶׂה אוֹתָהּ כְּמִין כִּי חַד מִן אַרְבָּעָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר נוֹטֵל תְּרוּמָתוֹ מִצָּפוֹן צְפוֹנוֹ חַד מִן תּוֹמַנְיָיא.
תְּרוּמַת שְׁנֵי כְּרִיִּים כְּאַחַת מַהוּ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר קִדְּשׁוּ מְדוּמָּעִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר לֹא קִדְּשׁוּ מְדוּמָּעִין.
אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה בַּר שַׁמַּאי הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי סְאִין וּכְרִי אֶחָד וְאָמַר אֶחָד מִן הַסְּאוֹת הַלָּלוּ עֲשׂוּיָה תְרוּמָה עַל הַכְּרִי הַזֶּה קִידְּשָׁם וְאֵין יוֹדֵעַ אֵי זֶהוּ. הָיוּ לְפָנָיו שְׁנֵי כְרִיִּים וּסְאָה אַחַת וְאָמַר הֲרֵי זֶה תְרוּמָה עַל אֶחָד מִן הַכְּרִיִּים הַלָּלוּ נִיתְקַן וְאֵין יָדוּעַ אֵי זֶהוּ.
רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה מִן מַה שֶׁעוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה אַתָּה יוֹדֵעַ מַה שֶׁעָשָׂה עָשׂוּי. רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי חֲנִינָא אָמַר לוֹקֶה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא מֵתִיבִין קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן וְשָׁתִיק. מַה עוֹבֵר לוֹקֶה אוֹ אֵינוֹ לוֹקֶה. אָתָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אֵינוֹ לוֹקֶה. מַה קָיֵים רִבִּי יוֹחָנָן מְלֵאכְתְּךָ וְדִמְעָתְךָ לֹא תְאַחֵר. פְּתַר לָהּ בְּבַעוּר.
אֵימָתַי הוּא עוֹבֵר. רִבִּי חִייָא בַּר בָּא אָמַר מִתְּחִילָּה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק אָמַר בְּסוֹף. מַה נָפִיק מִבֵּינֵיהוֹן לְסִירוּף הַכְּרִי נָפַק מִבֵּינֵיהוֹן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי חִייָה בַּר וָוא עוֹבֵר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק אֵינוֹ עוֹבֵר.
רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בָּעֵי מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁהִקְדִּימוֹ שִׁיבֳּלִין עוֹבֵר אוֹ אֵינוֹ עוֹבֵר אֶלָּא עַל סֵדֶר. תַּנֵּיִן קוֹמֵי דְּרִבִּי אַבָּהוּ תְּרוּמָה אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת אֶת הַבִּיכּוּרִין. אָמַר לוֹן דְּאַבָּא פַּנַּימוֹן הִיא. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי הֵיידָא דְּאַבָּא פַּנַּימוֹן. אָמַר לֵיהּ רִבִּי מָנָא שְׁמָעִית אַבָּא תַּנֵּי בִּיכּוּרִים בִּימִינוֹ

וּתְרוּמָה בְשִׁמְאלוֹ. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי עוֹבֵר אִית תַּנֵּיי תַנֵּי אֵינוֹ עוֹבֵר. מָאן דָּמַר עוֹבֵר רַבָּנִין. מָאן דָּמַר אֵינוֹ עוֹבֵר אַבָּא פַּנִימוֹן.

הלכה ד

משנה: הַמִּתְכַּוֵּין לוֹמַר תְּרוּמָה וְאָמַר מַעֲשֵׂר מַעֲשֵׂר וְאָמַר תְּרוּמָה. עוֹלָה וְאָמַר שְׁלָמִים שְׁלָמִים וְאָמַר עוֹלָה. שֶׁאֵינִי נִכְנָס לַבַּיִת זֶה וְאָמַר לָזֶה. שֶׁאֵינִי נֶהֱנֶה לָזֶה וְאָמַר לַזֶּה לֹא אָמַר כְּלוּם עַד שֶׁיְּהֵא פִּיו וְלִבּוֹ שָׁוִין.

הלכה: תַּמָּן תַּנִּינָן בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ טָעוּת הֶקְדֵּשׁ. וְאָמַר רִבִּי יִרְמְיָה בָּא לוֹמַר חוּלִּין אָמַר עוֹלָה קֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּמִתְכַּוֵּין לְהֶקְדֵּשׁ אֲנָן קַיְימִין. אֶלָּא שֶׁטָּעָה מַחֲמַת דָּבָר אַחֵר. וְהָדָא מַתְנִיתָא מַה הִיא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יִרְמְיָה בְּמַחְלוֹקֶת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי דִּבְרֵי הַכֹּל.

תַּנֵּי בְשִׁפָּתַיִם וְלֹא בַלֵּב יָכוֹל שֶׁאֲנִי מוֹצִיא אֶת הַגּוֹמֵר בַּלֵּב. תַּלְמוּד לוֹמַר לְבַטֵּא. וּשְׁמוּאֵל אָמַר הַגּוֹמֵר בְּלִיבּוֹ אֵינוֹ חַיָיב עַד שֶׁיּוֹצִיא בִשְׂפָתָיו. וְהָתַנֵּי כֹּל נִדִּיב לֵב זֶה הַגּוֹמֵר בַּלֵּב. אַתָּה אוֹמֵר זֶה הַגּוֹמֵר בַּלֵּב אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא הַמּוֹצִיא בִשְׂפָתָיו. כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמוֹר הֲרֵי מוֹצִא בִשְׂפָתָיו אָמוּר. הָא מַה אֲנִי מְקַיֵּים כֹּל נִדִּיב לֵב זֶה הַגּוֹמֵר בַּלֵּב. מַה דְּאָמַר שְׁמוּאֵל לְקָרְבָּן.

הלכה ה

משנה: הַנָּכְרִי וְהַכּוּתִי תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹתָן מַעֲשֵׂר וְהֶקְדֵּישָׁן הֶקְדֵּשׁ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין לְנָכְרִי כֶּרֶם רְבָעִי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יֵשׁ לוֹ. תְּרוּמַת הַנָּכְרִי מְדַמַּעַת וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ חוֹמֶשׁ. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר.

הלכה: הוֹצִיא לְהֶן תְּרוּמָה מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ נוֹהֲגִין בָּהּ בְּטֵבֶל וּבִתְרוּמָה גְדוֹלָה דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הֲרֵי זוֹ תְרוּמָה וַודַּאי. הוֹצִיא לָהֶן מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ נוֹהֲגִין בְּטֵבֶל וּבְמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ אֶלָּא מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן בִּלְבַד. הוֹצִיא לָהֶן מַעֲשֵׂר שֵׁנִי מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ נוֹהֲגִין בָּהּ בְּטֵבֶל וּבְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ אֶלָּא מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִלְבַד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן רִבִּי חֲשַׁשׁ שֶׁמָּא הִפְרִישׁ מִמִּין עַל שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ. וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל חָשַׁשׁ שֶׁמָּא הִקְדִּים.

תְּרוּמַת הַנָּכְרִי מְדַמַּעַת וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ חוֹמֶשׁ. רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא אָמְרָה קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מַה פְּלִיגִין בִּתְרוּמַת גּוֹרְנוֹ. אֲבָל גּוֹי שֶׁלָּקַח מִפֵּירוֹת יִשְׂרָאֵל אַף רִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֶה אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הִיא מַחְלוֹקֶת. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר טִיבְלוֹ דְּבַר תּוֹרָה וְאַתְּ אָמַר הָכֵן. וְכִי קֳדָשִׁים אֵינָן תּוֹרָה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר.

וְתַנִּינָן תַּמָּן קָדְשֵׁי גוֹיִם אֵין חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא הַשּׁוֹחֲטָן בַּחוּץ פָּטוּר דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מְחַיֵּיב. הֲווֹן בָּעֵיי מֵימַר מַה פְּלִיגִין בְּחוֹמֶשׁ הָא בְדִימוּעַ לֹא. אַשְׁכַּח תַּנֵּי הֵיא הָדָא הֵיא הָדָא.

פרק ד

הלכה א

משנה: הַמַּפְרִישׁ מִקְצָת תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹת וּמוֹצִיא מִמֶּנּוּ תְרוּמָה עָלָיו אֲבָל לֹא לְמָקוֹם אַחֵר רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אַף מוֹצִיא הוּא לְמָקוֹם אַחֵר תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹת.

הלכה: הַמַּפְרִישׁ מִקְצָת תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹת כו'. מָתְנִיתָן כְּשֶׁהִפְרִישׁ וּבְדַעְתּוֹ לְהַפְרִישׁ. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא מַתְנִיתִין בְּסָתָם. אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוּדָן מַה וּפְלִיג. אָמַר לֵיהּ סְתָמוֹ בְּשֶׁהִפְרִישׁ וּבְדַעְתּוֹ לְהַפְרִישׁ.

מַה בֵּין מוֹצִיא מִמֶּנּוּ עָלָיו מִמּוֹצִיא מִמֶּנּוּ עַל מָקוֹם אַחֵר. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִמֶּנּוּ עָלָיו כָּל הַטֶּבֶל עָלָה בְיָדוֹ. וּבְשָׁעָה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִמֶּנּוּ עַל מָקוֹם אַחֵר מִזֶּה וּמִזֶּה עָלָה בְיָדוֹ. וְקַשְׁיָא נָטַל לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ עָלָיו כָּל הַטֶּבֶל עָלָה בְיָדוֹ וְנִמְלַךְ לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ עַל מָקוֹם אַחֵר מִזֶּה וּמִזֶּה עָלָה בְיָדוֹ. נָטַל לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ עַל מָקוֹם אַחֵר מִזֶּה וּמִזֶּה עָלָה בְיָדוֹ וְנִמְלַךְ לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ עָלָיו כָּל הַטֶּבֶל עָלָה בְיָדוֹ. פִּיחֵת כָּל הַטֶּבֶל עָלָה בְיָדוֹ הוֹסִיף מִזֶּה וּמִזֶּה עָלָה בְיָדוֹ. אַף בְּטוֹעֶה כֵּן. הָיָה סָבוּר שֶׁהוּא חַיָּיב שְׁתֵּי סְאִין וְאֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת רִבִּי אִימִּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אוֹתָהּ הַסְּאָה שֶׁהוּא מַפְרִישׁ עוֹשֶׂה אוֹתָהּ תְּרוּמָה עַל מָקוֹם אַחֵר. וְהָתַנִּינָן אֲבָל לֹא עַל מָקוֹם אַחֵר. תִּיפְתַּר בְּמַרְבֶּה בִּתְרוּמָה. נִיחָא בְּמַרְבֶּה בִּתְרוּמָה. וּבְמַעְשְׂרוֹת לֹא תַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַעְשְׂרוֹת. אֶלָּא טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מִכֵּיוָן דּוּ אָמַר כָּל הַטֶּבֶל עָלָה בְיָדוֹ מַה בֵּין מוֹצִיא מִמֶּנּוּ עָלָיו מַה בֵּין מוֹצִיא מִמֶּנּוּ עַל מָקוֹם אַחֵר.

מַיי כְּדוֹן בְּשֶׁנִּיתְקַן רוּבּוֹ שֶׁל כְּרִי. לֹא נִתְקַן רוּבּוֹ שֶׁל כְּרִי פְּלוּגְתָא דְּחִזְקִיָּה וְרִבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ בְּשֶׁם חִזְקִיָּה טֶבֶל בָּטֵל בְּרוֹב. וְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֵין הַטֶּבֶל בָּטֵל בְּרוֹב. מִכֵּיוָן שֶׁנָּתַן דַּעְתּוֹ לְהַפְרִישׁ נִסְתַּיְּימָה כָּל חִיטָּה וְחִיטָּה בְּמִקּוֹמָהּ. וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר כְּהָדָא דְתַנֵּי רִבִּי לְיֵעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. דְּתַנֵּי רִבִּי לְיֵעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֵינוֹ מוֹצִיא לֹא עָלָיו וְלֹא עַל מָקוֹם אַחֵר. עַד כְּדוֹן לֹא נִיתְקַן רוּבּוֹ שֶׁל כְּרִי. נִתְקַן רוּבּוֹ שֶׁל כְּרִי. וְיֵיבָא כְהָדָא הֵיוּ לְפָנָיו שְׁנֵי כְרֵיִין אֶחָד הִפְרִישׁ מִמֶּנּוּ מִקְצָת תְּרוּמָה וּמַעְשֵׂר וְאֶחָד הִפְרִישׁ מִמֶּנּוּ מִקְצָת תְּרוּמָה וּמַעְשֵׂר מָהוּ שֶׁיִּתְרוֹם מִזֶּה עַל זֶה. תַּלְמִידוֹי דְּרִבִּי חִייָה רוֹבָא שְׁאָלִין לְרִבִּי חִייָה רוֹבָא אָמַר לוֹן הַכְסֵיל חוֹבֵק אֶת יָדָיו וְאוֹכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה רַבָּה אֵין תּוֹרְמִין וְלֹא מְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה.

הלכה ב

משנה: מִי שֶׁהָיוּ פֵּירוֹתָיו בְּמְגוֹרָה וְנָתַן סְאָה לְבֶן לֵוִי וּסְאָה לְעָנִי מַפְרִישׁ עוֹד שְׁמוֹנָה סְאִין וְאוֹכֶלֶן דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ מַפְרִישׁ אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן.

הלכה: רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּפוֹעֵל שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין לְבַעַל הַבַּיִת. פְּשִׁיטָא הָדָא מֵילְתָא נִשְׁרְפוּ הַפֵּירוֹת הַתְּרוּמָה בְּטֵילָה. נִשְׂרְפָה הַתְּרוּמָה לִכְשֶׁיֵּאָכְלוּ הַפֵּירוֹת קָדְשָׁה הַתְּרוּמָה לְמַפְרֵעַ.

הלכה ג

משנה: שִׁיעוּר תְּרוּמָה עַיִן יָפָה אֶחָד מֵאַרְבָּעִים. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אֶחָד מִשְּׁלֹשִׁים. וְהַבֵּינוֹנִית מֵחֲמִשִּׁים. וְהָרָעָה מִשִּׁשִּׁים. תָּרַם וְעָלָה בְיָדוֹ אֶחָד מִשִּׁשִּׁים תְּרוּמָה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְתָרוֹם חָזַר וְהוֹסִיף חַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת. עָלָה בְיָדוֹ מִשִּׁשִּׁים וְאֶחָד תְּרוּמָה וְיַחֲזוֹר וְיִתְרוֹם כְּמוֹת שֶׁהוּא לְמוּד בְּמִידָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמָנְיָין. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף לֹא מִן הַמּוּקָף.

הלכה: כְּתִיב שִׁשִּׁית הָאֵיפָה מֵחוֹמֶר הַחִיטִּים וְשִׁשִּׁיתֶם אֶת הָאֵיפָה מֵחוֹמֶר הַשְּׂעוֹרִים. יָכוֹל תּוֹרֵם בַּחִטִּים אֶחָד מִשְּׁלֹשִׁים וּבַשְּׂעוֹרִים אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. תַּלְמוּד לוֹמַר וְכָל תְּרוּמַת כֹּל שֶׁיִּהוּ כָּל תְּרוּמוֹת שָׁווֹת. שְׁמוּאֵל אָמַר תֵּן שִׁשִּׁית עַל שִׁשִּׁיתֶם וְנִמְצָא תּוֹרֵם אֶחָד מֵאַרְבָּעִים. בֵּינוֹנִית אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים. אָמַר רִבִּי לֵוִי כְּתִיב וּמִמַּחֲצִית בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּקַּח אֶחָד אֶחוּז מִן הַחֲמִשִּׁים. כָּל שֶׁאַתָּה אוֹחֵז מִמָּקוֹם אֶחָד הֲרֵי הוּא כְּזֶה. מָה זֶה אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים. אַף מַה שֶּׁאַתְּ אוֹחֵז מִמָּקוֹם אַחֵר הֲרֵי הוּא כְּזֶה. וְהָרָעָה אֶחָד מִשִּׁשִּׁים דִּכְתִיב וְשִׁשִּׁיתֶם הָאֵיפָה מֵחוֹמֶר הַשְּׂעוֹרִים.

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים מִשְּׁלֹשִׁים. וְשִׁשִּׁית הָאֵיפָה מֵחוֹמֶר הַשְּׂעוֹרִים. בֵּינוֹנִית מֵאַרְבָּעִים מִן הָדָא דִשְׁמוּאֵל. וְהָרָעָה מִשִּׁשִּׁים מִן הָדָא דְרִבִּי לֵוִי דְּאָמַר רִבִּי לֵוִי בַּר חִינָא כָּל הַמּוֹצִיא מַעְשְׂרוֹתָיו כְּתִיקְּנָן אֵינוֹ מַפְסִיד כְּלוּם. מַה טַּעֲמָא וַעֲשִׂירִית הַחוֹמֶר יִהְיֶה הָאֵיפָה מִן הַחוֹמֶר יִהְיֶה מַתְכּוּנְתּוֹ. לֹא צוֹרְכָה דְלֹא כְּמָה דָנָן אָמְרִין תָּרַם וְעָלָה בְיָדוֹ אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים תְּרוּמָה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְתָרוֹם כֵּן בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים תָּרַם וְעָלָה בְיָדוֹ אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים תְּרוּמָה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְתָרוֹם.

אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בַּר אִיסִי לֹא תַנֵּי בַּר קַפָּרָא אֶלָּא תָּרַם וְעָלָה בְיָדוֹ מֵחֲמִשִּׁים וְעַד שִׁשִּׁים תְּרוּמָה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְתָרוֹם.

רִבִּי אִיסִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּמִתְכַּוֵּין לִפְטוֹר אֶת כֵּירָיו. אֲבָל אִם אֵינוֹ מִתְכַּוֵּין לִפְטוֹר אֶת כֵּירָיו אֲפִילוּ אַחַת עַל אַחַת.

כַּהֲנָא אָמַר כְּמוֹת שֶׁהוּא לְמוּד. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֲפִילוּ אַחַת עַל אַחַת. וְהָתַנִּינָן כְּמוֹת שֶׁהוּא לְמוּד. שֶׁלֹּא לִפְחוֹת. אָמַר רִבִּי לָעְזָר כְּמוֹת שֶׁהוּא לְמוּד בְּמִידָּה אִם נִתְכַּוֵּון לְהוֹסִיף אֲפִילוּ בְּמִידָּה.

רִבִּי יוֹנָה אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן תּוֹסֶפֶת תְּרוּמָה מַה הִיא. אָמַר לֵיהּ מִשּׁוּם יָחִיד אֲנִי שׁוֹנֶה אוֹתָהּ. מַה לְחִיּוּב. מִזֶּה לִפְטוֹר. אֵין תֵּימַר לְחִייּוּב נִיחָא. אֵין תֵּימַר לִפְטוֹר וּמַה אִין רִבִּי יוּדָה דְּאִית לֵיהּ שֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָף פָּטִיר. רַבָּנִין דְּלֵית לְהוֹן שֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָף לֹא כָל שֶׁכֵּן. אָתָא רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי אִיסִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תּוֹסֶפֶת תְּרוּמָה חַייֶבֶת בְּמַעֲשְׂרוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הַמִּשְׁנָה אָמְרָה כֵן. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי אִיסִּי הֵייְדָא מַתְנִיתָא וְלָא אֲגִיבִיהּ. אָמַר לֵיהּ דִּדִילְמָא הָדָא דְתַנִּינָן תֵּרַם וְעָלָה בְיָדוֹ מְשֻׁשִּׁים וְאֶחָד תְּרוּמָה אֵינוֹ צָרִיךְ לִתְרוֹם. וְלֹא תַנֵּי עֲלֵיהּ חָזַר וְהוֹסִיף חַייָב בְּמַעֲשְׂרוֹת.

עַד כַּמָּה אָדָם פּוֹטֵר טִיבְלוֹ דְּבַר תּוֹרָה. הוֹרָה רִבִּי יוֹנָתָן אֶחָד לְמֵאָה כִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן מִן מָאן שְׁמָעִיתָהּ. אָמַר לֵיהּ מִפִּילְפּוּל חֲבֵרַייָא שְׁמָעִית הָא. דְּרִבִּי יַנַּאי אָמַר אֲפִילוּ אֶחָד מֵאֶלֶף. אָמַר רִבִּי מָנָא לֵית כָּאן שִׁיעוּרָא דִּכְתִיב רֵאשִׁית דְּגָנְךָ תִּירוֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶיךָ וַאֲפִילוּ כָּל שֶׁהוּא.

הלכה ד

משנה: הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ צֵא וּתְרוֹם תּוֹרֶם כְּדַעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ דַּעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת כְּבֵינוֹנִית אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים. פָּחַת עֲשָׂרָה אוֹ הוֹסִיף עֲשָׂרָה תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה אִם נִתְכַּוֵּון לְהוֹסִיף אֲפִילוּ אֶחָד אֵין תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. הַמְּרַבֶּה בִּתְרוּמָה רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר אֶחָד מֵעֲשָׂרָה כִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר יוֹתֵר מִיכֵּן יַעֲשֶׂנָּה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר אֲבָל לֹא לְמָקוֹם אַחֵר. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר מֻחֱצָה חוּלִין וּמֻחֱצָה תְּרוּמָה. רִבִּי טַרְפוֹן וְרִבִּי עֲקִיבָה אוֹמְרִים עַד שֶׁיְּשַׁייֵר שָׁם חוּלִין.

הלכה: עַד כְּדוֹן כְּשֶׁאָמַר לוֹ צֵא וּתְרוֹם לְדַעְתִּי. הָיָה יוֹדֵעַ דַּעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת וְלֹא אָמַר לוֹ צֵא וּתְרוֹם לְדַעְתִּי. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ דַּעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ הָא יוֹדֵעַ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא אָמַר לוֹ כְּמִי שֶׁאָמַר לוֹ.

אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא הַפּוֹחֵת אֶחָד מֵעֲשָׂרָה תְּרוּמָה וְהַמּוֹסִיף אֶחָד מֵעֲשָׂרָה תְּרוּמָה. אֲבָל לֹא לְחוּלִין שֶׁאֵין הַפְּחָת וְהַתּוֹסֶפֶת שָׁוִין. הֵיךְ עֲבִידָא. הֲוָה יְלִיף תְּרִים חַד מִן חַמְשִׁין כַּד הוּא תְּרִים חַד מִן אַרְבָּעִין מַפְסִיד לֵיהּ שִׁיתָּא רוֹבְעִין. כַּד הוּא תְּרִים חַד מִן שִׁיתִּין מִתְגַּר לֵיהּ אַרְבָּעָה רוֹבְעִין.

הָכָא אַתְּ מַר תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. וָכָא אַתְּ אָמַר אֵין תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל כָּאן בְּמִתְכַּוֵּין לִפְחוֹת כָּאן בְּמִתְכַּוֵּין לְהוֹסִיף.

רִבִּי חַגַּיי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. תַּנִּינָן תַּמָּן אָמַר לוֹ תֵּן לָהֶן חֲתִיכָה חֲתִיכָה וְהוּא אָמַר טְלוּ שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם. וְהֵן נָטְלוּ שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ כּוּלָּן מָעֲלוּ. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ תַּמָּן מֵחֲתִיכָה הָרִאשׁוֹנָה נִסְתַּיְּימָה שְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. בְּרַם הָכָא עַל כָּל חִיטָּה וְחִיטָּה נִסְתַּיְּימָה שְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מַה נָפַק מִבֵּינֵיהוֹן הָיוּ לְפָנָיו שְׁנֵי כְּרֵיִים אֶחָד נִתְקַן לְדַעְתּוֹ וְאֶחָד נִתְקַן שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אַתְיָא דְּרִבִּי לִיעֶזֶר כְּבֵית שַׁמַּאי כְּמָה דְּבֵית שַׁמַּאי אָמְרִין קִדְּשׁוּ מְדוּמָּעִין. כֵּן רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר קִדְּשׁוּ מְדוּמָּעִין.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן נִיחָא. אֶחָד מֵעֲשָׂרָה שֶׁבּוֹ קִדֵּשׁ לְשֵׁם תְּרוּמָה וְהַשְׁאָר אֶחָד מֵעֲשָׂרָה תְּרוּמָה וְהַשְׁאָר טֵבֶל טָבוּל לְמַעְשְׂרוֹת. לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מֵימַר יוֹתֵר מִיכֵּן יַעֲשֶׂנָּה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל מָקוֹם אַחֵר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּחִזְקִיָּה קַשְׁיָא. אֶחָד מֵעֲשָׂרָה שֶׁבּוֹ קִדֵּשׁ לְשֵׁם תְּרוּמָה וְהַשְׁאָר אֶחָד מֵעֲשָׂרָה תְּרוּמָה וְהַשְׁאָר טֵבֶל טָבוּל לַכֹּל. וְתַנִּינָן יוֹתֵר מִיכֵּן יַעֲשֶׂנָּה כִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר יַעֲשֶׂנָּה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל מָקוֹם אַחֵר. סָבַר חִזְקִיָּה כְּהָדָא דְּתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה דְּתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה יוֹתֵר מִיכֵּן יַעֲשֶׂנָּה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל מָקוֹם אַחֵר.

מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל רֵאשִׁית דְּגָנְךָ דַּיְיוֹ לְרֵאשִׁית שֶׁיְּהֵא כְדָגָן. מְנַיִין שֶׁלֹּא עָשָׂה כְלוּם עַד שֶׁיְּשַׁיֵּיר מִקְצָת. תַּלְמוּד לוֹמַר מֵרֵאשִׁית וְלֹא כָל רֵאשִׁית.

הלכה ה

משנה: בִּשְׁלֹשָׁה פְּרָקִים מְשַׁעֲרִין אֶת הַכַּלְכָּלָה בְּבִיכּוּרוֹת וּבְסִיָּפוֹת וּבְאֶמְצַע הַקַּיִץ. הַמּוֹנֶה מְשׁוּבָּח וְהַמּוֹדֵד מְשׁוּבָּח הֵימֶינּוּ וְהַשּׁוֹקֵל מְשׁוּבָּח מִשְּׂלָשְׂתָּן.

הלכה: מִמִּי שֶׁהוּא מְשׁוּבָּח. אָמַר רִבִּי חוּנָה מְשׁוּבָּח מִן הַתּוֹרֵם מִן הָעוֹמֵד. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל מַתְנִיתִין אָמְרָה כֵן וְהַשּׁוֹקֵל מְשׁוּבָּח מִשְּׂלָשְׂתָּן. אָמַר רִבִּי חִינְנָא תִּפְתָּר בִּשְׂלָשְׂתָּן וְלֵית אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם.

הלכה ו

משנה: רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר תְּרוּמָה עוֹלָה בְּאֶחָד וּמַאָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר בְּמַאָה וְעוֹד. וְעוֹד זֶה אֵין לוֹ שִׁיעוּר. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן מְשׁוּלָּם אוֹמֵר וְעוֹד קַב לְמֵאָה סְאָה שְׁתוּת לְמְדַמֵּעַ.

הלכה: מְנַיִין שֶׁאֵין עוֹלִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה כְּתִיב מִכֹּל חֶלְבּוֹ אֶת מְקֻדְּשׁוֹ מִמֶּנּוּ. דָּבָר שֶׁאַתְּ מֵרִים מִמֶּנּוּ שֶׁאִם יִפּוֹל לְתוֹכוֹ מְקֻדְּשׁוֹ. וְכַמָּה הוּא אֶחָד מִמֵּאָה. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מוֹסִיף סְאָה וּמַעֲלֶה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר מוֹסִיף כָּל שֶׁהוּא וּמַעֲלֶה. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן הַמְשׁוּלָּם אוֹמֵר וְעוֹד קַב לְמֵאָה סְאָה שְׁתוּת לְמְדַמֵּעַ. וַהֲלָכָה כִּדְבָרָיו.

הלכה ז

משנה: רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר תְּאֵינִים שְׁחוֹרוֹת מַעֲלוֹת אֶת הַלְּבָנוֹת וְהַלְּבָנוֹת מַעֲלוֹת אֶת הַשְּׁחוֹרוֹת. עִיגּוּלֵי דְבֵילָה הַגְּדוֹלִים מַעֲלִין אֶת הַקְּטַנִּים וְהַקְּטַנִּים מַעֲלִין אֶת הַגְּדוֹלִים. הָעִיגּוּלִין מַעֲלִין אֶת הַמַּלְבֵּנִים וְהַמַּלְבֵּנִים מַעֲלִין אֶת הָעִיגּוּלִין וְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר. וְרִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר בְּיָדוּעַ מַה נָפְלָה אֵין מַעֲלוֹת זוֹ אֶת זוֹ. וּכְשֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ מַה נָפְלָה מַעֲלוֹת זוֹ אֶת זוֹ. כֵּיצַד חֲמִשִּׁים תְּאֵינִים שְׁחוֹרוֹת וַחֲמִשִּׁים לְבָנוֹת נָפְלָה שְׁחוֹרָה שְׁחוֹרוֹת אָסוּרוֹת וּלְבָנוֹת מוּתָּרוֹת. נָפְלָה לְבָנָה הַלְּבָנוֹת אָסוּרוֹת וְהַשְּׁחוֹרוֹת מוּתָּרוֹת. וּבְשֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ מַה נָפְלָה מַעֲלוֹת זוֹ אֶת זוֹ. וּבְזוֹ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר מַחְמִיר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ מֵיקֵל. וְכֵן רִבִּי אֱלִיעֶזֶר מְיַקֵּל וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ מַחְמִיר בְּדוֹרֵס לִיטְרָא קְצִיעוֹת עַל פִּי הַכַּד וְאֵין יָדוּעַ אִי זוֹ הִיא רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר רוֹאִין אוֹתָן כְּאִילּוּ הֵן פְּרוּדוֹת וְהַתַּחְתּוֹנוֹת מַעֲלוֹת אֶת הָעֶלְיוֹנוֹת. וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא תַעֲלֶה עַד שֶׁיְּהֵא שָׁם מֵאָה כַּדִּים.

הלכה: רִבִּי אִיסִּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן טַעֲמָא דְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר תְּאֵינִים שְׁחוֹרוֹת שֶׁנִּפְלוּ לְתוֹךְ הַלְּבָנוֹת אוֹכֵל אֶת הַלְּבָנוֹת.

וְהַלְּבָנוֹת מַעֲלוֹת אֶת הַשְּׁחוֹרוֹת. אָמַר רִבִּי לְעָזָר כָּךְ הָיָה רִבִּי לִיעֶזֶר מֵשִׁיב אֶת רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְהַלְּבָנוֹת מַעֲלוֹת אֶת הַשְּׁחוֹרוֹת מִילְּתֵיהּ אָמַר בְּיָדוּעַ מַה נָפְלוּ מַעֲלוֹת זוֹ אֶת זוֹ. כַּהֲנָא אָמַר אֵין מַעֲלוֹת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּכַהֲנָא מַה בֵּין רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְרִבִּי עֲקִיבָה בְּשֶׁיָּדַע וְשֶׁכַח. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ מַעֲלָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה אֵינוֹ מַעֲלָה. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְהִיא שֶׁנִּפְלָה שְׁחוֹרָה אַחַת לְתוֹךְ שְׁתַּיִם לְבָנוֹת כְּדֵי שֶׁתִּיבָּטֵל בְּרוֹב. רִבִּי זְעִירָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא לֹא מִסְתַּבְּרָא בְּתוֹךְ שָׁלֹשׁ שֶׁאִם תֹּאבַד אַחַת מֵהֶן יִהְיוּ שָׁם שְׁתַּיִם. אָמַר לֵיהּ וְאוֹף אֲנָא סָבַר כֵּן.

בַּר פְּדָיָה אָמַר טוֹחֵן וּמַתִּיר. וְאַף עַל גַּב דְּבַר פְּדָיָה אָמַר אֵין בְּלִילָה אֶלָּא לְיַיִן וּלְשֶׁמֶן בִּלְבַד. מוֹדֶה הוּא הָכָא שֶׁהֵן נִבְלָלוֹת.

מִילַּתְהוֹן דְּרַבָּנִין פְּלִיגָא. כַּהֲנָא שָׁאַל לִשְׁמוּאֵל לֹא מִסְתַּבְּרָא הָדֵין מְדוּמְעָ דְּתַנִּינָן הָכָא שֶׁרוּבָּהּ תְּרוּמָה. אָמַר לֵיהּ וַאֲנָא סָבַר כֵּן אֶלָּא תְּסַלֵּק לְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל אַתְּ שְׁאִיל לָהּ. כַּד סְלַק שְׁמַע הָדָא דָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וַאֲפִילּוּ סְאָה שֶׁנִּפְלָה לְתוֹךְ תִּשְׁעִים וְתִשַּׁע חוּלִין. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ כָּךְ מֵשִׁיב רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אֶת רִבִּי יוֹחָנָן וְאוֹתָהּ סְאָה הִיא פּוֹטֶרֶת אֶת הַכֹּל. וְכִי עִיגּוּל בְּעִיגּוּלִין דָּבָר בָּרִיא שֶׁתְּרוּמָה עָלְתָה בְיָדוֹ וְאַתְּ אָמַר קַל הוּא וְאַף הָכָא קַל הוּא. וִיתִיבִינֵיהּ שַׁנְיָיא בְעִיגּוּלִין שֶׁכְּבָר בָּטְלוּ. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא אֲפִילּוּ חִיטִּין בְּחִיטִּין טוֹחֵן וּמַתִּיר.

הָיוּ לְפָנָיו עֶשְׂרִים תְּאֵינִים וְנִפְלָה אַחַת לְתוֹכָן וְאָבְדָה אַחַת לְתוֹכָן וְאָבְדָה אַחַת מֵהֶן. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר סְפֵיקוֹ בָּטֵל בְּרוֹב. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר כּוּלָּן נַעֲשׂוּ הוֹכִיחַ. מוֹדֵי רִבִּי יוֹחָנָן שֶׁאִם תָּרַם מֵהֶן עַל מָקוֹם אַחֵר אוֹ שֶׁרִיבָּה מִמָּקוֹם אַחֵר עֲלֵיהֶן שֶׁסְּפֵיקָן בָּטֵל בְּרוֹב.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה וַחֲמִשִּׁים חָבִיּוֹת וְנִתְפַּתְּחוּ. מֵאָה מוּתָּרוֹת וַחֲמִשִּׁים אֲסוּרוֹת וְהַשְּׁאָר לִכְשֶׁיִּתְפַּתְּחוּ מוּתָּרוֹת. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לֹא אָמַר אֶלָּא לִכְשֶׁיִּתְפַּתְּחוּ הָא לְכַתְּחִילָּה אָסוּר.

רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי פְּדָיָה תְּרוּמָה אוֹסֶרֶת בְּוַודַּיְיהּ בְּמֵאָה וּסְפֵיקָהּ בַּחֲמִשִּׁים. הָא שִׁשִּׁים לֹא שִׁבְעִים לֹא עַד חֲמִשִּׁים צְרִיכָה רוֹב מִיכָּן וְאֵילַךְ אֵינָהּ צְרִיכָה רוֹב.

אָמַר רִבִּי חוּנָא כֵּינִי מַתְנִיתָא עִיגּוּלֵי דְּבֵילָה הַגְּדוֹלִים מַעֲלִין אֶת הַקְּטַנִּים בְּמִשְׁקָל וּקְטַנִּים מַעֲלִין אֶת הַגְּדוֹלִים בְּמִינְיָין.

הָכָא רִבִּי לֵיעֶזֶר מַחְמִיר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ מֵיקֵל. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן תַּנָּאִין אִינּוּן. נִמְצָאת אוֹמֵר בְּיָדוּעַ לֹא תַעֲלֶה. שֶׁאֵינוֹ בְּיָדוּעַ תַּעֲלֶה דִּבְרֵי רִבִּי לֵיעֶזֶר. רִבִּי יוֹשֻׁעַ אוֹמֵר בֵּין בְּיָדוּעַ בֵּין בְּשֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ תַּעֲלֶה דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּין בְּיָדוּעַ בֵּין בְּשֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ לֹא תַעֲלֶה דִּבְרֵי רִבִּי לֵיעֶזֶר. רִבִּי יוֹשֻׁעַ אוֹמֵר בֵּין בְּיָדוּעַ בֵּין בְּשֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ תַּעֲלֶה. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר בְּיָדוּעַ לֹא תַעֲלֶה בְּשֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ תַּעֲלֶה.

לִיטְרָא קְצִיעוֹת שֶׁזְּרָסָהּ עַל פִּי חָבִית וְאֵין יָדוּעַ הֵיכָן זְרָסָהּ. עַל פִּי כַוָּורֶת וְאֵין יָדוּעַ אֵיכָן זְרָסָהּ. רִבִּי לֵיעֶזֶר אוֹמֵר אִם יֵשׁ שָׁם מֵאָה לִיטְרִין יַעֲלֶה וְאִם לָאו לֹא תַעֲלֶה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר אִם יֵשׁ שָׁם מֵאָה פּוּמִין תַּעֲלֶה. וְאִם לָאו הַפּוּמִין אֲסוּרִין וְהַשּׁוּלַיִים מוּתָּרִין. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם יֵשׁ שָׁם מֵאָה פּוּמִין תַּעֲלֶה וְאִם לָאו הַפּוּמִין אֲסוּרִין וְהַשּׁוּלַיִים מוּתָּרִין. רִבִּי יוֹשֻׁעַ אָמַר אֲפִילּוּ יֵשׁ שָׁם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת פּוּמִין לֹא תַעֲלֶה. הָדָא אָמְרָה פּוּמִין עֲשׂוּ אוֹתָן כְּדָבָר שֶׁדְּרְכּוֹ לְהֵימָּנוֹת. הָדָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן דּוּ אָמַר תַּנָּיִין אִינּוּן. הָדָא מְסַיְיעָא לְמָאן דְּאָמַר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר כָּל הַדְּבָרִים מְקַדְּשִׁין. הָדָא מְסַיְיעָא לְמָאן דְּאָמַר תַּנָּיִין אִינּוּן. הָדָא אָמְרָה דִּלַּעַת אֲפִילּוּ אֶחָד מִמֵּאָה בָּהּ אוֹסֵר.

זְרָסָהּ וְאֵין יָדוּעַ אֵיכָן זְרָסָהּ דִּבְרֵי הַכֹּל תַּעֲלֶה. אָמַר רִבִּי אָבִין וְצָרִיךְ שֶׁיְּהֵא בְכָל אַחַת שְׁנֵי לִיטְרִין וְכָל שֶׁהוּא כְּדֵי שֶׁתִּיבָּטֵל בְּרוֹב.

הלכה ח

משנה: סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה עַל פִּי מְגוֹרָה וּקְפָאָהּ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם יֵשׁ בְּקֻפּוּי מֵאָה סְאָה תַּעֲלֶה בָאֶחָד וּמֵאָה וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא תַעֲלֶה. סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה עַל פִּי מְגוֹרָה יֵיקִיפֵּנָּהּ וְאִם כֵּן לָמָּה אָמְרוּ תְרוּמָה עוֹלָה בְּאֶחָד וּמֵאָה בְּשֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם בְּלוּלוֹת הֵן אִם לְאַיִין נָפְלָה. שְׁתֵּי קוֹפּוֹת שְׁתֵּי מְגוֹרוֹת שֶׁנָּפְלָה סְאָה תְרוּמָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ לְאֵי

וֶה מֵהֶן נָפְלָה מַעֲלוֹת זוֹ אֶת זוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֲפִילוּ הֵן בִּשְׁתֵּי עֲיָירוֹת מַעֲלוֹת זוֹ אֶת זוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַעֲשֶׂה בָא לִפְנֵי רִבִּי עֲקִיבָה בַּחֲמִשִּׁים אֲגוּדוֹת שֶׁל יָרָק שֶׁנָּפְלָה אַחַת לְתוֹכָן חֻצְיֵיהּ תְּרוּמָה וְאָמַרְתִּי לְפָנָיו תַּעֲלֶה לֹא שֶׁהַתְּרוּמָה עוֹלָה בַּחֲמִשִּׁים וְאֶחָד אֶלָּא שֶׁהָיוּ שָׁם מֵאָה וּשְׁנֵי חֲצָיִים.

הלכה: מְחֻלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. תַּמָּן הוּא אָמַר הַתַּחְתּוֹנוֹת מַעֲלוֹת אֶת הָעֶלְיוֹנוֹת הָכָא הוּא אָמַר אִם יֵשׁ בְּקִפּוּי הָא אַרְעִיְיתָא לֹא. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם כַּהֲנָא דִּבְרֵי רִבִּי לִיעֶזֶר עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּמַרְבָּה מֵזִיד. רִבִּי אִילָא רִבִּי אִסִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי רִבִּי לִיעֶזֶר עָשׂוּ אוֹתָהּ כִּסְאָה עוֹלָה מִתּוֹךְ מֵאָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אִסִּי מוּתָּר לְרַבּוֹת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּכַהֲנָא אָסוּר לְרַבּוֹת. קָפָה וְחָזַר וְקָפָה עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אִיסִּי מוּתָּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּכַהֲנָא אָסוּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אִיסִּי אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁייֵר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּכַהֲנָא וְהוּא שֶׁשִּׁייֵר.

שְׁתֵּי קוּפּוֹת בְּשְׁתֵּי עֲלִיּוֹת וּשְׁתֵּי מְגוֹרוֹת בַּעֲלִייָה אַחַת. אֲבָל שְׁתֵּי מְגוֹרוֹת בִּשְׁתֵּי עֲלִיּוֹת לֹא בְדָא. מַה בֵּין קוּפּוֹת לִמְגוֹרוֹת. קוּפּוֹת דַּרְכָּן לְהִתְפַּנּוֹת. מְגוֹרוֹת אֵין דַּרְכָּן לְהִתְפַּנּוֹת.

רִבִּי זְעִירָא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי קוּפּוֹת בְּזוֹ חֲמִשִּׁים סְאָה וּבְזוֹ חֲמִשִּׁים סְאָה וְנָפְלָה סְאָה תְּרוּמָה בְּתוֹךְ אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ בְּאֵי זֶה מֵהֶן נָפְלָה רָצָה לְהַעֲלוֹת מִזּוֹ מַעֲלֶה מִזּוֹ מַעֲלֶה מֻחֱצָה מִזּוֹ וּמֻחֱצָה מִזּוֹ מַעֲלֶה. וְכֵן שְׁנֵי מִקְווֹת בְּזוֹ עֶשְׂרִים סְאָה וּבְזֶה עֶשְׂרִים סְאָה וְנָפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לוֹגִין מַיִם שְׁאוּבִין לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ לְאֵי זֶה מֵהֶן נָפְלוּ רָצָה לְהוֹצִיא קוֹוֵיהּ פְּסוּלָה מִזֶּה מוֹצִיא מֻחֱצָה מִזֶּה וּמֻחֱצָה מִזֶּה מוֹצִיא מַעֲלֶה.

רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם בַּר פְּדָיָה הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי קוּפּוֹת בְּזוֹ חֲמִשִּׁים סְאָה וּבְזוֹ חֲמִשִּׁים סְאָה וְנָפְלָה סְאָה תְּרוּמָה בְּתוֹךְ אַחַת מֵהֶן וְיָדוּעַ לְאֵי זוֹ מֵהֶן נָפְלָה וְאַחַר כָּךְ נָפְלָה בִּשְׁנַייָה וְאֵין יָדוּעַ לְאֵי זוֹ מֵהֶן נָפְלָה אָמַר לַמָּקוֹם שֶׁנָּפְלָה הָרִאשׁוֹנָה שָׁם נָפְלָה שְׁנִייָה. לָמָּה שֶׁתּוֹלִין קַלְקָלָה בְּמִקוֹלְקָל. רִיבָּה עַל הַיְדוּעָה וּבְטָלָה שׁוֹגֵג מַעֲלֶה וּמַתִּיר וְהַשְּׁנִייָה חֲזָרָה לְהוֹכִיחָהּ. נִמְצְאוּ שְׁתֵּי סְאִין עוֹלוֹת מִן מֵאָה וַחֲמִשִּׁים סְאָה. שְׁתֵּי קוּפּוֹת בְּזוֹ חֲמִשִּׁים סְאָה וּבְזוֹ חֲמִשִּׁים סְאָה וְנָפְלָה סְאָה תְּרוּמָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ לְאֵי זֶה מֵהֶן נָפְלָה וְאַחַר כָּךְ נָפְלָה שְׁנִייָה וְיָדוּעַ לְאֵי זוֹ מֵהֶן נָפְלָה אֵין אוֹמֵר לַמָּקוֹם שֶׁנָּפְלָה הַשְּׁנִייָה שָׁם נָפְלָה הָרִאשׁוֹנָה. רִיבָּה עַל אַחַת מֵהֶן וּבְטָלָה שׁוֹגֵג מַעֲלֶה וּמַתִּיר וְהַשְּׁנִייָה אֲסוּרָה עַד שֶׁיְּרַבֶּה לָהּ שׁוֹגֵג.

אָמַר מַה שֶׁלְּמַטָּן תְּרוּמָה מַה שֶׁלְּמַעְלָן חוּלִין מַה שֶׁלְּמַטָּן חוּלִין וּמַה שֶׁלְּמַעְלָן תְּרוּמָה. לְדַעְתּוֹ הַדָּבָר תָּלוּי. וְאוֹף בְּמִקְוֶה כֵּן. אָמַר מַה שֶׁלְּמַטָּן קִיְּוֵיהּ כְּשֵׁירָה. מַה שֶׁלְּמַעְלָן קִיְּוֵיהּ פְּסוּלָה. מַה שֶׁלְּמַטָּן קִיְּוֵיהּ פְּסוּלָה וּמַה שֶׁלְּמַעְלָן קִיְּוֵיהּ כְּשֵׁירָה לְדַעְתּוֹ הַדָּבָר תָּלוּי.

אַתְּ אָמַר קוּפּוֹת מַעֲלוֹת וּמְגוֹרוֹת אֵינָן מַעֲלוֹת. הֵיךְ עֲבִידָא שְׁתֵּי מְגוֹרוֹת בִּשְׁתֵּי עֲלִיּוֹת וְנָפְלָה סְאָה תְּרוּמָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת. רִיבָּה עַל אַחַת מֵהֶן וּבְטָלָהּ שׁוֹגֵג מַעֲלָה וּמֵתִיר וְהַשְּׁנִייָה לִכְשֶׁיִּרְבֶּה לָהּ שׁוֹגֵג הִיא מוּתֶּרֶת וְאֵינָהּ צְרִיכָה עֲלֶיהָ שֶׁכְּבָר עָלְתָה תְּרוּמָה.

תַּנֵּי בָּלוּל מַעֲלֶה וּשְׁאֵינוֹ בָלוּל אֵינוֹ מַעֲלֶה. וְהָא תַנִּינָן אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַעֲשֶׂה בָא לִפְנֵי רִבִּי עֲקִיבָה בַּחֲמִשִּׁים אֲגוּדוֹת שֶׁל יָרָק שֶׁנָּפְלָה אַחַת לְתוֹכָן וְחָצְיָיהּ תְּרוּמָה וְאָמַרְתִּי לְפָנָיו תַּעֲלֶה הֲרֵי אֵינוֹ בָלוּל וּמַעֲלֶה. הָווינָן בָּעַיִין לְמֵימַר דְּבָר שֶׁהוּא מַקְפִּיד עַל תַּעֲרוּבְתּוֹ אֵינוֹ מַעֲלֶה וּשְׁאֵינוֹ מַקְפִּיד עַל תַּעֲרוּבְתּוֹ מַעֲלֶה. הֵיךְ עֲבִידָה. קִישׁוּת טְמֵיאָה שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ מֵאָה קִישׁוּאִין טְהוֹרִין הוֹאִיל וְאֵינוֹ מַקְפִּיד עַל תַּעֲרוּבְתּוֹ מַעֲלֶה. הוּכְשַׁר הוֹאִיל וְהוּא מַקְפִּיד עַל תַּעֲרוּבְתָן אֵינוֹ מַעֲלֶה.

פרק ה

הלכה א

משנה: סְאָה תְרוּמָה טְמֵאָה שֶׁנָּפְלָה לְפָחוֹת מִמֵּאָה חוּלִין אוֹ לְמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן אוֹ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי אוֹ לְהֶקְדֵּשׁ בֵּין טְהוֹרִין בֵּין טְמֵאִין יִרְקְבוּ אִם טְהוֹרָה הָיְתָה אוֹתָהּ סְאָה יִמָּכְרוּ לַכֹּהֲנִים בִּדְמֵי תְרוּמָה חוּץ מִדְּמֵי אוֹתָהּ סְאָה. וְאִם לְמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן נָפְלָה יִקָּרֵא שֵׁם לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְאִם לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי אוֹ לְהֶקְדֵּשׁ נָפְלָה הֲרֵי אֵלּוּ יִפָּדוּ. וְאִם טְמֵאִין הָיוּ אוֹתָן הַחוּלִין יֵאָכְלוּ נְקוּדִים אוֹ קַלָּיוֹת אוֹ יָלוּשׁוּ בְּמֵי פֵּירוֹת אוֹ יִתְחַלְּקוּ לְעִיסְיוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא בְּמָקוֹם אֶחָד כְּבֵיצָה. סְאָה תְרוּמָה טְמֵאָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה חוּלִין טְהוֹרִין רִבִּי לֵיעֶזֶר אוֹמֵר תֵּירוֹם וְתִשָּׂרֵף. שֶׁאֲנִי אוֹמֵר סְאָה שֶׁנָּפְלָה הִיא סְאָה שֶׁעָלְתָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים תֵּעָלֶה וְתֵאָכֵל נְקוּדִים אוֹ קַלָּיוֹת אוֹ תְּילוּשׁ בְּמֵי פֵּירוֹת אוֹ תִתְחַלֵּק לְעִיסְיוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא בְּמָקוֹם אֶחָד כְּבֵיצָה. סְאָה תְרוּמָה טְהוֹרָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה חוּלִין טְמֵאִין תֵּעָלֶה וְתֵאָכֵל נְקוּדִים אוֹ קַלָּיוֹת אוֹ תְּילוּשׁ בְּמֵי פֵּירוֹת אוֹ תִתְחַלֵּק לְעִיסְיוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא בְּמָקוֹם אֶחָד כְּבֵיצָה.

הלכה: סְאָה תְרוּמָה טְמֵאָה כו׳. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה טֵבֵל מַעֲלֶה וּסְפִיחֵי שְׁבִיעִית מַעֲלִין. טֵבֵל מַעֲלֶה שֵׁם לְמַעְשְׂרוֹתָיו. סְפִיחֵי שְׁבִיעִית מַעֲלִין וְיִנָּתְנוּ לְאוֹכְלֵיהֶן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְפָחוֹת מִמֵּאָה תֵּעָלֶה מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָּחוֹת מִמֵּאָה הָא מֵאָה מַעֲלֶה. לֹא טֵבֵל הוּא.

תַּמָּן תַּנִּינָן מַדְלִיקִין בְּפַת וּבְשֶׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה. חִזְקִיָּה אָמַר לֹא שָׁנוּ אֶלָּא פַּת וְשֶׁמֶן הָא שְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים לֹא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא שַׁנְייָה הִיא פַּת הוּא שֶׁמֶן הוּא שְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים. רִבִּי יוּדָן קַפּוֹדְקִייָא בְּעֵי חִיטִּין כְּפַת זֵיתִין כְּשֶׁמֶן. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הַמַּדְלִיק

בְּפַת וְשֶׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה יִשְׂרְפוּ עַצְמוֹתָיו. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן מָהוּ לְהַדְלִיק. אָמַר לֵיהּ אַדְלִיק וּמַה דְנָפִיל לְשִׁבְטָךְ נְפִיל לָךְ. הַכֹּל מוֹדִין בְּשֶׁמֶן שֶׁהוּא מוּתָּר. דְּאָמַר רִבִּי בָּא בַּר חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לְךָ נָתַתִּיו לְמָשְׁחָה. לְמָשְׁחָה לִגְדוּלָה. לְמָשְׁחָה לִסִיכָה. לְמָשְׁחָה לְהַדְלָקָה.

נִיחָא טְהוֹרִין יִירָקְבוּ טְמֵאִין יִירָקְבוּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּחִזְקִיָּה נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן יִדָּלֵק. סָבַר רִבִּי יוֹחָנָן כְּהָדָא דְרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה שֶׁמָּא יִמְצֵא בָהֶן עֲלֵייהּ וּבְדָבָר שֶׁאֵין דִּרְכּוֹ לְהִבָּלֵל. אֲבָל בְּדָבָר שֶׁדִּרְכּוֹ לְהִבָּלֵל שֶׁמָּא יִמְצֵא בָּהֶן תִּקָּלָה.

וְלֹא כֵן סָבְרָנָן מֵימַר אֵין לְהֶקְדֵּשׁ אֶלָּא מְקוֹמוֹ וְשַׁעְתּוֹ. אָמַר רִבִּי חֲנִינָא תִּיפְתַּר שֶׁחָרַב אוֹתוֹ מָקוֹם וְלֹא מָצָא לְמוֹכְרוֹ אֶלָּא אֲפִילוּ בְדָמֵי עֲצִים.

הָדָא אָמְרָה טְהוֹרָה בְטָהוֹרִין אֲבָל טְהוֹרָה בְטְמֵאִין הָדָא הִיא דְתַנִּינָן אִם טְמֵאִין הָיוּ אוֹתָן חוּלִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי נִיחָא דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם חִזְקִיָּה וְרִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי וּנְתַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת תְּרוּמַת יי לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן עֲשֵׂה שֶׁיִּנָּתֵן לְאַהֲרֹן בִּכְהוּנָתוֹ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּכַהֲנָא דּוּ אָמַר טוֹל מִן הַמְּקוּדָּשׁ שֶׁבּוֹ וֶאֱמוֹר אַף הָכָא טוֹל מִן הַמְּקוּדָּשׁ שֶׁבּוֹ. וְאַף עַל גַּב דְּכַהֲנָא אָמַר תַּמָּן טוֹל מִן הַמְּקוּדָּשׁ שֶׁבּוֹ מוֹדֵי וּבִלְבַד בְּדָבָר שֶׁהוּא זָקוּק לִיתְנוֹ לַכֹּהֵן.

וְהָדֵין נִיקּוּדִים כְּהָדָא חַצָּיֵי בֵיצִים.

אָמַר רִבִּי סִימוֹן רִבִּי לִיעֶזֶר כְּדַעְתֵּיהּ כְּמַה דּוּ אָמַר תַּמָּן כָּל הַפְּסוּלִין עָלוּ בְיָדוֹ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר הָכָא כָּל הַטְּמֵאִין עָלוּ בְיָדוֹ. רִבִּי זְעִירָא בָּעֵי אוֹ נֹאמַר לֹא אָמַר רִבִּי לִיעֶזֶר אֶלָּה מִפְּנֵי גְדֵירָה. וְלֹא מוֹדֵי רִבִּי לִיעֶזֶר בִּסְאָה שֶׁהֶעֱלָתָ מִתּוֹךְ טֶבֶל שֶׁהוּא לִקְרָאוֹת שֵׁם לְמַעְשְׂרוֹתֶיהָ. אֵין תֵּימַר סְאָה שֶׁנִּפְלָה הִיא סְאָה שֶׁעָלְתָה לֹא יְהֵא צָרִיךְ לִקְרוֹת שֵׁם לְמַעְשְׂרוֹתֶיהָ. אָמַר רִבִּי מָנָא יְאוּת אָמַר רִבִּי זְעִירָא דְּתַנִּינָן דְּבַתְרֵהּ סְאָה תְרוּמָה טְהוֹרָה שֶׁנִּפְלָה לְמֵאָה חוּלִין טְמֵאִין לֵית רִבִּי אֱלִיעֶזֶר פְּלִיג. אָמְרִין חֲבֵרַייָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי יְאוּת אָמַר רִבִּי סִימוֹן דִּילְמָא כֵּן שׁוֹרְפִין אֶת הַתְּרוּמָה מִפְּנֵי גְדֵירָה. אָמַר לוֹן וְכִי שִׁשָּׁה סְפֵיקוֹת דְּתַנִּינָן לֹא מִפְּנֵי גְדֵירָן אֵין שׁוֹרְפִין וְהָכָא מִפְּנֵי גְדֵירָן אֵין שׁוֹרְפִין אוֹתָן. חֲבֵרַייָא אָמְרֵי בָּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי מַה נַפְשָׁךְ אִם תְּרוּמָה טְמֵאָה תִּישָׂרֵף אִם חוּלִין הֵן מַה בְּכָךְ שֶׁיִּטַּמְּאוּ אָמַר לוֹן לָאו לְשׁוּם תְּרוּמָה אוֹכְלָהּ. כְּלוּם תְּרוּמָה נֶאֱכֶלֶת אֶלָּא טְהוֹרָה שֶׁמָּא טְמֵאָה. לֹא אֵי אַתֶּם מוֹדִין שֶׁאִם נוֹלַד לָהּ סְפֵק טוּמְאָה בְּמְקוֹמָהּ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְשׁוֹרְפָהּ. מַה לִי שֶׁנּוֹלַד לָהּ [סְפֵק] טוּמְאָה בְּמָקוֹם אַחֵר מַה לִי שֶׁנּוֹלַד לָהּ [סְפֵק] טוּמְאָה בְּמְקוֹמָהּ. אֶלָּא בְּעֵיתוֹן לְמִיקְשַׁייָה אִיקְשׁוֹן עַל הָדָא דְתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה סְאָה תְרוּמָה טְהוֹרָה שֶׁנִּפְלָה לְמֵאָה סְאָה תְרוּמָה טְמֵאָה.

וְהָדֵין נִיקּוּדִין כְּהָדָא חֲצִיֵּי סְאִין.

חִזְקִיָּה אָמַר אֲפִילוּ חוּלִּין שֶׁשָּׁם לֹא יֵאָכְלוּ אֶלָּא נִיקּוּדִים מִפְּנֵי חַלָּתָן. מֵילְתֵיהּ אָמְרָה אִיסּוּר זָרוּת בָּטֵל וְאִיסּוּר טוּמְאָה לֹא בָטֵל. מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּחִזְקִיָּה תַּמָּן הוּא אָמַר כַּמָּה יְהֵא בְעִיסָּה וְיהֵא יָכוֹל לַעֲשׂוֹתָהּ בְּטָהֳרָה חִזְקִיָּה אָמַר שְׁתּוּת אַרְבַּע קַבִּין וְאַרְבָּעַת קַבִּין. וְכָא הוּא אָמַר הָכֵין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי תַּמָּן בְּשֶׁגִּיבֵּל וְאַחַר כָּךְ הִפְרִישׁ. בְּרַם הָכָא בְּשֶׁהִפְרִישׁ וְאַחַר כָּךְ גִּיבֵּל.

אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ כָּל יָמֵינוּ הָיִינוּ טוֹעִין בָּהּ כְּמַקֵּל הַזֶּה שֶׁל סוּמָא עַד שֶׁלְּמַדְנוּהָ מִן חֶשְׁבּוֹן גֶּיֶמָטְרִיָּא. קַבָּא כַּמָּה עָבַד עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע בֵּיעִין כַּמָּה סְאָה עָבְדָא תִּשְׁעִין וְשִׁית בֵּיעִין שְׁתּוּת דִּידְהוּ שִׁית עֶשְׂרֵה. אִין יְגַבֵּל שִׁית יֵשׁ כָּאן בֵּיצָה טְמֵאָה. וְאִין יְגַבֵּל אַרְבַּע אֵין כָּאן שִׁייּוּר. הָא כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה מְגַבֵּל חֲמֵשׁ וְנוֹטֵל אַרְבַּע.

מֵילְתֵיהּ דְּחִזְקִיָּה אָמְרָה בִּלְבַד שֶׁלֹּא תְהֵא כְּבֵיצָה טְמֵיאָה נוֹגַעַת בְּגוּמָא. מֵילְתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמְרָה וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תְהֵא כְּבֵיצָה טְמֵיאָה נוֹגַעַת בְּעִיסָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי יִרְמְיָה לֹא מִסְתַּבְּרָא מַה דְּאָמַר חִזְקִיָּה לְשֶׁעָבַר. מִן דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לְבֹא. אָמַר לֵיהּ וְאוּף נָא סָבַר כֵּן. וְאֵי זוֹ הִיא גוּמָא עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָה תִּיפְתָּר שֶׁגִּיבֵּל אַחַת בִּשְׁבַע עֶשְׂרֵה וְאַתְיָא בְעִיסַּת סְאָתַיִם.

רִבִּי בָּא בַּר מָמָל בָּעֵי וְלֵית הָדָא פְלִינָא עַל רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה. דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה נְבֵילָה בְּטֵלָה בִּשְׁחִיטָה בָּטֵל מַגָּעָהּ וְהֶסֵּיטָהּ לֹא בָטֵל לְפִי שֶׁאֵיפְשַׁר לִשְׁחוּטָה שֶׁתֵּיעָשֶׂה נְבֵילָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי תַּמָּן אֵיפְשַׁר לִשְׁחִיטָה שֶׁתֵּיעָשֶׂה נְבֵילָה בְּרַם הָכָא אֵיפְשַׁר לְחוּלִּין לֵיעָשׂוֹת תְּרוּמָה. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי סִימוֹן קְשִׁייְתָהּ וְרִבִּי בָּא בַּר מָמָל קְיֵימָהּ.

תַּנֵּי סְאָה תְרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לְפָחוֹת מִמֵּאָה הֲרֵי אֵילּוּ מְדוּמָּעִין וְאֵין מְשַׁלְּמִין לָהּ קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ עַל מָקוֹם אַחֵר. וְלֹא מִמָּקוֹם אַחֵר עֲלֵיהֶן אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן. וּבַדָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִיבָּלֵל אֲבָל בַּדָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהִיבָּלֵל הוֹלְכִין אַחַר הָרוֹב אִם רוֹב תְּרוּמָה תְרוּמָה וְאִם רוֹב חוּלִּין חוּלִּין.

הלכה ב

משנה: סְאָה תְרוּמָה טְמֵאָה שֶׁנִּפְלָה לְמֵאָה סְאָה טְהוֹרָה בֵּית שַׁמַּאי אוֹסְרִין וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. אָמְרוּ בֵית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּאי הוֹאִיל וּטְהוֹרָה אֲסוּרָה לְזָרִים וּטְמֵאָה אֲסוּרָה לְכֹהֲנִים מַה טְהוֹרָה עוֹלָה אַף טְמֵאָה תַּעֲלֶה. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּאי לֹא אִם הֶעֱלוּ הַחוּלִּין הַקַּלִּין הַמּוּתָּרִין לְזָרִים אֶת הַטְּהוֹרָה תַּעֲלֶה תְרוּמָה הַחֲמוּרָה הָאֲסוּרָה לְזָרִים אֶת הַטְּמֵאָה. לְאַחַר שֶׁהוֹדוּ רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר תּוּרַם וְתִשָּׂרֵף. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אָבְדָה בְמִיעוּטָהּ. סְאָה תְרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לְמֵאָה הִגְבִּיהָּ וְנָפְלָה לְמָקוֹם אַחֵר רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר מְדַמְּעַת כִּתְרוּמָה וַדַּאי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינָהּ מְדַמְּעַת אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן. סְאָה תְרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לְפָחוֹת מִמֵּאָה וְנִדְמְעוּ וְנָפַל מִן הַמְּדוּמָּע לְמָקוֹם אַחֵר. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר מְדַמְּעַת כִּתְרוּמָה וַדַּאי. וַחֲכָמִים

אוֹמְרִים אֵין הַמְּדוּמָּע מְדַמֵּעַ אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן. וְאֵין הַמְּחוּמָּץ מְחַמֵּץ אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן. וְאֵין הַמַּיִם שְׁאוּבִין פּוֹסְלִין אֶת הַמַּקְוֶה אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן. סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה הִגְבִּיהָהּ וְנָפְלָה אֲחֶרֶת הֲרֵי זוֹ מוּתֶּרֶת עַד שֶׁתַּרְבֶּה תְרוּמָה לַחוּלִין. סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה וְלֹא הִסְפִּיק לְהַגְבִּיהָהּ עַד שֶׁנָּפְלָה אֲחֶרֶת הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר.

הלכה: רִבִּי יוּדָן בַּר פָּזִי וְרִבִּי אַיְיבוֹ בַּר נַגָּרִי הֲווֹן יָתְבִין אָמְרִין תַּנִּינָן אַחַר שֶׁהוֹדוּ. מִי הוֹדָה לְמִי. בֵּית שַׁמַּאי לְבֵית הִלֵּל. אוֹ בֵּית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּאי. אָמְרִין נֵצֵא לְחוּץ וְנִלְמַד. נָפְקוּן וְשָׁמְעוּן. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה בַּר חֲנִינָה לֹא מָצִינוּ שֶׁהוֹדוּ בֵּית שַׁמַּאי לְבֵית הִלֵּל אֶלָּא בְּדָבָר זֶה בִּלְבַד. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי אַבַּיי שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. הַמְּעָרֶה מִכֵּלִי לְכֵלִי וְנִגַּע טְבוּל יוֹם בְּקִילּוּחַ יַעֲלֶה בְאֶחָד וּמֵאָה. וְאִם תֹּאמַר בֵּית הִלֵּל יוֹדוּ לְבֵית שַׁמַּאי שֶׁלֹּא תַעֲלֶה. מָאן תְּנָא הָכָא תַּעֲלֶה לֹא בֵּית שַׁמַּאי לֹא בֵית הִלֵּל. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בָּרִיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל נֹאמַר בֵּית הִלֵּל שָׁנוּ אוֹתָהּ קוֹדֶם שֶׁיּוֹדוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּאי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן אַחַר שֶׁהוֹדוּ רִבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר תֵּירוֹם וְתִישָׁרֵף. וְרִבִּי לְיֵעֶזֶר לָאו שַׁמּוּתִי הוּא. אָמַר רִבִּי חִינְנָא מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן אַחַר שֶׁהוֹדוּ אֵילּוּ לְאֵילּוּ תַּעֲלֶה בֵּית שַׁמַּאי מְסַלְקִין לוֹן וְאֵינּוּן מוֹדֵיי לוֹן. אָמַר רִבִּי אָבִין יֵשׁ כָּאן תְּשׁוּבָה אֲחֶרֶת. כְּהָדָא דְתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה וּמַה טְהוֹרָה שֶׁהִיא בְּעוֹן מִיתָה אֵצֶל הַזָּרִים עוֹלָה. טְמֵאָה שֶׁהִיא בַּעֲשֵׂה אֵצֶל הַכֹּהֲנִים לֹא כָל שֶׁכֵּן.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה חוּלִין כָּל שֶׁהֵן מְבַטְּלִין אוֹתָהּ. מַתְנִיתִין פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן אֵינָהּ מְדַמַּעַת אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֹא תַנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אֶלָּא אֵינָהּ מְדַמַּעַת כָּל עִיקָּר. בָּרָם אָמַר וְהוּא שֶׁרָבְתָה תְרוּמָה עַל הַחוּלִין וְהוּא שֶׁרָבוּ חוּלִין עַל חֶשְׁבּוֹן תְּרוּמָה כְּדֵי שֶׁתִּיבָּטֵל בְּרוֹב. אָמַר רִבִּי לָעְזָר וְהוּא שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ מְדוּמָּע אֶחָד. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר חוּלִין שֶׁלְּמַעֲלָן חוּלִין שֶׁלְּמַטָּן מִצְטָרְפִין לַעֲלוֹת. סָבַר רִבִּי לָעְזָר מֵימַר חוּלִין שֶׁלְּמַטָּן נַעֲשׂוּ חֵרֶשִׁין.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה וְהוּא שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ חֲמִשָּׁה מְקוֹמוֹת אֲבָל אִם נָפְלוּ כוּלָּן לְמָקוֹם אֶחָד אַף רִבִּי לְעָזָר מוֹדֵי. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֲפִילּוּ נָפְלוּ כוּלָּן לְמָקוֹם אֶחָד הִיא הַמַּחֲלוֹקֶת. חִילְפַּיי אָמַר עַל דְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר חוּלִין שֶׁלְּמַטָּן נַעֲשׂוּ חֵרֶשִׁין. וְהָא רִבִּי לְעָזָר אָמַר עַל דְּרַבָּנִין חוּלִין שֶׁלְּמַטָּן נַעֲשׂוּ חֵרֶשִׁין. מַה בֵּין רִבִּי לְיֵעֶזֶר וְרַבָּנִין. חוֹמֶר הוּא בְּסְאָה שֶׁעָלַת מִתּוֹךְ מֵאָה אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא קַל אָמַר כַּיי דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן סְאָה שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה חוּלִין כָּל שֶׁהֵן מְבַטְּלִין אוֹתָהּ.

תַּנֵּי רַבַּת הַתְּרוּמָה נַעֲשֶׂה כְמַרְבֶּה מֵזִיד. וְהָא תַנִּינָן הָיוּ בוֹ אַרְבָּעִים סְאָה נָטַל סְאָה וְנָתַן סְאָה כָּשֵׁר. עַד הֵיכָן. רִבִּי אִיסִּי בְשֵׁם רִבִּי מָנָא בַּר תַּנְחוּם רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן עַד רוּבּוֹ שֶׁל מְקוֹוֶה. וְכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. תַּמָּן הָיָה בּוֹ רוֹב וְאַתְּ מַרְבֶּה עָלָיו וְהוּא כָּשֵׁר. בָּרָם

הָכָא כָּל סְאָה וּסְאָה צְרִיכָה מֵאָה סְאָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי זֹאת אוֹמֶרֶת דָּבָר שֶׁהוּא בָטֵל דְּבַר תּוֹרָה מְעוֹרֵר אֶת מִינוֹ לֵיאָסֵר.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר יְדִיעָתָהּ מְקַדְּשָׁתָהּ. וְרַבָּנִין אָמְרִין הֲרָמָתָהּ מְקַדְּשָׁתָהּ.

תַּנֵּי סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה אוֹמֵר לַכֹּהֵן וְלֹא דְמֵי עֵצִים אֲנִי חַייָב לָךְ טוֹל לָךְ דְּמֵי עֵצֶיךָ. וְהוּא אוֹמֵר לוֹ וְכִי סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְפָחוֹת מִמֵּאָה שֶׁמָּא אֵינָהּ מְדַמַּעַת אֶת הַכְּרִי. וְעֵצִים מְדַמְּעִין אֶת הַכְּרִי. וְלֹא סוֹפָךְ מִיתְּנִינָהּ לְכֹהֵן חוֹרֶן וְהוּא נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי עֵצִים. מַאי כְדוֹן נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי עֵצִים וְהַשְׁאָר יַחֲלוֹקוּ. חַד בַּר נַשׁ אַפִּיל שְׁעוֹרִין גַּוו חִטִּין. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוּדָה בַּר שָׁלוֹם וְאָמַר יִתֵּן לוֹ דְּמֵי שְׁעוֹרִין. וְהַשְׁאָר יַחֲלוֹקוּ.

הלכה ג

משנה: סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה וּטְחָנָן וּפָחְתוּ כְּשֵׁם שֶׁפָּחֲתוּ הַחוּלִין כֵּן פָּחֲתָה הַתְּרוּמָה וּמוּתָּר. סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְפָחוֹת מִמֵּאָה וּטְחָנָן וְהוֹתִירוּ כְּשֵׁם שֶׁהוֹתִירוּ הַחוּלִין כֵּן הוֹתִירָה הַתְּרוּמָה וְאָסוּר. אִם יָדוּעַ שִׁחִיטִין שֶׁל חוּלִין יָפוֹת מִשֶּׁל תְּרוּמָה מוּתָּר. סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְפָחוֹת מִמֵּאָה וְאַחַר כָּךְ נָפְלוּ שָׁם חוּלִין אִם שׁוֹגֵג מוּתָּר אִם מֵזִיד אָסוּר.

הלכה: וְלֹא סוֹף דָּבָר שֶׁפָּחֲתָה הַתְּרוּמָה אֶלָּא אֲפִילוּ פָּחֲתוּ חוּלִין וּתְרוּמָה בָּעֵינָהּ טוֹחֵן וּמַתִּיר. תַּנֵּי אֵין טְנוֹפֶת שֶׁל תְּרוּמָה מִצְטָרֶפֶת עִם תְּרוּמָה לֶאֱסוֹר עַל הַחוּלִין. אֲבָל טְנוֹפֶת שֶׁל חוּלִין מִצְטָרֶפֶת עִם הַחוּלִין לַעֲלוֹת אֶת הַתְּרוּמָה. רִבִּי בִּיבִי בְּעֵי טִינּוֹפֶת שֶׁל תְּרוּמָה מָהוּ שֶׁתִּצְטָרֵף עִם הַחוּלִין לַעֲלוֹת אֶת הַתְּרוּמָה. מִן מַה דְּאָמַר רַב הוּנָא קִילְפֵּי אִיסּוּר מִצְטָרְפִין לְהֵיתֵר. הָדָא אָמְרָה טִינּוֹפֶת שֶׁל תְּרוּמָה מִצְטָרֶפֶת עִם הַחוּלִין לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּרוּמָה. רַב הוּנָא אָמַר קִילְפֵּי אִיסּוּר מַעֲלִין אֶת הַהֵיתֵר. סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה אֵין אַתָּה מוֹצִיא זְוָנִין טְנוֹפֶת שֶׁבָּהּ. לְפָחוֹת מִמֵּאָה אַתָּה מוֹצִיא זְוָנִין טְנוֹפֶת שֶׁבָּהּ. וְכֵן לוֹג יַיִן צָלוּל שֶׁנָּפַל לְמֵאָה לוֹג יַיִן עָכוֹר אֵין אַתְּ מוֹצִיא שְׁמָרִין שֶׁבּוֹ. לוֹג יַיִן עָכוֹר שֶׁנָּפַל לְמֵאָה לוֹג יַיִן צָלוּל אַתְּ מוֹצִיא שְׁמָרִין שֶׁבּוֹ.

תַּנֵּי אַף טוֹחֵן הוּא בַּתְּחִילָּה וּמַתִּיר. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי יוֹסֵי דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר אַף יִתְכַּוְּוִין וְיִלְקוֹט וְיַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. אָמַר רִבִּי זְעִירָא שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ כֹּהֲנִים לְהֵיוֹת טוֹחֲנִין מְדוּמָּע בְּבָתֵּיהֶן. מַה נְפַק מִבֵּינֵיהוֹן. כְּלְאֵי הַכֶּרֶם עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי טוֹחֵן וּמַתִּיר. עַל דַּעְתְּהוֹן דְּרַבָּנִין אֵינוֹ טוֹחֵן וּמַתִּיר.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל הָאִיסּוּרִין שֶׁרִיבָּה עֲלֵיהֶן בְּשׁוֹגֵג מוּתָּר וּבְמֵזִיד אָסוּר. וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. בְּשׁוֹגֵג מוּתָּר וּבְמֵזִיד אָסוּר. מַתְנִיתָא בִּתְרוּמָה. אָתָּה מֵימוֹר לְךָ אֲפִילוּ שְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים.

רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן כְּשֵׁם שֶׁמִּצְוָה לוֹמַר עַל דָּבָר שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה. כָּךְ מִצְוָה שֶׁלֹּא לוֹמַר עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נַעֲשֶׂה. אָמַר רִבִּי לָעְזָר כְּשֵׁם שֶׁאָסוּר לְטַהֵר אֶת הַטָּמֵא כָּךְ אָסוּר לְטַמֵּא אֶת הַטָּהוֹר. אָמַר רִבִּי אַבָּא בַּר יַעֲקֹב בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אִם בָּאת הֲלָכָה תַּחַת יָדֶךָ וְאֵי אַתָּה יוֹדֵעַ אִם לְתִלּוֹת אִם לְשָׁרוֹף. לְעוֹלָם הֱוֵי רָץ אַחַר הַשְּׂרֵיפָה יוֹתֵר מִן הַתְּלִייָה. שֶׁאֵין לְךָ חָבִיב בַּתּוֹרָה יוֹתֵר מִפָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים וְהֵן בִּשְׂרֵיפָה. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי דְּנִין דָּבָר שֶׁאֵין מִצְוָתוֹ לְכֵן מִדָּבָר שֶׁמִּצְוָתוֹ לְכֵן.

פרק ו

הלכה א

משנה: הָאוֹכֵל תְּרוּמָה שׁוֹגֵג מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ אֶחָד הָאוֹכֵל וְאֶחָד הַשּׁוֹתֶה וְאֶחָד הַסָּךְ אֶחָד תְּרוּמָה טְהוֹרָה וְאֶחָד תְּרוּמָה טְמֵאָה מְשַׁלֵּם חוֹמֶשׁ וְחוֹמֶשׁ חוּמְשָׁא אֵינוֹ מְשַׁלֵּם תְּרוּמָה אֶלָּא חוּלִּין מְתוּקָּנִין וְהֵן נַעֲשִׂין תְּרוּמָה. וְהַתַּשְׁלוּמִין תְּרוּמָה. אִם רָצָה הַכֹּהֵן לְמָחוֹל אֵינוֹ מוֹחֵל. בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁאָכְלָה תְּרוּמָה וְאַחַר כָּךְ נִשְׂאֵת לְכֹהֵן אִם תְּרוּמָה שֶׁלֹּא זָכָה בָהּ כֹּהֵן אָכְלָה מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ לְעַצְמָהּ. וְאִם תְּרוּמָה שֶׁזָּכָה בָהּ כֹּהֵן אָכְלָה מְשַׁלֵּם קֶרֶן לְבַעֲלִים וְחוֹמֶשׁ לְעַצְמָהּ מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ הָאוֹכֵל תְּרוּמָה שׁוֹגֵג מְשַׁלֵּם קֶרֶן לְבַעֲלִים וְחוֹמֶשׁ לְמִי שֶׁיִּרְצֶה.

הלכה: הָאוֹכֵל תְּרוּמָה שׁוֹגֵג כו'. כְּתִיב וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְיָסַף חֲמִישִׁיתוֹ. שֶׁיִּהֵא הוּא וְחוּמְשׁוֹ חֲמִשָּׁה.

וְלֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שׁוֹגֵג בְּחֵלֶב מֵזִיד בְּקֶרְבָּן מַתְרִין בּוֹ וְלוֹקֶה וּמֵבִיא קָרְבָּן. וֶאֱמוֹר אַף הָכָא מֵזִיד בִּתְרוּמָה וְשׁוֹגֵג בְּחוֹמֶשׁ יִתְרוּ בוֹ וְיִלְקֶה וְיָבִיא חוֹמֶשׁ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא גְּזֵירַת הַכָּתוּב הִיא. וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה שֶׁתְּהֵא כָּל אֲכִילָתוֹ בִּשְׁגָגָה. כְּמֵזִיד בְּסַפֵּיקוֹ כְּשׁוֹגֵג בְּוַדָּאוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָדָא אָמְרָה הַשָּׁב לוֹ מִידִיעָתוֹ. חַיָּיב עַל שִׁגְגָתָהּ.

אָמַר אֲנִי פּוֹרֵשׁ מִכְּזִית וְאֵינִי פּוֹרֵשׁ מִכַּחֲצִי זַיִת. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה נַעֲשָׂה כְאוֹכֵל חֲצִי זַיִת בְּשׁוֹגֵג וַחֲצִי זַיִת בְּמֵזִיד. וְאֵין יִסְבּוֹר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּן לָקִישׁ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּן לָקִישׁ אָמַר אָכַל חֲצִי זַיִת בְּהֶעֱלֵם אֶחָד פָּטוּר. וְהָכָא אָכַל שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵתִין וְחָסֵר כָּל שֶׁהוּא פָּטוּר. מוֹדֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּן לָקִישׁ בְּאִיסּוּרֵי הֲנָיָיה וּמוֹדֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּן לָקִישׁ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וּמוֹדֶה רִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּן לָקִישׁ בְּעָתִיד לְהַשְׁלִים.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הַמַּגְמַע חוֹמֶץ שֶׁל תְּרוּמָה לוֹקֶה. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הַכּוֹסֵס חִיטָּה שֶׁל תְּרוּמָה לוֹקֶה. תַּנֵּי הַכּוֹסֵס אֶת הַחִיטָּה שֶׁל תְּרוּמָה מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹמֶשׁ. רִבִּי אוֹמֵר אֲנִי אוֹמֵר שֶׁמְּשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ. רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם רִבִּי

אִימִי מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי בְּמְגַמֵּעַ חוֹמֶץ שֶׁל תְּרוּמָה אַחַר טִיבְלוֹ שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ שֶׁהַחוֹמֶץ מְיַשֵּׁב אֶת הַנֶּפֶשׁ.

תַּנֵּי אָכַל תְּרוּמָה טְמֵאָה מְשַׁלֵּם חוּלִּין טְהוֹרִין וְאִם שִׁילֵּם חוּלִּין טְמֵאִין יָצָא. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר סוּמְכוֹס אוֹמֵר שׁוֹגֵג מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי מֵזִיד לֹא עָשָׂה כְלוּם. תַּמָּן תַּנִּינָן אֵין תּוֹרְמִין מִן הַטְּמֵא עַל הַטָּהוֹר. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אִם תָּרַם מִן הַטְּמֵא עַל הַטָּהוֹר בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. אַתְיָא דִּיחִידָאָה דְּהָכָא כִּסְתָמָא דְתַמָּן וִיחִידָאָה דְתַמָּן כִּסְתָמָא דְהָכָא.

הֵיךְ עֲבִידָא רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה תַּשְׁלוּמֵי תְרוּמָה הֲרֵי הֵן כִּתְרוּמָה לְכָל דָּבָר אֶלָּא שֶׁגִּידוּלֵיהֶן חוּלִּין. גִּידוּלֵי תְרוּמָה הֲרֵי הֵן כְּחוּלִּין לְכָל דָּבָר אֶלָּא שֶׁאָסוּרִין לְזָרִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וַאֲנַן תַּנִּינָן תַּרְתֵּיהוֹן תַּשְׁלוּמֵי תְרוּמָה הֲרֵי הֵן כִּתְרוּמָה לְכָל דָּבָר דְּתַנִּינָן אֵינוֹ מְשַׁלֵּם תְּרוּמָה אֶלָּא חוּלִּין מְתוּקָנִין וְהֵן נַעֲשִׂין תְּרוּמָה. אֶלָּא שֶׁגִּידוּלֵיהֶן חוּלִּין דְּתַנִּינָן גִּידוּלֵי תְרוּמָה הָא גִידוּלֵי תַשְׁלוּמִין חוּלִּין גִּידוּלֵי תְרוּמָה הֲרֵי הֵן כְּחוּלִּין לְכָל דָּבָר. דְּתַנִּינָן וְחַייֶבֶת בְּלֶקֶט וּבְשִׁכְחָה וּבְפֵיאָה וַעֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל וַעֲנִיֵּי כֹהֲנִים מְלַקְּטִין אֶלָּא שֶׁאָסוּרִין לְזָרִים דְּתַנִּינָן וַעֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל מוֹכְרִין אֶת שֶׁלָּהֶן לַכֹּהֲנִים בִּדְמֵי תְרוּמָה וְהַדְּמִין שֶׁלָּהֶן.

תַּנֵּי תַּשְׁלוּמֵי תְרוּמָה אֵין מְשַׁלְּמִין מֵהֶן קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאֵין מְשַׁלְּמִין עֲלֵיהֶן קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאֵין חַייְבִין בְּחַלָּה וְאֵין הַיָּדִים פּוֹסְלוֹת בִּטְבוּל יוֹם כְּדֶרֶךְ שֶׁפּוֹסְלוֹת בְּחוּלִּין. וְאוּף רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יוֹסֵי מוֹדֶה בָהּ.

אִם רָצָה כֹּהֵן לְמָחוֹל אֵינוֹ מוֹחֵל. בְּשֶׁלֹּא הִפְרִישׁ. הִפְרִישׁ וְאַחַר כָּךְ אָכַל פְּלוּגְתָא דְּרִבִּי וּדְרִבִּי לְעָזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּתַנֵּי וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת הַקּוֹדֶשׁ מַתְּנָתוֹ מְקֻדְּשָׁתוֹ מִלּוֹכַל בִּתְרוּמָה. וְאַף הַפְרָשָׁתוֹ מְקֻדְּשָׁתוֹ לְחַייֵב עָלָיו חוֹמֶשׁ דִּבְרֵי רִבִּי לְעָזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן. וְאַף הַפְרָשָׁתוֹ מְקֻדְּשָׁתוֹ לְחַייֵב עָלָיו קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ מִלּוֹכַל בִּתְרוּמָה.

מָחַל וְאַחַר כָּךְ אָכַל תַּפְלוּגְתָא דְּרִבִּי יוֹחָנָן וּדְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּאִיתְפַּלְגוּן גָּזַל תְּרוּמָה מְשֻׁלָּל אֲבִי אִמּוֹ כֹּהֵן רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר מְשַׁלֵּם לְשֵׁבָט. וְרִישׁ לָקִישׁ אָמַר מְשַׁלֵּם לְעַצְמוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה כָּךְ הָיָה מֵשִׁיב רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְרִבִּי יוֹחָנָן עַל דַּעְתָּךְ דְּתֵימַר מְשַׁלֵּם לְשֵׁבָט. וְהָא תַּנִּינָן גָּנַב תְּרוּמַת הֶקְדֵּשׁ וַאֲכָלָהּ מְשַׁלֵּם שְׁנֵי חוֹמְשִׁין וְקֶרֶן. וִישַׁלֵּם שְׁלֹשָׁה. רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הַתּוֹרָה אָמְרָה יָצָא בוֹ יְדֵי גְזֵילָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי אִיסִי תַּרְתֵּין מִילִּין אָמְרִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְלֵית אַתּוּן אָמְרִין מֵהֶן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן יָצָא יְדֵי גְזֵילוֹ וְלֵית אַתּוּן אָמְרִין מָהוּ כְדוֹן וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת הַקּוֹדֶשׁ. מִכָּיוָן שֶׁנְּתָנוֹ לוֹ יָצָא יְדֵי גְזֵילוֹ. אַתּוּן אָמְרִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּמָקוֹם שְׁחִיטָתָהּ שָׁם תְּהֵא שְׁרִיפָתָהּ. וְלֵית אַתּוּן מֵינְהוֹן. מָהוּ כְדוֹן. רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה עַל פְּרָשָׁהּ יִשְׂרוֹף. מַה אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי אִימִּי מְקוֹם פְּרִישָׁתָהּ מֵחַייִם שָׁם תְּהֵא שְׂרִיפָתָהּ.

רִבִּי יוֹחָנָן כְּרִבִּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי לְעָזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה וְאִין יִסְבּוֹר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי וּבִלְבַד בְּדָבָר שֶׁהוּא זָקוּק לִיתְּנוֹ לְכֹהֵן אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ זָקוּק לִיתְּנוֹ לְכֹהֵן אוֹף רִבִּי מוֹדֵי דְּהִיא מַתְנִיתָא הִפְרִישׁ פִּדְיוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר וּמֵת רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר חַייָבִין בְּאַחֲרָיוּתוֹ כְּחָמֵשׁ סְלָעִים שֶׁל בֶּן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִין אֵין חַייָבִין בְּאַחֲרָיוּתוֹ אֶלָּא כְּפִדְיוֹן מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. מוֹדֵי רִבִּי לִיעֶזֶר בְּפִטְרֵי חֲמוֹרוֹת שֶׁנָּפְלוּ לוֹ מִבֵּית אֲבִי אִמּוֹ כֹּהֵן מִכְּיוָן שֶׁהִפְרִישׁוֹ קְדֻשּׁוֹ.

אָכַל תְּרוּמַת חָבֵר מְשֻׁלָּם לְחָבֵר. תְּרוּמַת עַם הָאָרֶץ מְשֻׁלָּם לְעַם הָאָרֶץ. וְלֹא נִמְצָא מוֹסֵר טָהֳרוֹתָיו לְעַם הָאָרֶץ. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה נוֹתֵן שְׁתֵּיהֶן לְכֹהֵן חָבֵר וְנוֹטֵל דְּמֵי אַחַת מֵהֶן וְנוֹתֵן לְכֹהֵן עַם הָאָרֶץ. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה אָמַר קוֹמֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אַתְיָא כְּמָאן דְּאָמַר הַפְרָשָׁתוֹ מְקַדְּשָׁתוֹ. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר מַתְּנָתוֹ מְקַדְּשָׁתוֹ בְּלֹא כֵן אֵינוֹ צָרִיךְ זְכִייָה. אָמַר לָהֶן בִּמְזַכֶּה עַל יְדֵי אַחֵר.

לֹא הִסְפִּיקָה לְשַׁלֵּם עַד שֶׁנִּתְגָּרְשָׁה. אִיתָא חֲמִי אִילּוּ הָיָה לָהּ כַּמָּה מַעֲשְׂרוֹת שֶׁמָּא אֵינָן שֶׁלָּהּ. תַּמָּן מַעֲשְׂרוֹת מְסוּיָימִין בְּרַם הָכָא תְּרוּמָה אֵינָהּ מְסוּיֶימֶת. מַה דָּמֵי לָהּ פִּיטְרֵי חֲמוֹרוֹת.

הלכה ב

משנה: הַמַּאֲכִיל אֶת פּוֹעֲלָיו וְאֶת אוֹרְחָיו תְּרוּמָה הוּא מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְהֵן מְשַׁלְּמִין אֶת הַחוֹמֶשׁ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הֵן מְשַׁלְּמִין קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְהוּא מְשַׁלֵּם לָהֶן דְּמֵי סְעוּדָתָן. הַגּוֹנֵב תְּרוּמָה וְלֹא אָכָלָהּ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל דְּמֵי תְרוּמָה. אֲכָלָהּ מְשַׁלֵּם שְׁנֵי קַרְנַיִם וְחוֹמֶשׁ. קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ מִן הַחוּלִּין וְקֶרֶן דְּמֵי תְרוּמָה. גָּנַב תְּרוּמַת הֶקְדֵּשׁ וַאֲכָלָהּ מְשַׁלֵּם שְׁנֵי חוֹמְשִׁין וְקֶרֶן שֶׁאֵין בְּהֶקְדֵּשׁ תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. אֵין מְשַׁלְּמִין מִן הַלֶּקֶט וּמִן הַשִּׁכְחָה וּמִן הַפֵּיאָה וּמִן הַבִּכּוּרִים וְלֹא מִמַּעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שְׁנִיטְּלָה תְרוּמָתוֹ וְלֹא מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ שֶׁאֵין הֶקְדֵּשׁ פּוֹדֶה אֶת הַהֶקְדֵּשׁ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים מְתִירִין בְּאֵלּוּ.

הלכה: הָא רִבִּי מֵאִיר אָמַר מְשַׁלְּמִין וְרַבָּנִין אָמְרִין מְשַׁלְּמִין. מַה בֵּינֵיהוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן עִיקַּר סְעוּדָה בֵּינֵיהוֹן. רִבִּי מֵאִיר אָמַר עִיקַּר סְעוּדָה לְבַעַל הַבַּיִת. וְרַבָּנִין אָמְרִין עִיקַּר סְעוּדָה לְפוֹעֲלִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר טְפֵילָה בֵּינֵיהוֹן. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר טְפֵילָה לְבַעַל הַבַּיִת. וְרַבָּנִין אָמְרִין טְפֵילָה לְפוֹעֲלִין. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הָא לְמָה זֶה דוֹמֶה לְמוֹכֵר חֵפֶץ לַחֲבִירוֹ וְנִמְצָא שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא חַייָב לְהַעֲמִיד לוֹ מְקוֹם. אִילּוּ כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אִית אָמְרַת נִיחָא. וְאִין כְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר עִיקַּר סְעוּדָתוֹ בֵּינֵיהוֹן וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. כְּרִבִּי מֵאִיר אַתְּ אָמַר. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָא שֶׁבַח סְעוּדָה בֵּינֵיהוֹן בְּשֶׁפָּסַק

עִמָּהֶן לְהַאֲכִילָן דֶּבְשָׁנֵי חוּלִין וְהֶאֱכִילָן דֶּבְשָׁנֵי תְרוּמָה. וְלֹא כְּבָר אָכְלוּ. כְּמָאן דְּאָמַר טְבָלִים נַפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם חַתָּה מֵהֶן.

אָמַר רִבִּי יַנַּאי לְצָדְדִין הִיא מַתְנִיתָא יֵשׁ בּוֹ כְזַיִת וְאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְרוּטָה מְשַׁלֵּם לְקֹדֶשׁ. יֵשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְרוּטָה וְאֵין בּוֹ כְזַיִת מְשַׁלֵּם לְשֵׁבֶט. יֵשׁ בּוֹ כְזַיִת וְיֵשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְרוּטָה. שִׁמְעוֹן בַּר וָוא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מְשַׁלֵּם לְקֹדֶשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר מְשַׁלֵּם לְשֵׁבֶט. אָמַר רִבִּי זְעִירָא גְּזֵירַת הַכָּתוּב הִיא וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קוֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה לְמָקוֹם שֶׁהַקֶּרֶן מְהַלֵּךְ שָׁם הַחוֹמֶשׁ מְהַלֵּךְ. כַּהֲנָא אָמַר מְשַׁלֵּם שְׁנֵי חוֹמְשִׁין חוֹמֶשׁ לְשֵׁבֶט וְחוֹמֶשׁ לְהֶקְדֵּשׁ.

שֶׁאֵין בּוֹ בְּהֶקְדֵּשׁ תִּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. שֶׁנֶּאֱמַר יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ וְלֹא לְהֶקְדֵּשׁ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר לֶהֶן עַל תַּרְתֵּין אֲחֲרָיְיתָא לְמָה מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן זֵיקַת תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹת. וְלֶקֶט וְשִׁכְחָה אֵין בָּהֶן זֵיקַת תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹת. אֶלָּא בִּנְשִׁיכַת פֵּיאָה וּבְקָמַת פֵּיאָה אֲנָן קַיְימִן. לֵית הָדָא פְּשִׁטָה שְׁאִילְתֵּיהּ דְּחִילְפַיי דְּחִילְפַיי שְׁאַל לֶקֶט בִּנְשִׁירָה מַהוּ שֶׁיְּקַדֵּשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֵיהּ וְהָא תַנִּינָן לֶקֶט. אִית לָךְ מֵימַר פֵּיאָה כְּלֶקֶט. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֵיהּ עַל כּוּלְהוֹן.

הלכה ג

משנה: רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מְשַׁלְּמִין מִמִּין עַל מִין שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ בִּלְבַד שֶׁיְּשַׁלֵּם מִן הַיָּפֶה עַל הָרַע וְרִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵין מְשַׁלְּמִין אֶלָּא מִמִּין עַל מִינוֹ. לְפִיכָךְ אִם אָכַל קִשּׁוּאִין שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית יְמַתִּין לְקִשּׁוּאִין שֶׁל מוֹצָאֵי שְׁבִיעִית וִישַׁלֵּם מֵהֶן. מִמָּקוֹם שֶׁרִבִּי אֱלִיעֶזֶר מֵיקֵל מִשָּׁם רִבִּי עֲקִיבָה מַחְמִיר שֶׁנֶּאֱמַר וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת הַקּוֹדֶשׁ כָּל שֶׁהוּא רָאוּי לֵעָשׂוֹת קוֹדֶשׁ דִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת הַקּוֹדֶשׁ קוֹדֶשׁ שֶׁאָכַל.

הלכה: הָא כֵּיצַד אָכַל יָרָק וְשִׁילֵּם גְּרוֹגְרוֹת. גְּרוֹגְרוֹת וְשִׁילֵּם תְּמָרִים תְּבוֹא לוֹ בְּרָכָה. אָכַל בִּיכּוּרִים מָהוּ מְשַׁלֵּם. אָכַל עֲנָבִים מְשַׁלֵּם יַיִן זָתִים מְשַׁלֵּם שֶׁמֶן. אָכַל חַלָּה מָהוּ שֶׁיְּשַׁלֵּם מִפֵּירוֹת שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ שֶׁכֵּן פֵּירוֹת שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ חַייְבִין בְּחַלָּה. אָכַל בִּיכּוּרִים מָהוּ שֶׁיְּשַׁלֵּם בְּמָחוּבָּר לְקַרְקַע שֶׁכֵּן הַבִּיכּוּרִים נִקְנִין בְּמָחוּבָּר לְקַרְקַע.

רִבִּי אִבְּיו בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵין מְשַׁלְּמִין מִפֵּירוֹת חוּצָה לָאָרֶץ וְאַפִּילוּ תֵּימַר מְשַׁלְּמִין מַתְנִיתִן עַד שֶׁלֹּא הִתִּיר רִבִּי לְהָבִיא יָרָק מֵחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ. לֹא אָמַר אֶלָּא קִישּׁוּאִין. דָּבָר שֶׁהוּא פֵּירוֹת אִיסּוּר. אֲבָל דָּבָר שֶׁהוּא פֵּירוֹת הֵיתֵר לֹא. שֶׁאִם אָמַר אַתְּ כֵּן לֹא נִמְצָא לוֹקֵחַ לוֹ קוֹרְדוֹם מִדְּמֵי שְׁבִיעִית.

פרק ז

הלכה א

משנה: הָאוֹכֵל תְּרוּמָה מֵזִיד מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹמֶשׁ. הַתַּשְׁלוּמִין חוּלִין. אִם רָצָה הַכֹּהֵן לְמָחוֹל מוֹחֵל.

הלכה: הָאוֹכֵל תְּרוּמָה מֵזִיד כו'. תַּמָּן תַּנִּינָן אֵלּוּ הֵן הַלּוֹקִין וְהַתַּנִּינָן אֵלּוּ נֶעֱרוֹת. הָכָא אַתְּ אָמַר לוֹקֶה. וְהָכָא אַתְּ אָמַר מְשַׁלֵּם. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לְצָדְדִין הִיא מַתְנִיתִין אִם הִתְרוּ בוֹ לוֹקֶה. אִם לֹא הִתְרוּ בוֹ מְשַׁלֵּם. סָבַר רִבִּי יוֹחָנָן מֵימַר בְּמָקוֹם מַכּוֹת וְתַשְׁלוּמִין מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה. וְיִלְקֶה וִישַׁלֵּם. כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ. רִשְׁעָה אַחַת אַתָּה מְחַיְּבוֹ. וְאֵי אַתָּה מְחַיְּבוֹ שְׁתֵּי רִשְׁעָיוֹת. וִישַׁלֵּם וְלֹא יִלְקֶה. בִּמְחַיְּבֵי שְׁתֵּי רִשְׁעָיוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר וְהִפִּילוֹ הַשּׁוֹפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ בַּמִּסְפָּר.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר אֲפִילּוּ לֹא הִתְרוּ בוֹ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ הִתְרוּ בוֹ הָיָה לוֹקֶה. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אֵלּוּ נֶעֱרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהֶן קְנָס וְאִלּוּ הִתְרוּ בוֹ אֵינוֹ לוֹקֶה. סָבַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי מֵאִיר דּוּ רִבִּי מֵאִיר אָמַר לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מִן הַמּוֹצִיא שֵׁם רָע לְמַד רִבִּי מֵאִיר. וְעָנְשׁוּ אוֹתוֹ מָמוֹן וְיִסְּרוּ אוֹתוֹ מַלְקוּת. וְרַבָּנִין אָמְרִין לְחִידּוּשׁוֹ יָצָא הַמּוֹצִיא שֵׁם רָע וְדָבָר שֶׁהוּא יוֹצֵא בְּחִידּוּשׁוֹ אֵין לְמֵידִין מִמֶּנּוּ. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם אֵין אָדָם מִתְחַייֵב בְּדִיבּוּרוֹ. וְכָאן אָדָם מִתְחַייֵב בְּדִיבּוּרוֹ. וּכְשֵׁם שֶׁאֵין לְמֵידִין מִמֶּנּוּ לְדָבָר אַחֵר כָּךְ אֵין לְמֵידִין מִמֶּנּוּ לֹא לְעוֹנְשִׁין וְלֹא לְמַכּוֹת. וְלֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּמֵזִיד בְּחֵלֶב וּבְשׁוֹגֵג בְּקָרְבָּן מַתְרִין בּוֹ וְלוֹקֶה וּמֵבִיא קָרְבָּן. וְהָכָא יִלְקֶה וִישַׁלֵּם. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָא בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק [אָמַר כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ.] שְׁנֵי דְבָרִים מְסוּרִין לְבֵית דִּין אַתְּ תּוֹפֵס אֶחָד מֵהֶן. יָצָא דָבָר שֶׁהוּא מָסוּר לַשָּׁמַיִם.

הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאֵין מָמוֹן אֶצֶל מִיתָה דִּכְתִיב וּמַכֵּה (נֶפֶשׁ) בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה וּמַכֵּה אָדָם יוּמָת. מַה מַכֵּה בְהֵמָה לֹא חִלְקָתָה בָהּ בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד לִפְטוֹר (לְפָטוֹר) [לְחַייְבוֹ] מָמוֹן אַף מַכֵּה אָדָם לֹא תַחֲלוֹק בּוֹ בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד לִפְטוֹר. בְּמַה פְלִיגִין. בְּמָמוֹן אֶצֶל מַכּוֹת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֵין מָמוֹן אֶצֶל מִיתָה וְיֵשׁ מָמוֹן אֶצֶל מַכּוֹת. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר כְּשֵׁם שֶׁאֵין מָמוֹן אֶצֶל מִיתָה כָּךְ אֵין מָמוֹן אֶצֶל מַכּוֹת.

רִבִּי אִימִּי בַּבְלַייָא בְשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן טַעֲמָא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ רָשָׁע רָשָׁע. נֶאֱמַר רָשָׁע בְּמָחוּייְבֵי מִיתוֹת. וְנֶאֱמַר רָשָׁע בִּמְחוּייְבֵי מַכּוֹת. מַה רָשָׁע שֶׁנֶּאֱמַר בִּמְחוּייְבֵי מִיתוֹת אֵין מָמוֹן אֶצֶל מִיתָה. אוּף רָשָׁע שֶׁנֶּאֱמַר בִּמְחוּייְבֵי מַכּוֹת אֵין מָמוֹן אֶצֶל מַכּוֹת.

נָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה אָמַר כָּאן בְּנַעֲרָה כָּאן בְּבוֹגֶרֶת. נַעֲרָה יֵשׁ לָהּ קְנָס וְאֵין לָהּ מָכָר. בּוֹגֶרֶת אֵין לָהּ לֹא מָכָר וְלֹא קְנָס וְאֵין לָהּ בּוֹשֶׁת וּפְגָם. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין אָמְרִין תִּיפְתָּר שֶׁפִּיתְּתוּ אוֹ שֶׁמָּחֲלָה לוֹ. סָבַר נָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה לְמָקוֹם מַכּוֹת וְתַשְׁלוּמִין מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה. וְיִלְקֶה וִישַׁלֵּם. כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ. רִשְׁעָה אַחַת אַתָּה מְחַיְּבוֹ. וְאֵי אַתָּה מְחַיְּבוֹ שְׁתֵּי רִשְׁעִיּוֹת. וְיִלְקֶה וְלֹא יְשַׁלֵּם. מִן עֵדִים זוֹמְמִין. מַה עֵדִים זוֹמְמִין מְשַׁלְּמִין וְאֵינָן לוֹקִין. אַף הָכָא מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה טַעֲמָא דְנָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה וְהִפִּילוֹ הַשּׁוֹפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו אֶת שֶׁמַּכּוֹתָיו יוֹצְאוֹת בּוֹ יְדֵי רִשְׁעוֹ יַצָּא זֶה שֶׁאוֹמֵר לוֹ עֲמוֹד וְשַׁלֵּם.

מַתְנִיתִין פְּלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וְהָא תַנִּינָן הָאוֹכֵל תְּרוּמָה שׁוֹגֵג. פְּתַר לָהּ כְּרִבִּי מֵאִיר דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. וְהָא תַנִּינָן הָאוֹכֵל תְּרוּמָה מֵזִיד. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּנָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה דּוּ אָמַר מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן דּוּ אָמַר אִם הִתְרוּ בּוֹ לוֹקֶה וְאִם לֹא הִתְרוּ בּוֹ מְשַׁלֵּם. פְּתַר לָהּ מֵזִיד בְּלֹא הַתְרָייָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לֹא שַׁנְייָא הִיא מֵזִיד הִיא שׁוֹגֵג. הִיא הִתְרוּ בּוֹ הִיא לֹא הִתְרוּ בּוֹ. סָבַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי מֵאִיר דּוּ אָמַר רִבִּי מֵאִיר לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם.

אָמַר רִבִּי חִינְנָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא וְאֵין יְסִבּוֹר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כָּל מַתְנִיתִין דְּרִבִּי מֵאִיר קָרַייָא דְּרִבִּי מֵאִיר. וְהָא כְתִיב וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קוֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה וגו׳. אֶלָּא מִיסְבַּר סָבַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ שֶׁהַחוֹמֶשׁ קָרְבָּן. וַאֲפִילוּ יְסִבּוֹר חוֹמֶשׁ קָרְבָּן קֶרֶן קָרְבָּן. אָמַר רִבִּי יוּדָן בַּר שָׁלוֹם מַתְנִיתִין אָמְרָה שֶׁהַקֶּרֶן קְנָס דְּתַנִּינָן אֵינוֹ מְשַׁלֵּם תְּרוּמָה אֶלָּא חוּלִין מְתוּקָּנִין וְהֵן נַעֲשִׂין תְּרוּמָה. אִלּוּ מִמַּה שֶׁאָכַל הָיָה מְשַׁלֵּם יֵאוּת. וְתַנֵּי כֵן אָכַל תְּרוּמָה טְמֵאָה מְשַׁלֵּם חוּלִין טְהוֹרִין וְאִם שִׁילֵּם חוּלִין טְמֵאִין יָצָא. וְלֹא דְמֵי עֵצִים הוּא חַייָב לוֹ. הָדָא אָמְרָה שֶׁהַקֶּרֶן קְנָס. וּכְמַה דְתֵימַר קֶרֶן קְנָס וְדִכְוָותָהּ חוֹמֶשׁ קְנָס. אֶלָּא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּדַעְתֵּיהּ. כְּמַה דּוּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר תַּמָּן הַכֹּל הָיוּ בִכְלָל לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר. יָצָא זֶה וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו לְחַייְבוֹ מָמוֹן. וְהָכָא הַכֹּל הָיָה בִכְלָל וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קוֹדֶשׁ. יָצָא וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קוֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה לְחַייְבוֹ מָמוֹן.

וְהָתַנֵּי מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי מֵאִיר בְּגוֹנֵב חֶלְבּוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ שֶׁהוּא לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם שֶׁכֵּן הָאוֹכֵל חֶלְבּוֹ לוֹקֶה. וְהָתַנֵּי מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי מֵאִיר בְּגוֹנֵב תְּרוּמַת חֲבֵירוֹ שֶׁהוּא לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם שֶׁכֵּן הָאוֹכֵל תְּרוּמָתוֹ לוֹקֶה. וְהָתַנֵּי מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי מֵאִיר בְּחוֹסֵם פָּרָתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ שֶׁהוּא לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם שִׁשָּׁה קַבִּין לְפָרָה וְאַרְבָּעַת קַבִּין לַחֲמוֹר שֶׁכֵּן הַחוֹסֵם פָּרָתוֹ לוֹקֶה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי שֶׁכֵּן בְּמָחוּייְבֵי מִיתוֹת. גָּנַב תְּרוּמַת הֶקְדֵּשׁ וַאֲכָלָהּ לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם מִכָּל מָקוֹם הִפְסִיד מָמוֹן.

אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי מֵעַתָּה הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ קְטַנָּה יִלְקֶה וִישַׁלֵּם. שֶׁכֵּן הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ בוֹגֶרֶת לוֹקֶה. חָזַר רִבִּי מָנָא וְאָמַר תַּמָּן חָל עָלָיו מִיתָה וְתַשְׁלוּמִין כְּאַחַת. בְּרַם הָכָא מֵהַחֲסִימָה הָרִאשׁוֹנָה נִתְחַייֵב מַלְקוּת וּמִיכָּן וָאֵילַךְ לְתַשְׁלוּמִין. הָתִיב רִבִּי עֶזְרָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא הַמַּצִּית גְּדִישׁוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ בַּשַּׁבָּת מִשִּׁיבּוֹלֶת הָרִאשׁוֹנָה נִתְחַייֵב מִיתָה מִיכָּן וְהֵילַךְ לְתַשְׁלוּמִין. וְלֵית אַתְּ אָמַר הָכֵין אֶלָּא עַל כָּל שִׁיבּוֹלֶת וְשִׁיבּוֹלֶת יֵשׁ בָּהּ הַתְרַיִית מִיתָה. וְאוּף הָכָא עַל כָּל חֲסִימָה יֵשׁ בָּהּ הַתְרַיִית מַכּוֹת (וְהַתְרַיִית תַּשְׁלוּמִין). אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן תְּרֵין אֲמוֹרִין חַד אָמַר בְּחוֹסֵם בִּתְרוּמָה בְּמוּקְדָּשִׁין. וְחָרְנָה אָמַר בְּחוֹסֵם עַל יְדֵי שְׁלִיחַ. שְׁלִיחַ לוֹקֶה וְהוּא פָּטוּר. דָּם יַחֲשֹׁב לְאִישׁ הַהוּא וְלֹא לִשְׁלוּחָיו.

שׁוֹגֵג בִּתְרוּמָה וְמֵזִיד בְּחַמֵּץ. שׁוֹגֵג בִּתְרוּמָה וּמֵזִיד בְּנָזִיר. שׁוֹגֵג בִּתְרוּמָה וְמֵזִיד בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. אֵין נִיפְתְּרִינָהּ בִּשְׁנֵי דְבָרִים נִיחָא. אֵין נִיפְתְּרִינָהּ בְּדָבָר אֶחָד מַחְלוֹקֶת רִבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ.

תַּמָּן תַּנִּינָן אֵין בֵּין שַׁבָּת לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים אֶלָּא שֶׁזֶּה זְדוֹנוֹ בִּידֵי אָדָם וְזֶה זְדוֹנוֹ בְּהִיכָּרֵת. הָא בְתַשְׁלוּמִין זֶה וְזֶה שָׁוִין. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי נְחוֹנְיָה בֶּן הַקָּנָה דְּתַנֵּי רִבִּי נְחוֹנְיָה בֶּן הַקָּנָה אוֹמֵר יוֹם הַכִּיפּוּרִים כְּשַׁבָּת לְתַשְׁלוּמִין. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר כִּמְחוּיָיבֵי כְרִיתוּת כְּךָ חַיְיבֵי מִיתוֹת בֵּית דִּין. מַה בֵּינֵיהוֹן. רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי אֲבִינָא אָמַר נַעֲרָה נִדָּה בֵּינֵיהוֹן. אָמַר רִבִּי מָנָא אוּף אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ בֵּינֵיהוֹן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי נְחוֹנְיָה בֶּן הַקָּנָה מַה שַׁבָּת אֵין לָהּ הֵיתֵר אַחַר אִיסּוּרָהּ וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים אֵין לוֹ הֵיתֵר אַחַר אִיסּוּרוֹ. וְזוֹ הוֹאִיל וְיֵשׁ לָהּ הֵיתֵר אַחַר אִיסּוּרָהּ מְשַׁלֵּם. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אָמַר שַׁבָּת יֵשׁ בָּהּ כָּרֵת וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים יֵשׁ בּוֹ כָּרֵת וְזוֹ הוֹאִיל וְיֵשׁ בּוֹ כָּרֵת אֵינוֹ מְשַׁלֵּם.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בָּעֵי לְוַוּוין וּכְרִיתוּת מַה אָמְרִין בָּהּ אִילֵּין תַּנָּיֵי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי צְרִיכָה לְרַבָּנִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְלָמָּה לֹא שָׁמַע לֵיהּ מִן הָדָא דְּתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. דְּתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר נֶאֱמַר כָּרֵת בְּשַׁבָּת וְנֶאֱמַר כָּרֵת בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. מַה כָּרֵת הָאֲמוּר בְּשַׁבָּת אֵין מְמוֹן אֶצֶל מִיתָה. אַף כָּרֵת הָאֲמוּר בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים אֵין מְמוֹן אֶצֶל כָּרֵת. אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי מַה צְרִיכִין לֵיהּ כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּרַם כְּרִבִּי יוֹחָנָן אִם מַכּוֹת אֶצֶל מִיתָה יֵשׁ לוֹ לֹא כָּל שֶׁכֵּן מָמוֹן אֶצֶל מַכּוֹת. אָמַר לֵיהּ וְאַף כְּרִבִּי יוֹחָנָן צְרִיכָה לֵיהּ. אִיתְפַּלְגוּן הַשּׁוֹחֵט אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לְשׁוּם עֲבוֹדָה זָרָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אִם הִתְרוּ בוֹ לְשׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לוֹקֶה. לְשֵׁם עֲבוֹדָה זָרָה הָיָה נִסְקָל. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר וַאֲפִילּוּ הִתְרוּ בוֹ לְשׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ אֵינוֹ לוֹקֶה. מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ הִתְרוּ בוֹ לְשֵׁם עֲבוֹדָה זָרָה הָיָה נִסְקָל. הָכָא שְׁנֵי דְבָרִים. וְהָכָא דָּבָר אֶחָד.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַה בֵּין אִילֵּין תַּנָּיֵי לְאִילֵּין רַבָּנִין לְלָאוִין לֹא לִכְרִיתוּת. אָמַר רִבִּי יוּדָן רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הִיא אָמַר כְּרִבִּי מֵאִיר הִיא אָמַר לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה הַמַּצִּית גְּדִישׁוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ בְּיוֹם טוֹב בֵּיניֵהוֹן. אִילֵּין תַּנָּיֵי סָבְרִין מֵימַר הוֹאִיל וְאֵין בָּהֶן כָּרֵת מְשַׁלֵּם. וְאִילֵּין רַבָּנִין סָבְרִין מֵימַר הוֹאִיל וְיֵשׁ מַכּוֹת אֵינוֹ מְשַׁלֵּם. מֵעַתָּה אֵילּוּ נֶעֱרוֹת דְּלָא כְרַבָּנִין. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה בְּבָא עַל הַמַּמְזֶרֶת בֵּיניֵהוֹן.

וְאֵשֶׁת אָחִיו לָאו יְבִימְתּוֹ הִיא. תִּיפְתָּר שֶׁמֵּת אָחִיו וְהָיוּ לוֹ בָנִים וְאֵירַשׂ אִשָּׁה וּמֵת וּבָא אָחִיו וְאָנְסָהּ.

הלכה ב

משנה: בַּת כֹּהֵן שֶׁנִּישְׂאֵת לְיִשְׂרְאֵל וְאַחַר כָּךְ אָכְלָה תְּרוּמָה מְשַׁלֶּמֶת אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינָהּ מְשַׁלֶּמֶת אֶת הַחוֹמֶשׁ. וּמִיתָּתָהּ בִּשְׂרֵיפָה. נִישְׂאֵת לְאֶחָד מִכָּל הַפְּסוּלִין מְשַׁלֶּמֶת קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וּמִיתָּתָהּ בְּחֶנֶק דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים זוֹ וְזוֹ מְשַׁלְּמוֹת אֶת הַקֶּרֶן וְאֵין מְשַׁלְּמוֹת אֶת הַחוֹמֶשׁ. וּמִיתָּתָן בִּשְׂרֵיפָה. הַמַּאֲכִיל אֶת בָּנָיו קָטַנִּים וְאֶת עֶבְדָּיו בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטַנִּים הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חוּצָה לָאָרֶץ וְהָאוֹכֵל פָּחוֹת מִכְּזַיִת תְּרוּמָה מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹמֶשׁ וְהַתַּשְׁלוּמִין חוּלִין. אִם רָצָה הַכֹּהֵן לִמְחוֹל לוֹ מוֹחֵל. זֶה הַכְּלָל כָּל הַמְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְתַשְׁלוּמִין תְּרוּמָה אִם רָצָה הַכֹּהֵן לִמְחוֹל אֵינוֹ מוֹחֵל וְכָל הַמְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹמֶשׁ וְהַתַּשְׁלוּמִין חוּלִין אִם רָצָה הַכֹּהֵן לִמְחוֹל מוֹחֵל.

הלכה: כְּדֵי הִיא מַתְנִיתָא זִינְתָה מִיתָתָהּ בִּשְׂרֵיפָה.

מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי מֵאִיר כִּי תֵחֵל לִזְנוֹת בֵּית אֲבִיהָ. אֶת שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לַחֲזוֹר לְבֵית אֲבִיהָ. יָצְאַת זוֹ שֶׁהִיא רְאוּיָה לַחֲזוֹר לְבֵית אֲבִיהָ. נִישְׂאֵת לְכֹשֵׁר וְזִינְתָה הֲרֵי הִיא רְאוּיָה לַחֲזוֹר לְבֵית אֲבִיהָ. מַיי כְדוֹן כִּי תֵחֵל לִזְנוֹת אֶת שֶׁחִילּוּלָהּ מַחְמַת הַזְּנוּת וְלֹא חִילּוּלָהּ מַחְמַת נִישּׂוּאִין.

מַה טַעֲמָא דְּרַבָּנִין וּבַת אִישׁ כֹּהֵן מִכָּל מָקוֹם. מֵעַתָּה וַאֲפִילּוּ חֲלָלָה מִבְּנָהּ. תַּנָּא רִבִּי חִינְנָא בַּר פַּפָּא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אֶת אֲבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת. אֶת שֶׁחִילּוּלָהּ מַחְמַת עַצְמָהּ. וְלֹא שֶׁחִילּוּלָהּ מַחְמַת אֲבִיהָ. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה שׁוֹנֶה אֲנִי עַל דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל וַאֲפִילּוּ חֲלָלָה מִבְּנָהּ.

וְהָתַנִּינָן רִבִּי לִיעֶזֶר מְחַיֵּיב קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ. וְרִבִּי יוֹשׁוּעַ פּוֹטֵר. הֲווֹן בָּעֵיי מֵימַר מַה פְלִיגִין בְּחוֹמֶשׁ אֲבָל בְּקֶרֶן אֲפִילּוּ רִבִּי יוֹשׁוּעַ מוֹדֵי. מַה פְלִיגִין לְשֶׁעָבַר אֲבָל לְבֹא אֲפִילּוּ רִבִּי יוֹשׁוּעַ מוֹדֵי.

לֹא הִסְפִּיק לְשַׁלֵּם עַד שֶׁנִּשְׁתַּחְרֵר נוֹתֵן. הָיוּ לוֹ נְכָסִים שֶׁאֵין לְרַבּוֹ רְשׁוּת בָּהֶן נוֹתֵן.

הֵיךְ עֲבִידָה. רְאוּבֵן שָׁנַז מִשְׁמְעוֹן וְהֶאֱכִילָהּ לְלֵוִי יָצָא יְדֵי גְּזֵילוֹ. תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי חִייָה רַבָּא וְרִבִּי יַנַּאי. דְּאִיתְפַּלְגוּן גָּזַל מַעֲפָרְתּוֹ שֶׁל זֶה וּנְתָנוֹ לְזֶה. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה רַבָּה

מוֹצִיאִין מִן הָרִאשׁוֹן וְאֵין מוֹצִיאִין מִן הַשֵּׁנִי. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי אַף מוֹצִיאִין מִן הַשֵּׁנִי. וְאַף רִבִּי חִייָה רוֹבָה מוֹדֵי מִכֵּיוָן שֶׁנִּתְנָה לְלֵוִי יָצָא בָהּ יְדֵי גְזֵילוֹ.

הלכה ג

משנה: שְׁתֵּי קוּפּוֹת אַחַת שֶׁל תְּרוּמָה וְאַחַת שֶׁל חוּלִּין שֶׁנָּפְלָה סְאָה שֶׁל תְּרוּמָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ לְאֵי זוֹ מֵהֶן נָפְלָה הֲרֵי אֲנִי אוֹמֵר לְתוֹךְ שֶׁל תְּרוּמָה נָפְלָה. אֵין יָדוּעַ אֵי זוֹ הִיא שֶׁל תְּרוּמָה וְאֵי זוֹ הִיא שֶׁל חוּלִּין. אָכַל אֶת אַחַת מֵהֶן פָּטוּר. וְהַשְּׁנִיָּיה נוֹהֶגֶת בָּהֶן כִּתְרוּמָה וְחַייֶבֶת בְּחַלָּה דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר. אָכַל אֶחָד מִן הַשְּׁנִיָּיה פָּטוּר. אָכַל אֶחָד מִן שְׁנֵיהֶן מְשַׁלֵּם כִּקְטַנָּה שֶׁבִּשְׁתֵּיהֶן. נָפְלָה אַחַת מֵהֶן לְתוֹךְ הַחוּלִּין אֵינָהּ מְדַמְּעָתָן וְהַשְּׁנִיָּיה נוֹהֶגֶת בָּהּ בִּתְרוּמָה וְחַייֶבֶת בְּחַלָּה דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר. נָפְלָה שְׁנִיָּיה לְמָקוֹם אַחֵר אֵינָהּ מְדַמְּעָתָן. נָפְלוּ שְׁתֵּיהֶן לְמָקוֹם אֶחָד מְדַמְּעוֹת כִּקְטַנָּה שֶׁבִּשְׁתֵּיהֶן. זָרַע אֶת אַחַת מֵהֶן פָּטוּר. וְהַשְּׁנִיָּיה נוֹהֶגֶת בָּהּ כִּתְרוּמָה וְחַייֶבֶת בְּחַלָּה דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וְרִבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר. זָרַע אַחֵר אֶת הַשְּׁנִיָּיה פָּטוּר. זָרַע אֶחָד אֶת שְׁתֵּיהֶן בְּדָבָר שֶׁזַּרְעוֹ כָּלֶה מוּתָּר. וּבְדָבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָּלֶה אָסוּר.

הלכה: אַחַת טְמֵאָה וְאַחַת טְהוֹרָה אֲנִי אוֹמֵר לְתוֹךְ טְמֵאָה נָפְלָה. אַחַת מְדוּמַּעַת וְאַחַת אֵינָהּ מְדוּמַּעַת אֲנִי אוֹמֵר לַמְּדוּמַּעַת נָפְלָה. אַחַת יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי לַעֲלוֹת וְאַחַת אֵין בָּהּ כְּדֵי לַעֲלוֹת אֲנִי אוֹמֵר לְאוֹתָהּ שֶׁאֵין בָּהּ כְּדֵי לַעֲלוֹת נָפְלָה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם בַּר קַפָּרָא אָמַר וְהוּא שֶׁיֵּשׁ בִּשְׁנֵיהֶן רוֹב. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בִּשְׁנֵיהֶן רוֹב. מְחֻלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. תַּמָּן הוּא אוֹמֵר סְפֵיקָן בָּטֵל בְּרוֹב וְהָכָא אָמַר הֶכֵּין. תַּמָּן בְּשֵׁם גַּרְמֵיהּ. וְהָכָא בְּשֵׁם בַּר קַפָּרָא. מְחֻלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. תַּמָּן הוּא אָמַר כּוּלְּהֶם נַעֲשׂוּ הוֹכִיחַ וְהָכָא אַתְּ אָמַר הֶכֵּין. שַׁנְיָיא הִיא הָכָא שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּמַה לִתְלוֹת.

שְׁתֵּי קוּפּוֹת אַחַת שֶׁל תְּרוּמָה טְמֵאָה וְאַחַת שֶׁל חוּלִּין טְהוֹרִין וְנָפְלָה סְאָה תְּרוּמָה טְמֵאָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ לְאֵי זוֹ מֵהֶן נָפְלָה אֲנִי אוֹמֵר לְתוֹךְ שֶׁל תְּרוּמָה נָפְלָה. אֵין יָדוּעַ אֵי זוֹ הִיא שֶׁל תְּרוּמָה וְאֵי זוֹ הִיא שֶׁל חוּלִּין. אָכַל אֶת אַחַת מֵהֶן פָּטוּר. וְהַשְּׁנִיָּיה נוֹהֶגֶת בָּהּ כִּתְרוּמָה טְמֵאָה נָפְלָה וְחוּלִּין יֵאָכְלוּ בְּטָהֳרָה. נָפְלָה סְאָה תְּרוּמָה טְהוֹרָה אֲנִי אוֹמֵר לְתוֹךְ שֶׁל תְּרוּמָה טְמֵאָה נָפְלָה וְחוּלִּין יֵאָכְלוּ נִיקּוּדִים. שְׁתֵּי קוּפּוֹת אַחַת שֶׁל תְּרוּמָה טְהוֹרָה וְאַחַת שֶׁל חוּלִּין טְמֵאָה וְנָפְלָה סְאָה תְּרוּמָה טְהוֹרָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ לְאֵי זוֹ מֵהֶן נָפְלָה. אֲנִי אוֹמֵר לְתוֹךְ תְּרוּמָה נָפְלָה וְהַחוּלִּין יֵאָכְלוּ נִיקּוּדִין. נָפְלָה סְאָה תְּרוּמָה טְמֵאָה שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת. מַה נַפְשָׁךְ אִי לְתוֹךְ תְּרוּמָה נָפְלָה אָסוּר. אִי לְתוֹךְ שֶׁל חוּלִּין נָפְלָה אָסוּר. לָמָּה שֶׁסְּפֵק טָמֵא טָמֵא וְסָפֵק מְדוּמָּע מוּתָּר.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן סָפֵק מְדוּמָּע פָּטוּר מִן הַחַלָּה. סָפֵק דִּימוּעַ הַנֶּאֱכָל מִשּׁוּם דֶּמַע חַיָּיב בְּחַלָּה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דְּרִבִּי יוּדָה הִיא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן אִם נִשְׁאֲלוּ בְּבֵת אַחַת טְמֵאִין. בְּזֶה אַחַר זֶה טְהוֹרִין. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְמֵאִין. בְּמַה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁנִּשְׁאֲלוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת טְמֵאִין וְאִם בְּזֶה אַחַר זֶה טְהוֹרִין. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּבָא לִשְׁאֵל עָלָיו וְעַל חֲבֵירוֹ. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר אוֹמֵר לוֹ שְׁאוֹל דִּילָךְ וְאֵיזִיל לָךְ. וְרִבִּי יוֹסֵי אָמַר כְּמִי שֶׁנִּשְׁאֲלוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת. וְהָכָא לֹא כְּמִי שֶׁנִּשְׁאֲלוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת.

רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי חִייָא בַּר וָוא וְהוּא שֶׁזָּרַע אֶת הַשְּׁנִייָה עַד שֶׁלֹּא קָצַר רִאשׁוֹנָה. אִם זָרַע אֶת הַשְּׁנִייָה עַד שֶׁלֹּא קָצַר אֶת הָרִאשׁוֹנָה אֵין תְּלוּשׁ וּמְחוּבָּר נַעֲשׂוּ הוֹכִיחַ. רִבִּי חֲנִינָה תִּירְתַּייָה בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי בְּצַל שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁעָקְרוֹ וּשְׁתָלוֹ מִכְּיוָן שֶׁרָבָה עָלָיו הֶחָדָשׁ מוּתָּר. הָתִיב רִבִּי זְעִירָא וְהָתַנִּינָן אֶת שֶׁזָּרְעוֹ כֻּלָּה מוּתָּר וְדָבָר שֶׁאֵין זָרְעוֹ כֻּלָּה אָסוּר. דָּבָר שֶׁזָּרְעוֹ כֻּלָּה מוּתָּר בְּמַרְבֶּה עָלָיו הֶחָדָשׁ. וְדִכְוָותָהּ דָּבָר שֶׁאֵין זָרְעוֹ כֻּלָּה אָסוּר וְאַף עַל פִּי שֶׁרָבָה עָלָיו הֶחָדָשׁ. רִבִּי זְעִירָא כְּדַעְתֵּיהּ דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן בָּצָל שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁעָקְרוֹ וּשְׁתָלוֹ אֲפִילוּ הוֹסִיף כַּמָּה אָסוּר שֶׁאֵין גִּידּוּלֵי אִיסּוּר מַעֲלִין אֶת הָאִיסּוּר.

פרק ח

הלכה א

משנה: הָאִשָּׁה שֶׁהָיְתָה אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה בָּאוּ וְאָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלַיִךְ אוֹ גֵירְשָׁךְ. וְכֵן הָעֶבֶד שֶׁהָיָה אוֹכֵל בִּתְרוּמָה וּבָאוּ וְאָמְרוּ לוֹ מֵת רַבָּךְ אוֹ מְכָרָךְ לְיִשְׂרָאֵל אוֹ נָתָנָךְ בְּמַתָּנָה. אוֹ עֶשְׂאָךְ בֶּן חוֹרִין. וְכֵן כֹּהֵן שֶׁהָיָה אוֹכֵל בִּתְרוּמָה וְנוֹדַע שֶׁהוּא בֶּן גֵּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה רִבִּי לְיֵעֶזֶר מְחַייֵב קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ. וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. הָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנוֹדַע שֶׁהוּא בֶּן גֵּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה רִבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר כָּל קָרְבָּנוֹת שֶׁהִקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ פְּסוּלִין. וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ מַכְשִׁיר. נוֹדַע שֶׁהוּא בַּעַל מוּם עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. וְכוּלָּם שֶׁהָיָה תְּרוּמָה לְתוֹךְ פִּיהֶם רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יִבְלְעוּ וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר יִפָּלְטוּ. אָמְרוּ לוֹ נִטְמֵאת תְּרוּמָה רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יִבְלַע וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר יִפָּלֵט. טָמֵא הָיִית וּטְמֵאָה הָיְתָה תְּרוּמָה אוֹ נוֹדַע שֶׁהוּא טֵבֵל וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִיטְּלָה תְּרוּמָתוֹ אוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ אוֹ שֶׁטָּעֲמוּ טַעַם פִּישְׁפֵּשׁ לְתוֹךְ פִּיו הֲרֵי זֶה יִפָּלֵט.

הלכה: הָאִשָּׁה שֶׁהָיְתָה אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה כו'. נִיחָא מֵת בַּעֲלַיִךְ. גֵּירְשָׁךְ. רַבָּנִין אָמְרִין כְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה. שֶׁכֵּן אֲרוּסָה בַת יִשְׂרָאֵל אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה וְאֵיבְיהָ מְקַבֵּל אֶת גִּיטָּהּ. רִבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר וַאֲפִילוּ תֵימַר כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה. תִּיפְתַּר שֶׁאָמְרָה לוֹ הָבֵא גִיטִּי מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי וְהָיָה דַּרְכּוֹ לְהָבִיא לָהּ בַּעֲשָׂרָה יָמִים וּמָצָא סוּס רָץ וְהֵבִיא לָהּ לַחֲמִשָּׁה יָמִים. וְלֹא רִבִּי

לִיעֶזֶר כְּרִבִּי לְעָזָר. דְּתַנִּינָן רִבִּי לְעָזָר אוֹסֵר מִיַּד. וְלֹא מוֹדֵי רִבִּי לְעָזָר שֶׁאִם אָמְרָה הֲבֵא לִי גִיטִּי מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי שֶׁהִיא אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה עַד שֶׁמַּגִּיעַ גֶּט לְאוֹתוֹ מָקוֹם. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה מִכֵּיוָן שֶׁאָמְרָה לוֹ הֲבֵא לִי גִיטִּי מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי כְּמִי שֶׁאָמְרָה לוֹ לֹא יְהֵא גֶּט אֶלָּא לַעֲשָׂרָה יָמִים מַה שֶׁאָכְלָה בְּהֵיתֵר אָכְלָה.

רִבִּי חַגַּיי שָׁאַל לַחֲבֵרַייָה מְנַיִן לָאוֹכֵל בִּרְשׁוּת שֶׁהוּא פָּטוּר. מַה בֵּין סָבוּר שֶׁהוּא חוּלִּין וְנִמְצָא תְרוּמָה שֶׁהוּא חַייָב. מַה בֵּין סָבוּר שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל וְנִמְצָא כֹּהֵן שֶׁהוּא פָּטוּר. אָמְרִין לֵיהּ מֵהוֹרַיִית בֵּית דִּין. אָמַר לוֹן עוֹד צְרִיכָה לִי. מַה בֵּין סָבוּר שֶׁהוּא חוֹל וְנִמְצָא שַׁבָּת שֶׁהוּא חַייָב. מַה בֵּין סָבוּר שֶׁהוּא פֶּסַח וְנִמְצָא שְׁלָמִים שֶׁהוּא פָּטוּר. אָמְרוּן לֵיהּ מְשׁוֹחֵט בִּרְשׁוּת. אָמַר לוֹן עוֹד צְרִיכָה לִי. מַה בֵּין סָבוּר שֶׁהוּא שׁוֹמֵן וְנִמְצָא חֵלֶב שֶׁהוּא חַייָב. מַה בֵּין סָבוּר שֶׁהוּא אָסוּר וְנִמְצָא מוּתָּר שֶׁהוּא פָּטוּר. לֹא אֲגִיבוּ מַה. אָמַר לוֹן נִמְלְכִין מִינָּן אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ וְהֵבִיא. הַשָּׁב מִידִיעָתוֹ חַייָב עַל שִׁגְגָתוֹ. יָצָא זֶה שֶׁאֲפִילוּ יָדַע אֵינוֹ פּוֹרֵשׁ. עָאַל רִבִּי יוֹסֵי לְגַבּוֹן אָמַר לוֹן לָמָּה לֹא אַמְרִיתוּ לֵיהּ אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ וְהֵבִיא. אָמְרִין לֵיהּ הוּא קְשִׁיתָהּ וְהוּא קְיָימָהּ.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי זֶה אֶחָד מִשִּׁשָּׁה מִדְרָשׁוֹת שֶׁהֵן מְחֻוָּורִין בַּתּוֹרָה. וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם. וְכִי יֵשׁ כֹּהֵן עַכְשָׁיו וְאֵין כֹּהֵן לְאַחַר זְמָן. וְאִי זֶה זֶה שֶׁהָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנוֹדַע שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה שֶׁעֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁירָה. אָמַר רַב וּפוֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה כָּל שֶׁהוּא מְזָרְעוֹ שֶׁל לֵוִי עֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁירָה.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב בִּלְבַד כֹּהֵן מַקְרִיב. וְעַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן וַאֲפִילוּ כָל כֹּהֵן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב וּבִלְבַד בְּקָדְשֵׁי מִקְדָּשׁ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן וַאֲפִילוּ בְּקָדְשֵׁי הַגְּבוּל. עַל דַּעְתַּייְהוּ דְּרַבָּנִין וּבִלְבַד בְּשָׁעַת מִקְדָּשׁ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן וַאֲפִילוּ בְּזָמַן הַזֶּה.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי וְאַף לְעִנְיַין שְׁאָר הַדְּבָרִים כֵּן מְקַבֵּל כְּךְ וְאַחַר כְּךְ זוֹרֵק קוֹמֵץ וְאַחַר כְּךְ מַקְטִיר שׁוֹזֵרְף וְאַחַר כְּךְ מַזֶּה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְשֵׁם רִבִּי יִצְחָק מִן מַה דְתַנֵּי עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּחַטָּאת גְּזוּלָה שֶׁלֹּא נוֹדְעָה לְרַבִּים שֶׁהִיא מְכַפֶּרֶת. הָדָה אָמְרָה שֶׁהוּא מְקַבֵּל וְאַחַר כְּךְ זוֹרֵק קוֹמֵץ וְאַחַר כְּךְ מַקְטִיר שׁוֹזֵרְף וְאַחַר כְּךְ מַזֶּה.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְשֵׁם רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל הָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנוֹדַע לוֹ שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה מַה אַתְּ עָבֵד לֵיהּ. כְּמִי שֶׁהוּא מֵת וְיַחֲזוֹר הָרוֹצֵחַ לִמְקוֹמוֹ. אוֹ כְּמִי שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ בְּלֹא כֹהֵן גָּדוֹל וְאֵינוֹ יוֹצֵא מִשָּׁם לְעוֹלָם.

נִישְׁמְעִינֵיהּ מִן הָדָא. מַעֲשֶׂה בְּמִגּוֹרֶת שֶׁל דִּיסְקוֹס בִּיבְנֶה שֶׁנִּפְגְּמָה וְנִמְדְּדָה וְנִמְצֵאת חֲסֵירָה. וְהָיָה רִבִּי טַרְפוֹן מְטַהֵר וְרִבִּי עֲקִיבָה מְטַמֵּא. אָמַר רִבִּי טַרְפוֹן הַמְקֻוֶּה הַזֶּה בְּחֶזְקַת טָהֳרָה לְעוֹלָם הוּא בְּטָהֳרָתוֹ עַד שֶׁיִּוָּדַע שֶׁחִסֵּר. אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה הַטָּמֵא הַזֶּה בְּחֶזְקַת

טוּמְאָה לְעוֹלָם הוּא בְטוּמְאָתוֹ עַד שֶׁיְּוַדַּע שֶׁטָּהֵר. אָמַר רִבִּי טַרְפוֹן לְמָה זֶה דוֹמֶה לְעוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנוֹדַע שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה שֶׁעֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁירָה. אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה לְמָה זֶה דוֹמֶה לְעוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנוֹדַע שֶׁהוּא בַּעַל מוּם שֶׁעֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. אוֹמֵר לוֹ רִבִּי טַרְפוֹן מַה עֲקִיבָה אֲנִי מְדַמֶּה לֵיהּ לְבֶן גְּרוּשָׁה וְאַתְּ מְדַמֶּה לֵיהּ לְבַעַל מוּם. נִרְאֶה לְמִי דוֹמֶה אִם לְבֶן גְּרוּשָׁה הוּא דוֹמֶה נְלַמְּדֵינוּ מִבֶּן גְּרוּשָׁה. וְאִם לְבַעַל מוּם הוּא דוֹמֶה נְלַמְּדֵינוּ מִבַּעַל מוּם. אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָה מְקֻוֶּה פְּסוּלוֹ בְגוּפוֹ וּבַעַל מוּם פְּסוּלוֹ בְגוּפוֹ. וְאַל יוֹכִיחַ בֶּן גְּרוּשָׁה שֶׁפְּסוּלוֹ מַחְמַת אֲחֵרִים. מְקֻוֶּה פְּסוּלוֹ בְיָחִיד וּבַעַל מוּם פְּסוּלוֹ בְיָחִיד. וְאַל יוֹכִיחַ בֶּן גְּרוּשָׁה שֶׁפְּסוּלוֹ בְּבֵית דִּין. וְנִימְנוּ עָלָיו וְטִימְּאוּהוּ. אָמַר רִבִּי טַרְפוֹן לְרִבִּי עֲקִיבָה הַפּוֹרֵשׁ מִמְּךָ כְּפוֹרֵשׁ מֵחַיָּיו.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי זֹאת אוֹמֶרֶת הָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנוֹדַע שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה שֶׁעֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁירָה עַד שֶׁיְּפַסֵּל בְּבֵית דִּין. הָדָא אָמְרָה סָפֵק טָמֵא סָפֵק בַּעַל מוּם עֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁירָה. דְּאַתְּ מְדַמֵּי לֵיהּ לְבֶן גְּרוּשָׁה לְבֶן חֲלוּצָה. אֲבָל אִם מְדַמֵּי לְבַעַל מוּם עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. וּמְקֻוֶּה לֹא סָפֵק הוּא. אָמַר רִבִּי חֲנִינָא זֹאת אוֹמֶרֶת פְּסוּל מִשְׁפָּחָה צָרִיךְ בֵּית דִּין.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מַה פְלִיגִין בְּעֶבֶד וְאִשָּׁה. אֲבָל בִּשְׁאָר דְּבָרִים אַף רִבִּי אֱלִיעֶזֶר מוֹדֵי. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן אוֹ נוֹדַע שֶׁהוּא טֵבֵל אוֹ מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִיטְּלָה תְּרוּמָתוֹ אוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ וְלֵית רִבִּי לְיעֶזֶר פַּלִּיג.

מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי לְיעֶזֶר מִשּׁוּם שֶׁהִתְחִיל בְּהֵיתֵר. תַּנֵּי רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. לֹא שֶׁהָיָה רִבִּי לְיעֶזֶר אוֹמֵר מִשּׁוּם שֶׁהִתְחִיל בּוֹ בְהֵיתֵר. אֶלָּא שֶׁהָיָה רִבִּי לְיעֶזֶר אוֹמֵר הַלָּעוּס כְּבָלוּעַ. אַף בְּשַׁבָּת כֵּן. אַף בְּפֶסַח כֵּן. אַף בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים כֵּן. אַף בְּנָזִיר כֵּן. אַף בִּנְבֵילוֹת כֵּן אַף בִּטְרֵיפוֹת כֵּן אַף בִּשְׁקָצִים כֵּן אַף בִּרְמָשִׂים כֵּן.

רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה וּמָצָא בָהּ שֶׁקֶץ אָסוּר בַּאֲכִילָה. מַה טַעֲמָא בְּהֵמָה בַּבְּהֵמָה תֹּאכְלוּ. וְלֹא שֶׁקֶץ בַּבְּהֵמָה תֹּאכְלוּ.

אָמַר רִבִּי יוֹנָה רִבִּי הוֹשַׁעְיָה בָּעֵי מַה בֵּינָהּ לְבֵין זִיזִין שֶׁבָּעֲדָשִׁין לִיתּוּשִׁים שֶׁבַּכְּלִיסִים. לְתוֹלָעִים שֶׁבַּתְּמָרִים וּבַגְּרוֹגָרוֹת. תַּמָּן בְּגוּפֵיהֶן הֵן. בְּרַם הָכָא אֵינוֹ בְגוּפוֹ.

הָדֵין צִירָא מוּרְייָסָא עַד שֶׁלֹּא יַצְלִיל שָׁרֵי. מִדְּהוּא צָלִיל אָסוּר.

דַּם שֶׁעַל הַכִּכָּר גּוֹרְדוֹ וְאוֹכְלוֹ. וְאִם הָיָה מְבִּין שִׁנָּיו אוֹכְלוֹ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. שֶׁקֶץ שֶׁבְּזִיזִין וּזְבוּבִין וּבַהֲגָזִין וּבִשְׁקָצִים וּבִרְמָשִׂים יָכוֹל בִּזְמַן שֶׁהוּא בְּפֵירִי. תַּלְמוּד לוֹמַר טְמֵאִים הֵן בִּזְמַן שֶׁהֵן בִּכְנֵי עַצְמָן וְלֹא בִּזְמַן שֶׁהֵן בְּפֵירִי. יָכוֹל אֲפִילּוּ יָצְאוּ וְחָזְרוּ. תַּלְמוּד לוֹמַר טְמֵאִים

הֵם וַאֲפִילוּ יָצְאוּ וְחָזְרוּ. רַב חִייָה בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב אֲפִילוּ יָצְאוּ עַל שְׁפַת אוֹכֶל וְחָזְרוּ הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין.

אַבָּא בַּר רַב הוּנָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה וּמָצָא בָהּ חֲזִיר מוּתָּר בַּאֲכִילָה. רִבִּי יוֹנָה אָמַר אָסוּר בַּאֲכִילָה. מַה טַעֲמָא בְּהֵמָה בַּבְּהֵמָה תֹּאכֵלוּ. וְלֹא עוֹף בַּבְּהֵמָה תֹּאכֵלוּ. וְלֹא שֶׁקֶץ בָּאֲכִילָה.

וְלֹא סוֹף דָּבָר פִּישְׁפֵּשׁ אֶלָּא כָּל דָּבָר שֶׁנִּפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם חַתָּה מִמֶּנּוּ.

הלכה ב

משנה: הָיָה אוֹכֵל בָּאֶשְׁכּוֹל וְנִכְנַס מִן הַגִּינָּה לָחֲצֵר. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר יִגְמוֹר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא יִגְמוֹר. חֲשֵׁיכָה לֵילֵי שַׁבָּת רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר יִגְמוֹר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא יִגְמוֹר.

הלכה: תַּמָּן תַּנִּינָן גֶּפֶן שֶׁהִיא נְטוּעָה בָּחָצֵר נוֹטֵל אֶת כָּל הָאֶשְׁכּוֹל. וְכֵן בָּרִימּוֹן וְכֵן בָּאֲבַטִּיחַ דִּבְרֵי רִבִּי טַרְפוֹן. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר רִבִּי טַרְפוֹן כְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. אוֹמֵר רִבִּי טַרְפוֹן עוֹשֶׂה קְצִיעַת הָאוֹכֶל כִּתְחִילָתוֹ. רִבִּי אִילָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אוֹ רִבִּי טַרְפוֹן כְּרִבִּי לִיעֶזֶר אוֹ רִבִּי טַרְפוֹן עוֹשֶׂה אֲכִילָה אַחַת שָׁיֵשׁ בָּהּ שְׁתַּיִם וְשָׁלֹשׁ אֲכִילוֹת כַּאֲכִילָה אַחַת. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי לִיעֶזֶר מִשּׁוּם שֶׁהִתְחִיל בּוֹ בָהֵיתֵר. תַּנֵּי רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. לֹא שֶׁאָמַר רִבִּי לִיעֶזֶר מִשּׁוּם שֶׁהִתְחִיל בּוֹ בָהֵיתֵר. אֶלָּא שֶׁרִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר יַמְתִּין עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת אוֹ עַד שֶׁיֵּצֵא חוּץ לֶחָצֵר וְיִגְמוֹר.

הלכה ג

משנה: יֵין תְּרוּמָה שֶׁנִּתְגַּלָּה יִשְׁפֵּךְ וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁל חוּלִּין. שִׁלְשָׁה מַשְׁקִין אֲסוּרִין מִשּׁוּם גִּילּוּי הַמַּיִם וְהַיַּיִן וְהֶחָלָב וּשְׁאָר כָּל הַמַּשְׁקִין מוּתָּרִין. כַּמָּה יִשְׁהוּ וְיִהְיוּ אֲסוּרִין כְּדֵי שֶׁיָּבֹא הָרַחַשׁ מִמָּקוֹם קָרוֹב וְיִשְׁתֶּה. שִׁיעוּר הַמַּיִם הַמְּגוּלִּים כְּדֵי שֶׁתֵּאָבֵד בָּהֶן הַמָּרָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בַּכֵּלִים כָּל שֶׁהֵן וּבְקַרְקָעוֹת אַרְבָּעִים סְאָה. נִיקּוּרֵי תְאֵינִים וַעֲנָבִים וְקִשּׁוּאִים וַאֲבַטִּיחִים וְדִילּוּעִין וְהַמְּלַפְּפוֹת אֲפִילוּ הֵן כְּכַד אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטוֹן אֶחָד תְּלוּשׁ וְאֶחָד מְחוּבָּר כָּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ לֵחָה אָסוּר. וּנְשִׁיכַת הַנָּחָשׁ אֲסוּרָה מִפְּנֵי סַכָּנַת נְפָשׁוֹת. וְהַמְּשַׁמֶּרֶת שֶׁל יַיִן אֲסוּרָה מִשּׁוּם גִּילּוּי וְרִבִּי נְחֶמְיָה מַתִּיר.

הלכה: רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה יַיִן שֶׁנִּתְגַּלָּה יִשְׁפֵּךְ וַאֲפִילוּ שֶׁל תְּרוּמָה. תַּבְשִׁיל שֶׁבִּישְׁלוֹ בְמַיִם מְגוּלִּין אֲפִילוּ שֶׁל תְּרוּמָה יִשְׁפֵּךְ וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁל חוּלִּין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן יַיִן שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּתְגַּלָּה יִשְׁפֵּךְ וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁל חוּלִּין. חֲבֵרַייָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן יַיִן שֶׁנִּתְגַּלָּה אָסוּר לִשְׁהוֹתוֹ. וְאִם שִׁיהוֹ וְהֶחֱמִיץ מֵאֵילָיו אָסוּר. תְּאֵינִים וַעֲנָבִים שֶׁנִּיקְּרוּ אָסוּר לִשְׁהוֹתָן וְאִם שִׁיהָן וְצָמְקוּ מֵאֵילֵיהֶן מוּתָּרוֹת.

מַעֲשֶׂה בְּרַתֵּיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה רוֹבָא הֲוָה מְנַקְּרָא בִּתְאֵינַיָּיא בְּגִין דְּלָא יֵיכְלוּן חֲבֵרַיָּיא. וַהֲוָה רִבִּי חִיָּיה אָבוֹי אָכַל מִינְּהוֹן. וְלֵית אָסוּר. לְדַעְתֵּיהּ הֲוָה עוּבְדָא. וַאֲפִילוּ כֵּן לֹא אָסִיר. לֹא כֵן תַּנֵּי רָאָה צִיפּוֹר נוֹקֶרֶת בִּתְאֵינָה וְעַכְבָּר מְנַקֵּר בָּאֲבַטִּיחַ אָסוּר. אֲנִי אוֹמֵר מָקוֹם הַנָּקֵר אָכְלוּ. מְנַטְּרָה לָהֵין הֲוִית.

רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הַחַד וְהַמָּר וְהַמְּתוֹק אֵין בּוֹ מִשּׁוּם גִּילּוּי. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הַחַד וְהַמָּר וְהַמְּתוֹק אֵין בָּהֶן לֹא מִשּׁוּם גִּילּוּי וְלֹא מִשּׁוּם יַיִן נָסֵךְ. רִבִּי סִימוֹן מְפָרֵשׁ הַחַד קוֹנְדִּיטוֹן. וְהַמָּר פסתינון. וְהַמְּתוֹק חַמְרָא מְבַשְּׁלָא. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בַּר זַיְדָל הֲוָה לֵיהּ חַמְרָא מְבַשְּׁלָא שְׁנִּתְיַיחֵד בִּרְשׁוּת הַגּוֹי. שְׁאַל לְרִבִּי יַנַּאי בֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר לֵיהּ כֵּן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מָתוֹק אֵין בּוֹ לֹא מִשּׁוּם גִּילּוּי וְלֹא מִשּׁוּם יַיִן נָסֵךְ. רִבִּי יַנַּיי בֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אִיבָּאֵשׁ סָלְקוֹן לְגַבֵּיהּ רִבִּי זֵירָא וְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה וְרִבִּי בּוֹן בַּר כַּהֲנָא וְרִבִּי חֲנַנְיָה חֲבֵרֵיהוֹן דְּרַבָּנִין מְבַקְּרֵתֵּיהּ. חָמוֹן לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בַּר זַיְדָל יְתִיב. אָמְרִין הָא מָרֵי שְׁמוּעָתָא וְהָא מָרֵי עוּבְדָּא אָתוּן וְשָׁאֲלוּן לֵיהּ. אָמַר לוֹן רִבִּי יַנַּיי בֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל כֵּן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מָתוֹק אֵין בּוֹ לֹא מִשּׁוּם גִּילּוּי וְלֹא מִשּׁוּם יַיִן נָסֵךְ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָא דְּדִילְמָא מַה אִילֵּין דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דְּהָכֵן הָכִין. אָמַר לֵיהּ לֹא לְעוֹבְדָא וְסָמְכוּן עֲלוֹי. כַּד נַחְתּוֹן קָם רִבִּי אִילָּא עַם רִבִּי בּוֹן בַּר כַּהֲנָא אָמַר לֵיהּ אִילּוּלֵי דְּאַתּוּן מְרַחֲמִין שְׁמוּעָתָא וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. דְּתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה יַיִן מְבוּשָׁל שֶׁל גּוֹיִם לָמָּה אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהָיָה מִתְחִילָּתוֹ יַיִן. חוֹמֶץ שֶׁל גּוֹיִם לָמָּה אָסוּר שֶׁהָיָה מִתְחִילָּתוֹ יַיִן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן הַיַּיִן וְהַחוֹמֶץ שֶׁל גּוֹיִם שֶׁהָיָה מִתְחִילָּתוֹ יַיִן.

רִבִּי אִימִּי הֲוָה לֵיהּ אוֹרְחִין אָמַר לוֹן אִילּוּלֵי דְּאִיתְגְּלִי חַמְרָא מְבַשְּׁלָא דִּידִי הֲוִינָא מַשְׁקֵי לְכוֹן מִינֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי בִּיבִי אַיְתֵיי וַאֲנָא שָׁתֵיי. אָמַר מָאן דְּבָעֵי מֵימוֹת יֵיזִיל יָמוּת גַּו בֵּייתֵיהּ.

בַּר יוּדָנִי אִיגְלִי קוֹנְדִּיטוֹן דִּידֵיהּ אָתָא שְׁאַל לְרַבָּנִין אָמְרִין לֵיהּ אָסוּר. וְלֹא כֵן אָמַר רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הַחַד וְהַמָּר וְהַמְּתוֹק אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם גִּילּוּי. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי חִיָּיה בַּר טִיטֶס בְּהַהוּא דְשָׁחִיק חַד לִתְלָתָא.

בָּעוּן קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ יַיִן שְׁנִּתְבַּשֵּׁל שְׁנִּתְגַּלָּה מַהוּ. אָמַר לוֹן קָרֵינָה צָרִיכָה לְרִבִּי יוֹחָנָן וְאַתּוּן שְׁאָלוּן לִי לֹא כָּל שֶׁכֵּן יַיִן מְבוּשָׁל. עָאַל שָׁאַל לְרִבִּי יִצְחָק אָמַר לֵיהּ אָסוּר. אִינְהָר רִבִּי אַבָּהוּ דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אָסוּר.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר אִם הָיָה נִכְנָס וְיוֹצֵא מוּתָּר. בַּר נְטוֹזָא אִיתְגְּלִי לֵיהּ גִּיגִיתֵיהּ. עָאַל שָׁאַל לְרִבִּי בָּא בַּר מָמָל. אָמַר לֵיהּ אִם הָיָה נִכְנָס וְיוֹצֵא מוּתָּר. יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר אִם הָיָה יָשֵׁן מוּתָּר. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי יְשׁוּעַ בֶּן לֵוִי חַד

אָמַר יָשֵׁן מוּתָּר. וְחָרָנָה אָמַר יָשֵׁן אָסוּר. וְלָא יָדְעִין מָאן אָמַר דָּא וּמָאן אָמַר דָּא. וּמְסְתַּבְּרָא דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה יָשֵׁן מוּתָּר. דִּבְכָל אָתָר רִבִּי לָעְזָר סָמִיךְ לְרִבִּי חֲנִינָה.

וְרִבִּי יוֹסֵי בֶּן שָׁאוּל מִשְׁתָּעֵי אֲהֶן עוּבְדָּא. חַד אִיתְתָא הֲוָה רַחְמָא מִצְוָותָא סַגִּי. חַד זְמָן סְלָק גַּבָּהּ חַד מִיסְכֵּן יְהַבַת קוֹמוֹי מֵיכֶל. מִי אָכַל אַרְגְּשַׁת בַּעֲלָהּ אִיסְלַק יְהַבְתֵּיהּ גַּו עִילִיתָהּ. יְהַבַת קוֹמוֹי בַּעֲלָהּ דְּיֵיכוּל. אָכַל נָם וְדָמַךְ לֵיהּ. אָתָא חִיוְיָא אָכַל מִן מַה דַּהֲוָה קוֹמוֹי וְהֲוָה מְסְתַּכֵּל בֵּיהּ. מִן דְּאִיתְעָר קָם בָּעֵי מֵיכַל מִן מַה דַּהֲוָה קוֹמוֹי שָׁרֵי הַהוּא דְּעִילִיתָא מַלּוּלֵי בֵּיהּ. הָדָא אָמְרָה יָשֵׁן מוּתָּר. בְּרִיר הֲוָה. וְאֵין אָסוּר מְשׁוּם יִיחוּד. מִכֵּיוָן דְּלָא חָשִׁיד עַל הָדָא לֹא חָשִׁיד עַל הָדָא. כִּי נָאפוּ וְדָם בִּידֵיהֶם.

מַעֲשֶׂה בְּטַבָּח בְּצִיפּוֹרִי שֶׁהָיָה מַאֲכִיל יִשְׂרָאֵל נְבֵילוֹת וּטְרֵיפוֹת. פַּעַם אַחַת שָׁתָה יַיִן בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְעָלָה לְגַג וְנָפַל וּמֵת. וְהָיוּ כְלָבִים מְלַקְקִין בְּדָמוֹ. אָתוּן וְשָׁאֲלוּן לְרִבִּי חֲנִינָה מַהוּ מִירְמְיתֵיהּ מִן קוֹמֵיהוֹן. אָמַר לוֹן כְּתִיב וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵיפָה לֹא תֹאכְלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ. וְזֶה הָיָה גּוֹזֵל אֶת הַכְּלָבִים וּמַאֲכִיל אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹן אַרְפּוּנוֹן דְּמִדִּידְהוֹן אִינּוּן אָכְלִין.

מַעֲשֶׂה בְּחָסִיד אֶחָד שֶׁהָיָה מְגַלְגֵּל בְּגִילּוּי יַיִן. פַּעַם אַחַת לָקַת בְּדַלֶּקֶת. וְרָאוּ אוֹתוֹ יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים וּצְלוּחִית שֶׁל מַיִם בְּיָדוֹ.

חַד בַּר נַשׁ אִיגְלִי לֵיהּ גֶּרֶב דַּחֲמַר. אָזַל בַּעֲרוּבְתָּ צוֹמָא רַבָּא לְמִישְׁפְּכִינֵיהּ. חָמְתֵיהּ חַד אָמַר לֵיהּ הֲבֵיהּ לִי נִישְׁתַּיֵיהּ. אָמַר לֵיהּ לָאו מִגְלֵי הוּא. אָמַר לֵיהּ הֲבֵיהּ לִי וּמָרֵיהּ דְּצוֹמָא לִיקוֹם. לָא אַסְפֵּק מִישְׁתֵּי עַד דְּאִיתְחַלְחַל.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה בַּר בָּא כָּל הָאַרְסִין מַעֲלִין חַטָּטִין וְאֵירֵס נָחָשׁ מֵמִית. רִבִּי יִרְמְיָה שְׁאַל לְרִבִּי זְעִירָא מָרֵי שְׁמוּעָתָא שְׁאַל לֵיהּ.

מִתְנַמְנֵם הָיָה רִבִּי זְעִירָא הֲוָה יְתִיב אַיְיכַל (וַהֲוָה דָמִיךְ) [בְּרַמְשָׁא]. יְהַב יְדֵיהּ עַל תּוּמַנְתָּא וַאֲמַר לוֹן אַדְלְקוּן בּוֹצִינָא. אַדְלְקוּן וַאֲשְׁכְּחוֹן שְׁפּוֹפִינָא שֶׁהוּא דוֹמֶה לִשְׁעָרָה כָּרִיךְ עָלֶיהָ. אָמַר לֵיהּ רְשִׁיעָא לֹא הֲוִינָא זָהִיר בָּךְ.

אָמַר רִבִּי אִמִּי צְרִיכִין לְמֵיחוּשׁ לְמָה דְּבְרֵייְתָא חָשְׁשִׁין. אָסוּר דְּלָא מִיתַּן בַּר נַשׁ פְּרִיטִין גַּו פּוּמָא. וְתַבְשִׁילָא תּוֹתֵי עַרְסָא. פִּיתָּא תְּחוֹת שִׂיחָיָא. מִיצַּע סַכִּינָא גַּו פּוּגְלָא. סַכִּינָא גַּו אֶתְרוֹגָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן כָּל זִיעָא דְּנַפְקָא מִבַּר נַשׁ סַם מָוֶת הוּא חוּץ מִזִּיעַת הַפָּנִים.

כַּד שְׁאָלוּן לְרִבִּי יוֹנָתָן אָמַר לֵיהּ עַרְבָא דוּ נַפְשָׁךְ אֲנָא. אָמַר רִבִּי יַנַּאי אֵין קָטָא קָטָא שִׂיחוֹר. וְאֵין אוֹבַד אוֹבַד מַרְגָּלִי. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אִלּוּ זְבַנְתְּ גַּרְמָךְ לְלוּדְנִין הֲוָה מַזְבִּין לְהוֹן בְּדַמִּין יְקָרִין. וְהָכָא בְּדַמִּין קְלִילִין.

תַּנֵּי מַיִם שֶׁנִּתְגַּלּוּ לֹא יִרְבֵּץ בָּהֶן בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְלֹא יִשְׁפְּכֵם בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְלֹא יַשְׁקֶה לְגוֹי וְלֹא יַשְׁקֶה מֵהֶן בְּהֵמַת חֲבֵירוֹ אֲבָל מַשְׁקֶה הוּא בְהֶמְתּוֹ. מַיִם שֶׁנִּתְגַּלּוּ לֹא יַשְׁרֶה בָהֶן אֶת הַטִּיט וְלֹא יְכַבֵּס בָּהֶן אֶת הַכֵּלִים וְלֹא יַדִּיחַ בָּהֶן קְעָרוֹת כּוֹסוֹת וְתַמְחוּיִין. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו. אֲחֵרִים אוֹמְרִים לֹא אָסְרוּ אֶלָּא מָקוֹם סִירְטָא. פָּנָיו כְּסִירְטָא הֵם. רֹאשׁ אֶצְבָּעוֹת יָדָיו וְרַגְלָיו כְּסִירְטָא הֵן. מַיִם שֶׁנִּתְגַּלּוּ לֹא יַגְבֵּל בָּהֶן אֶת הָעִיסָּה. רִבִּי נְחֶמְיָה אָמַר אֲפִילּוּ מוּתָּר מִפְּנֵי שֶׁאֵירָס נָחָשׁ כַּלֵּה בְּאוּר. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר בִּשְׁאֵינָהּ נוֹפֶלֶת. אֲבָל אִם הָיְתָה נוֹפֶלֶת אָסוּר.

הַכֹּל מוֹדִין בְּמַיִם שֶׁהוּחְמוּ שֶׁאָסוּר. מַה בֵּין פַּת מַה בֵּין הַמַּיִם. כָּאן הָאוֹר שׁוֹלֵט וְכָאן אֵין הָאוֹר שׁוֹלֵט. כָּאן הַכֵּלִי מַפְסִיק וְכָאן אֵין הַכֵּלִי מַפְסִיק. שְׁמוּאֵל אָמַר מַה יַּעֲשֶׂה לִי רְשָׁע זֶה אֵין אֲנִי שׁוֹתֶה אֶלָּא חַמִּין. מֵילְתֵיהּ אָמַר צוֹנִין שֶׁנַּעֲשׂוּ חַמִּין מוּתָּרִין. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה רָשָׁע זֶה דַּעְתּוֹ נְקָיָיה וְאֵינוֹ שׁוֹתֶה חַמִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ צוֹנִין. מֵילְתֵיהּ אָמַר חַמִּין וְנַעֲשׂוּ צוֹנִין מוּתָּרִין. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בֵּין זֶה בֵּין זֶה אָסוּר. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן חַמִּין כָּל זְמָן שֶׁמַּעֲלִין הֶבֶל הֲרֵי אֵלּוּ מוּתָּרִין. אֲבָל מַיִם הַמְּגוּלִּין אַף עַל פִּי שֶׁמְּחַמְּמָן הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין. מֵי כְבָשִׁין וּמֵי שִׁלְקוֹת וּמֵי תוּרְמוֹסִין הֲרֵי אֵלּוּ מוּתָּרִין. מַיִם שֶׁהִדִּיחַ בָּהֶן כְּבָשִׁין וּשְׁלָקִין וְתֶרְמוֹסִין הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין. הִדִּיחַ בָּהֶן עֲנָבִים וְאוֹבְשִׁין לְחוֹלֶה אָסוּר.

הַמְּשַׁמֶּרֶת שֶׁל יַיִן רִבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר אִם הָיְתָה פְקוּקָה מִלְמַעֲלָה אַף עַל פִּי שֶׁהִיא פְתוּחָה מִלְמַטָּן. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר אִם הָיְתָה הַתַּחְתּוֹנָה מְכוּסָּה אַף עַל פִּי שֶׁהָעֶלְיוֹן מְגוּלֶּה מוּתָּר מִפְּנֵי שֶׁאֵירָס נָחָשׁ עוֹמֵד כִּסְבָרָה וְעוֹמֵד מִלְמַעֲלָן. אָמַר רִבִּי לְעָזָר בְּשֶׁלֹּא טָרַף. אֲבָל אִם טָרַף אָסוּר.

לָגִין בְּתֵיקוֹ מוּתָּר מְכוּסֶּה וְאֵינוֹ פָקוּק אָסוּר. פָּקוּק וְאֵינוֹ מְכוּסֶּה אִם הָיָה פְקָקוֹ חוּץ מוּתָּר. תְּרִין אֲמוֹרִין חַד אָמַר כְּדֵי שֶׁינָּטֵל בְּפִיקָקוֹ. וְחָרָנָה אָמַר כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לְתוֹכוֹ רֹאשׁ הַכַּרְכָּר. אָמַר רִבִּי בָּא מָאן דַּעֲבַד טַבָּאוּת פָּקִיק לֵיהּ וּמְכַסֵּי לֵיהּ.

לָגִין שֶׁהִנִּיחוֹ בְּשִׁדָּה תֵּיבָה וּמִגְדָּל וּשְׁכָחוֹ וְחָזַר וּמְצָאוֹ אָסוּר. בָּדַק וְאַחַר כָּךְ הִנִּיחוֹ מוּתָּר. חַד עוּבְדָא אָתָא קוֹמֵי רִבִּי בְּחַד דְּחָמְתֵיהּ מְגַלֵּי וּמְכַסֵּי. אָמַר מִפְּנֵי רָשָׁע זֶה נְקַלְקֵל אֶת הַכִּיסּוּיִן. אָמַר רִבִּי מָנָא לֹא מִסְתַּבְּרָא דְּלֹא הַהִיא עוּבְדָא דְּהַהוּא אִסְיר.

אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה חָלָב שֶׁל גּוֹי לָמָּה אָסוּר. מִפְּנֵי תַּעֲרוֹבֶת בְּהֵמָה טְמֵאָה. וְתַנִּינָן עוֹמֵד הוּא גּוֹי וְחוֹלֵב בָּעֶדֶר וְיִשְׂרָאֵל עוֹמֵד עַל גַּבָּיו וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. רָבָא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי חָלָב שֶׁל גּוֹי לָמָּה אָסוּר. מִפְּנֵי הַגִּילּוּי. וְיַעֲמִיד אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק מִפְּנֵי הָאֵירָס הָעוֹמֵד בֵּין הַנְּקָבִים.

שְׁלֹשָׁה אִירְסִין הֵן. אֶרֶס שׁוֹקֵעַ. וְאֵירֶס צָף. וְאֵירֶס עוֹמֵד כִּסְבָכָה מִלְמַעֲלָה. בְּיוֹמוֹ דְּרִבִּי יִרְמְיָה אִיתְגַּלְיָין גּוּבְיָיתֵיהּ דְּסִדְרָה רוּפָּה. שָׁתוֹן קַדְמָיִין וְלֹא מֵיתוֹן. אֲחָרָיִין וּמֵיתוֹן. אֲנִי אוֹמֵר אֶרֶס שׁוֹקֵעַ הָיָה. פָּעֲלַיָּיא הֲווֹן בְּחַקְלָא אִיתְגַּלְיָיתּ קוֹלְתָא דְּמַיָּא וְאִישְׁתּוֹן מִינָּהּ קַדְמִיָּין וְלָא מֵיתוֹן. אַחֲרָיִין וּמֵיתוֹן. אֲנִי אוֹמֵר אֶרֶס שׁוֹקֵעַ הָיָה. וְתַנֵּי כֵן חֲבִית שֶׁנִּתְגַּלְתָּה וְכֵן אֲבַטִּיחַ שֶׁנִּיקַּר וְאָכְלוּ וְשָׁתוּ רְאשׁוֹנִים לֹא יֹאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ אַחֲרוֹנִים. אֲנִי אוֹמֵר אֶרֶס שׁוֹקֵעַ הוּא. יַיִן שֶׁנִּתְגַּלָּה וְשָׁתוּ מִמֶּנּוּ עֲשָׂרָה בְנֵי אָדָם אָסוּר לוֹכַל וְלִשְׁתּוֹת אַחֲרֵיהֶן אֲנִי אוֹמֵר אֶרֶס שׁוֹקֵעַ הוּא.

חֲמִשָּׁה מַשְׁקִין אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם גִּילּוּי. הַצִּיר וְהַמּוּרֵיס וְהַחוֹמֶץ וְהַשֶּׁמֶן וְהַדְּבָשׁ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסֵר בִּדְבָשׁ. מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשֶׁרָאוּ אוֹתוֹ נוֹקֵר. רִבִּי חִינְנָא בַּר פַּפָּא הֲוָות בְּיָדֵיהּ צְלוּחִית דִּדְבָשׁ מִיגַּלְיָא. לֹא אִסְפַּק מִישְׁאוֹל עַד דְּפַעְפְּעַת בְּיָדֵיהּ.

רַב וּשְׁמוּאֵל תְּרֵיהוֹן אָמְרִין נִיתְּנָה רְשׁוּת לָאָרֶץ לְבָקֵעַ מִפָּנָיו. וְלֹא נִיתְּנָה רְשׁוּת לְכֵלִי לְבָקֵעַ מִפָּנָיו. רִבִּי חִייָה רַבָּה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִבִּי הֲווֹן יָתְבִין בְּחַד בַּיִת אָזְלוּ מַרְמְרִין. אָמְרִין אֵיפְשַׁר דְּהוּא מִיתְחֲמֵי הָכָא וְאִיתְחֲמֵי. אָמְרִין בָּרוּךְ הוּא שֶׁבָּחַר בָּהֶן בָּחֳכָמִים שֶׁאָמְרוּ נִיתְּנָה רְשׁוּת לָאָרֶץ לְבָקֵעַ מִפָּנָיו. וְלֹא נִיתְּנָה רְשׁוּת לְכֵלִי לִיבָּקֵעַ מִפָּנָיו.

רִבִּי יַנַּאי הָוָה מִידְחַל מִינֵּיהּ סַגִּין וַהֲוָה יְהִיב עַרְסֵיהּ עַל אַרְבָּעָה מָרוֹשִׁין דְּמַיָּין. חַד זְמָן פָּשַׁט יָדֵיהּ וְאַשְׁכְּחֵיהּ גַּבֵּיהּ. אָמַר אֲרִימוֹן מִינֵּיהּ שׁוֹמֵר פְּתָאִים יי.

וְכַמָּה הוּא שִׁיעוּר נָקֵב. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה מְחַוֵּי בְּיהּ הָכֵין אָמַר רֹאשׁ אֶצְבַּעִי קְטַנָּה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר וָוא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי עַד כְּדֵי שֶׁלֹּא תִיכָּנֵס רֹאשׁ אֶצְבַּע קְטַנָּה לְתוֹכוֹ שֶׁל תִּינוֹק בֶּן יוֹמוֹ. וַאֲפִילּוּ פְּחוֹת מִיכֵּן הוּא עִלַּיִל. אֶלָּא דְּלֹא יָדַע דְּהוּא נָפַק לֹא עִלַּיִל. הָדֵין סִלְטָא אֲפִילּוּ קָטֵן כַּמָּה אָסוּר דְּהוּא עִלַּיִל בְּהָדָא וְנָפִיק בְּהָדָא. הָדָא סַלְקוּתָא אֲפִילּוּ דְּהוּא תַלְיָיה כַּמָּה אָסוּרָה דְּהוּא מִשְׁתַּלְשֵׁל.

אֵי זֶהוּ מָקוֹם קָרוֹב. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל מַאוֹזֶן חֲבִית וּלְפִיהָ. וְלֹא חָמִי לֵיהּ. אָמַר רִבִּי חֲנִינָא מִין קָטָן הוּא וּשְׁפִיפוֹן שְׁמוֹ וְהוּא דוֹמֶה לִשְׁעָרָה.

תַּנֵּי הַמַּיִם בְּקַרְקָעוֹת אַרְבָּעִים סְאָה. רִבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר כְּדֵי שֶׁתְּהֵא חֲבִית שִׁיחִין מִתְמַלֵּא מֵהֶן. הַיַּיִן בֵּין בְּכֵלִים בֵּין בְּקַרְקָעוֹת כָּל שֶׁהוּא. הַיַּיִן כָּל זְמָן שֶׁהוּא תוֹסֵס אֵין בּוֹ מִשּׁוּם גִּילּוּי. כַּמָּה תוֹסֵס עַד שִׁלְשָׁה יָמִים. וּמַעֲשֶׂה שֶׁנִּמְצָא נָחָשׁ בְּצַד הַבּוֹר שֶׁל יַיִן. וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי רִבִּי יוּדָה וְהִתִּיר. מַעְיָין כָּל זְמָן שֶׁהוּא מוֹשֵׁךְ אֵין בּוֹ מִשּׁוּם גִּילּוּי. אָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא מַעֲשֶׂה שֶׁיָּרַד רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אֶצֶל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא אַבָּא לְבֵית שְׁרֵיי. וְהִרְאוּהוּ גּוֹבֵי שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ אֶלָּא שְׁלֹשֶׁת לוֹגִין מַיִם וְהָיוּ הַנְּשָׁמִים מְטַפְטְפִין וְיוֹרְדִין וְשָׂחֶה וְשָׁתָה. וְאָמַר כָּזֶה אֵין בּוֹ מִשּׁוּם גִּילּוּי.

וְעַד הֵיכָן. רִבִּי מָנָא בַּר תַּנְחוּם בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה עַד כְּדֵי שֶׁתִּפָּרַח הַבִּרִית. רִבִּי לָעְזָר בְּרִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַב עַד כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ כְרַגְלֵי הָאַוָּוז. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא מִכֵּיוָן שֶׁהוּתָּר מַה שֶׁבַּשָּׂדֶה הוּתָּר מַה שֶׁבַּבַּיִת. תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה הַגִּילּוּיִין נוֹהֲגִין בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לָאָרֶץ בֵּין בִּימוֹת הַחַמָּה בֵּין בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים.

אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי מָאן תַּנָּא נִיקּוּרִין. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אַף הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא מֵקִיא. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מַה אַפְכָלָן מִצְוֹת גַּבֵּי נִיקּוּרִין.

וְלֹא כֵן תַּנֵּי רָאָה צִיפּוֹר נוֹקֶרֶת בִּתְאֵינָה וְעַכְבָּר בָּאֲבַטִּיחַ הֲרֵי זֶה אָסוּר. אֲנִי אוֹמֵר מָקוֹם הַנֶּקֶר אָכְלוּ. וְאָמַר רִבִּי בָּא דְּהוּא אָמַר נָחָשׁ חוֹזֵר וּמֵקִיא. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מַה אַפְכֵיי לְהֶן לְמִצְוֹת לְגַבֵּי נִיקּוּרִין וּלְעִנְיַן טְרֵיפָה. וְאָמַר רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן שְׁחָטָהּ וְחָטְפוּ זְאֵיבִים בְּנֵי מֵיעֵיהָ כְּשֵׁירָה שֶׁחֲזָקַת בְּנֵי מֵעַיִם כּוֹשֶׁר. וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא נִיקְּבוּ. חֲזָקַת בְּנֵי מֵעַיִם כּוֹשֶׁר. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. חוֹמֶר הוּא בְּסַכָּנַת נְפָשׁוֹת וְיָרְדוּ בְנִיקּוּרִין כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל.

תַּנֵּי רִבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר אוֹכֶל אָדָם תְּאֵנִים וַעֲנָבִים בַּלַּיְלָה וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. שֶׁנֶּאֱמַר שׁוֹמֵר פְּתָאִים יי. רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רַב דַּג נִיקּוֹר אָסוּר. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי טָבִי בְּשֵׁם רַב דַּג נִיקּוֹר חַי אָסוּר. וּמְלִיחַ עַל יְדֵי מְלִיחָה מִתְחַלֵּחַל. מֵת נוֹטֵל מְקוֹם הַנֶּקֶר.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי חִייָא בַּר בָּא אֲבַטִּיחַ שֶׁנִּיתְמַסְמְסוּ בְנֵי מֵיעֵיהָ אָסוּר. חַד בַּר נַשׁ הֲוָה טָעִין מֶלַפְפּוֹן נָקוּר וַאֲכִיל מִינֵּיהּ לָעֲשָׂרָה בְנֵי נַשׁ וּמוֹתוֹן. עָבְרַת רִירִין עֲלוֹי וּפְסַקְתֵּיהּ.

חַד בַּר נַשׁ הֲוָה סְנֵי קוּפָּד דְּאִימָּר. חַד זְמָן הֲוָה אָכִיל קוּפָּד עֲבַר חַד וְאָמַר לֵיהּ דְּאִימָּר הוּא וְאִיתְכַּלְעַס וּמֵית. חֶמְרַיָּה שָׂרוֹן בְּפוֹנְדָּקִיָּה אָמְרִין לוֹ הָבוּ לָן טְלוֹפְחִין וְיהָבוּן. אָמְרִין לוֹן הָבוּ לָן תִּנְיָן וְיהָבוּן. אָמְרִין לוֹן קַדְמַיְין הֲווֹן טָבִין מַה אִילֵּין. אָמְרִין לוֹן שִׁזְרָתֵיהּ דְּחִיוִי אִשְׁכַּחְנָן בְּהוֹן וְאִיתְכַּלְעַסוּן וּמֵיתוּן.

כְּתִיב בִּרְצוֹת יי דְּרָכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלִים אִתּוֹ. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר זֶה הַכֶּלֶב. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אוֹמֵר זֶה הַנָּחָשׁ. רְעַיְיא חָלְבוֹן חָלָב וְאָתָא חִיוְיָא וְאָכַל מִינֵּיהּ וַהֲוָה כַלְבָּא מִיסְתַּכֵּל בֵּיהּ. כַּד אָתוּן יֵיכְלוּן מִישְׁרֵי נָבַח בְּהוֹן וְלֹא אִתְבּוֹנְנוּן בְּסוֹפָא אָכַל וּמֵית. חַד בַּר נַשׁ עָבַד תּוֹם שְׁחִיק גַּו בֵּייתֵיהּ וְאָתָא חִיוָא דְטוּר וְאָכִיל מִינֵּיהּ וַהֲוָה חִיוִי דְבִית מִסְתַּכֵּל בֵּיהּ אָתוּן בְּנֵי בֵייתֵיהּ מֵיכַל מִינֵּיהּ. מִישְׁרֵי מְתַרְתֵּר עֲלֵיהוֹן עָפָר וְלָא אִיתְבּוֹנְנוֹן וְקָלַק גַּרְמֵיהּ גַּוֵויהּ. חַד בַּר נַשׁ זְמִין חַד רַבָּן וְאַייתִיב כַּלְבָּא גַּבֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ בִּיזָּיוֹן אֲנָא חַייָב לָךְ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי טִיבוּ אֲנָא מְשַׁלֵּם לֵיהּ. שַׁבְיִין עֲלוֹן לְקַרְתָּא עָאל חַד מִינְהוֹן בְּעָא מִינְסַב אִיתְתִי וְאָכַל בֵּיצָיו.

הלכה ד

משנה: חָבִית שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנּוֹלְדָה לָהּ סָפֵק טוּמְאָה רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם הָיְתָה מוּנַחַת בִּמְקוֹם הַתּוֹרְפָּה יַנִּיחֶנָּה בִּמְקוֹם הַמּוּצְנָע. וְאִם הָיְתָה מְגוּלָּה יְכַסֶּנָּה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר אִם הָיְתָה מוּנַחַת בִּמְקוֹם הַמּוּצְנָע יַנִּיחֶנָּה בִּמְקוֹם הַתּוֹרְפָּה וְאִם הָיְתָה מְכוּסָּה יְגַלֶּינָּה. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא יְחַדֵּשׁ בָּהּ דָּבָר. חָבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה בְגַת הָעֶלְיוֹנָה וְהַתַּחְתּוֹנָה טְמֵאָה. מוֹדֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁאִם יָכוֹל לְהַצִּיל מִמֶּנָּה רְבִיעִית בְּטָהֳרָה יַצִּיל וְאִם לָאו רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר תֵּרֵד וְתִיטָּמֵא וְאַל יְטַמְּאֶנָּה בְיָדָיו. וְכֵן חָבִית שֶׁל שֶׁמֶן שֶׁנִּשְׁפְּכָה מוֹדֵי רִבִּי לִיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁאִם יָכוֹל לְהַצִּיל מִמֶּנָּה רְבִיעִית בְּטָהֳרָה יַצִּיל. וְאִם לָאו רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר תֵּרֵד וְתִיבָּלַע וְאַל יְבַלְּעֶנָּה בְיָדָיו. עַל זוֹ וְעַל זוֹ אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא זוֹ תְּרוּמָה שֶׁאֲנִי מוּזְהָר עָלֶיהָ מִלְּטַמֵּא אֶלָּא מִלְּאָכְלָהּ וּבַל תְּטַמְּאוּ. הָיָה עוֹבֵר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְכִכְּרוֹת תְּרוּמָה בְיָדוֹ אָמַר לוֹ נָכְרִי תֵּן לִי אַחַת מֵהֶן וְאַטְמְאָהּ וְאִם לָאו הֲרֵינִי מְטַמֵּא אֶת כּוּלָּהּ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יְטַמֵּא אֶת כּוּלָּהּ וְאַל יִתֵּן לוֹ אַחַת מֵהֶן. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר יַנִּיחַ לְפָנָיו עַל הַסֶּלַע. וְכֵן נָשִׁים שֶׁאָמְרוּ לָהֶן גּוֹיִם תְּנוּ לָנוּ אַחַת מִכֶּם וּנְטַמְּאָהּ וְאִם לָאו הֲרֵי אָנוּ מְטַמְּאִין כּוּלְּכֶם יְטַמְּאוּ אֶת כּוּלָּם וְאַל יִמְסְרוּ לָהֶן נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוֹן מִדִּבְרֵי שְׁלִשְׁתָּן תְּלוּיָיה אֲסוּרָה לְשׁוֹרְפָהּ.

חֲבֵרַיָּיא בְשֵׁם רִבִּי לְעָזָר חָבִית הָרִאשׁוֹנָה כְרִבִּי יוֹסֵי וְהַשְּׁנִייָה כְרִבִּי מֵאִיר. חֲבֵרַיָּיא אָמְרֵי חָבִית הָרִאשׁוֹנָה כְרִבִּי יוֹסֵי וְלֵית רִבִּי מֵאִיר מוֹדֶה בָהּ. וְהַשְּׁנִייָה כְרִבִּי מֵאִיר וְלֵית רִבִּי יוֹסֵי מוֹדֶה בָהּ. אָמַר לוֹן רִבִּי יוֹסֵי חֲמוֹן מַה אַתּוּן מֵרִין. חָבִית הָרִאשׁוֹנָה כְרִבִּי יוֹסֵי. הָא כְרִבִּי מֵאִיר שׁוֹרְפִין וּכְרִבִּי שִׁמְעוֹן שׁוֹרְפִין. וְיֵרְבוּ רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן עַל רִבִּי יוֹסֵי וְיִשְׁרוֹפוּ. וְעוֹד מִן הָדָא וַאֲנָא חֲמִי רַבָּנִין אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵיהוֹן וְאָמְרִין אֵיזִיל תְּלִי. וְהָא אַשְׁכְּחָן דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן שׁוֹרְפִין. דְּתַנִּינָן מוֹדֵי רִבִּי לִיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁשּׁוֹרְפִין זוֹ לְעַצְמָהּ וְזוֹ לְעַצְמָהּ. וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁנַיְיהוּ. וְאֵין תֵּימְרוּן לֵית לְרִבִּי מֵאִיר תְּלוּיָה הָא תַנֵּי תְּרוּמָה תְּלוּיָה וּטְמֵאָה שׁוֹרְפִין אוֹתָהּ עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשִׁיכָה דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּזִמְנָהּ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא תִּיפְתָּר בִּתְלוּיָה שֶׁדַּעְתּוֹ לְהִישָּׁאֵל עָלֶיהָ. אָמַר לֵיהּ כֵּן אָמַר רִבִּי יוֹסֵי רַבּוֹ. כָּל תְּלוּיָה דַּאֲנָן אָמְרִין הָכָא בִּתְלוּיָה שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לְהִישָּׁאֵל עָלֶיהָ. אֲבָל דַּעְתּוֹ לְהִישָּׁאֵל עָלֶיהָ טְהוֹרָה הִיא. דְּתַנֵּי תְּלוּיָה שֶׁאָמַר טְהוֹרָה הִיא טְמֵאָה הִיא. הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה. אִם אָמַר הֲרֵינִי מְנִיחָהּ עַל מָנַת שֶׁאֶישָּׁאֵל עָלֶיהָ טְהוֹרָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוֹן תִּיפְתָּר שֶׁנּוֹלְדָה לָהּ סָפֵק טוּמְאָה עִם דִּימְדּוּמֵי חַמָּה. וְלֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם.

וְאַתּוּן אָמְרִין חָבִית הָרִאשׁוֹנָה כְרִבִּי יוֹסֵי וְלֵית רִבִּי מֵאִיר מוֹדֶה בָהּ. וְהָתַנֵּי בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּבוֹר שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן כְּדֵי לְהַעֲלוֹת. אֲבָל בְּבוֹר שֶׁאֵין בָּהּ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֲפִילוּ כָל שֶׁהִיא

אָסוּר לְטַמְּאוֹת. וְאֵין כְּרִבִּי מֵאִיר הָא יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת הָא אֵין בָּהּ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֲפִילוּ כָּל שֶׁהִיא אָסוּר לְטַמְּאוֹת. וְעוֹד מִן הָדָא דְתַנִּינָן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֵינָהּ הִיא מִידָּה. וְלֵית בַּר נַשׁ אָמַר אֵינָהּ אֶלָּא דְּהוּא מוֹדֵי עַל קַדְמֵיְיתָא. מֵי כְדוֹן. תַּמָּן הַתּוֹרָה חָסָה עַל מָמוֹנָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. הָכָא מַה אִית לָךְ מֵימַר. וְהָכָא אֵינוֹ מַפְסִידוֹ מָמוֹן שֶׁהוּא צָרִיךְ עֵצִים לְשׁוֹרְפוֹ זֶה לְעַצְמוֹ וְזֶה לְעַצְמוֹ. לְהֶפְסֵד מְרוּבֶּה חָשׁוּ. לְהֶפְסֵד מוּעָט לֹא חָשׁוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוֹן תִּיפְתַּר כְּמָאן דְּאָמַר מִדִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה וּמִדִּבְרֵי רִבִּי חֲנַנְיָה סְגַן הַכֹּהֲנִים. וְלֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם.

רִבִּי אִילָא וְרִבִּי זְעִירָא תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן חָבִית הָרִאשׁוֹנָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. וְהַשְּׁנִייָה בֵּין כְּרִבִּי מֵאִיר בֵּין כְּרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר רִבִּי זְעִירָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא וְלֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי מֵאִיר. אָמַר לֵיהּ נֹאמַר דְּלֹא כְרִבִּי מֵאִיר וְנֹאמַר דְּלֹא כְרִבִּי יוֹסֵי. לְפִי שֶׁמָּצִינוּ רִבִּי מֵאִיר שׁוֹרֵף תְּלוּיָה בְּכָל מָקוֹם. אָמַר רִבִּי מָנָא אָזְלִית לְקֵיסָרִין שָׁמְעִית רִבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם זְעִירָה רִבִּי מֵאִיר שׁוֹרֵף תְּלוּיָה בְּכָל מָקוֹם תְּלוּיָה. וְאָמְרִית לֵיהּ בְּגִין שֶׁהִיא תְלוּיָה דְּבַר תּוֹרָה. אָמַר לִי אֵין אֲנִי פָּתַר לָהּ שֶׁנִּיטְמְאָה בְּמָדוֹר שֶׁל גּוֹיִם. מַה אִית לָךְ. דְּתַנֵּי מָדוֹר שֶׁל גּוֹיִם תּוֹלִין. רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שׁוֹרְפִין. רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי מֵאִיר שׁוֹרֵף תְּלוּיָה בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה. דְּתַנֵּי תְּרוּמָה תְלוּיָה וּטְמֵאָה שׁוֹרְפִין אוֹתָהּ עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשִׁיכָה דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּזְמַנָּהּ. וְיִשְׂרוֹף בְּשַׁחֲרִית. תִּיפְתַּר בְּשֶׁנִּתְעַצֵּל וְלֹא שָׂרַף. תֵּדַע לְךָ שֶׁהוּא כֵן דְּלֹא תַנִּינָן שַׁחֲרִית. וְלֹא בְּשֶׁנִּתְעַצֵּל וְלֹא שָׂרַף. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי אָחוֹי דְּרִבִּי יוֹסֵי תִּיפְתַּר שֶׁנּוֹלַד לָהּ טוּמְאָה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה וְלֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. אָמַר רִבִּי אִילָא רִבִּי שִׁמְעוֹן דִּבְכוֹרוֹת וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ דִּתְרוּמוֹת לֹא הָדִין מוֹדֵי לָדִין וְלֹא הָדִין מוֹדֵי לָדִין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא מִסְתַּבְּרָא רִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֵי לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא מוֹדֵי לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא עַל דַּעְתָּךְ דְּתֵימַר רִבִּי שִׁמְעוֹן יוֹדֵי לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְהָתַנִּינָן מוֹדִין רִבִּי לְיֵיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁשּׁוֹרְפִין זוֹ לְעַצְמָהּ וְזוֹ לְעַצְמָהּ. וְיִשְׂרוֹף שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת. אָמַר לֵיהּ תַּמָּן טְהוֹרָה הִיא דְּבַר תּוֹרָה תְּרוּמָה בְּעֵיינָהּ הִיא אַתָּה הוּא שֶׁגָּזַרְתָּה לְשׁוֹרְפָהּ בְּכָל מָקוֹם לֹא נִפְסְלָה בְהֵיסַח הַדַּעַת. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן הֵיסַח הַדַּעַת דְּבַר תּוֹרָה. חָבִית שְׁנִייָה כְּרִבִּי מֵאִיר תּוֹרָה. אָחִיזַת דָּם כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן תּוֹרָה. אָמַר לֵיהּ שֶׁהוּא מְשַׁמְּרָהּ שֶׁלֹּא תִגַּע בְּטָהֳרוֹת אֲחֵרוֹת. הָתֵיב רִבִּי יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרִבִּי חִייָה כְּתוֹבָה הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיְתָה נְתוּנָה עַל גַּבֵּי גְחָלִים. אָמַר לֵיהּ לְכְשֶׁיִּתְּנֶנָּה. אָמַר רִבִּי מָנָא לְרִבִּי שַׁמַּי אַתּוּן אָמְרִין יוֹדֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ וַאֲפִילוּ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֵית הִיא רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר לֵיהּ תַּנַּיִין אִינּוּן. תַּמָּן רִבִּי מֵאִיר בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. בְּרַם הָכָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

תַּמָּן תַּנִּינָן בְּכוֹר שֶׁאָחַז דָּם אֲפִילוּ מֵת אֵין מַקִּיזִין לוֹ אֶת הַדָּם דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יַקִּיז וְאַף עַל פִּי שֶׁעָשָׂה בוֹ מוּם. וְאִם עָשָׂה בוֹ מוּם הֲרֵי זֶה לֹא יִשְׁחוֹט עָלָיו. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר יַקִּיז וְאַף עַל פִּי שֶׁעָשָׂה בוֹ מוּם. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר אַתְיָיא דְרִבִּי יוּדָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל. וּדְרַבָּנָן כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. וּדְרִבִּי שִׁמְעוֹן כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְתַנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן יַקִּיז וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְכַּוֵּין לַעֲשׂוֹת בּוֹ מוּם. וְאַתְיָיה כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרָיָיה. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ טַעֲמָא דְּרִבִּי יוּדָה לֹא תֹאכְלֻנּוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֻנּוּ כַּמַּיִם. לֹא הִתְרִתִּי לְךָ דָּמוֹ אֶלָּא לִשְׁפָּכָם. מָתִיב רִבִּי אַבָּא מָרִי אָחוֹי דְּרִבִּי יוֹסֵי. וְהָא פְּסוּלֵי מוּקְדָּשִׁין כְּתִיב לֹא תֹאכְלֻנּוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֻנּוּ כַּמַּיִם. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אַבָּא לְהֶכְשֵׁר אַתְּ אָמְרַת. מַה מַּיִם מַכְשִׁירִין אַף דָּם מַכְשִׁיר. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וּשְׁנֵיהֶם מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ. תָּמִים יִהְיֶה לָרָצוֹן כָּל מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן דָּרַשׁ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא לָרָצוֹן אֵין אַתְּ רַשַּׁאי לִיתֵּן בּוֹ מוּם. בְּשָׁעָה שֶׁאֵינוֹ לָרָצוֹן אַתְּ רַשַּׁאי לִיתֵּן בּוֹ מוּם. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֲפִילוּ כּוּלּוֹ מוּמִין אֵין אַתְּ רַשַּׁאי לִיתֵּן בּוֹ מוּם.

רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי חֲנִינָה. כֵּלִי שֶׁתּוֹכוֹ טָהוֹר וַאֲחוֹרָיו טְמֵאִין אֵין מְטַמְּאִין בּוֹ דָּבָר מִמּוּעָט אֲפִילוּ לְהַצִּיל בּוֹ דָּבָר מְרוּבֶּה. וְהָתַנִּינָן תֵּרֵד וְתִטְמֵא וְאַל יְטַמְּאֶנָּה בְיָדָיו. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר בְּרֶכְיָה תִּיפְתָּר בִּשְׁנֵי כֵלִים. אֶחָד תּוֹכוֹ טָהוֹר וַאֲחוֹרָיו טְמֵאִין וְאֶחָד תּוֹכוֹ טָמֵא וַאֲחוֹרָיו טְהוֹרִין. מֵהָדֵי מַתְנִיתָה בְּכֵלִי אֶחָד טָמֵא. אָמַר רִבִּי מָנָא תִּיפְתָּר בְּבוֹר טָהוֹר. מַה דְמַתְנִיתָה בְּבוֹר טָמֵא. וְהָתַנִּינָן תֵּרֵד וְתִבָּלַע וְאַל יִבְלָעְוּהָ בְיָדוֹ. תִּיפְתָּר שֶׁנִּתְגַּלְגְּלָה לְבֵית פְּרָס.

עַל דַּעְתֵּיהוֹן דַּחֲבֵרַייָא חֲבִית הָרִאשׁוֹנָה וְחֲבִית הַשְּׁנִייָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי חֲבִית שֶׁל יַיִן וְחֲבִית שֶׁל שֶׁמֶן.

לֹא מִסְתַּבְּרָא אִם הָיְתָה כְּבָר טְמֵאָה. לֹא מִסְתַּבְּרָא אִם הָיְתָה שִׁפְחָה אַחַת.

תַּנֵּי סִיעוֹת בְּנֵי אָדָם שֶׁהָיוּ מְהַלְּכִין בַּדֶּרֶךְ וּפָגְעוּ לָהֶן גּוֹיִם. וְאָמְרוּ תְּנוּ לָנוּ אֶחָד מִכֶּם וְנַהֲרוֹג אוֹתוֹ וְאִם לָאו הֲרֵי אָנוּ הוֹרְגִין אֶת כּוּלְּכֶם. אֲפִילוּ כּוּלָּן נֶהֱרָגִין לֹא יִמְסְרוּ נֶפֶשׁ אַחַת מִישְׂרָאֵל. יְיֵחֲדוּ לָהֶן אֶחָד כְּגוֹן שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִי יִמְסְרוּ אוֹתוֹ וְלֹא יֵיהָרְגוּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְהוּא שֶׁיְּהֵא חַיָּיב מִיתָה כְּשֶׁבַע בֶּן בִּכְרִי. וְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב מִיתָה כְּשֶׁבַע בֶּן בִּכְרִי. עוּלָּא בַּר קוֹשֵׁב תְּבַעְתֵּיהּ מַלְכוּתָא. עָרַק וְאָזַל לֵיהּ לְלוֹד גַּבֵּי רִבִּי יוֹשׁוּעַ בֶּן לֵוִי. אָתוּן וְאַקְפּוּן מִדִּינְתָא. אָמְרוּ לָהֶן אֵין לֵית אַתּוּן יְהָבִין לֵיהּ לָן אֲנָן מַהֲרְבִין מִדִּינְתָא. סְלַק גַּבֵּיהּ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי וּפַיְיסֵיהּ וְיָהֲבֵיהּ לוֹן. וַהֲוָה אֲלֵיהוּ זְכוּר לַטּוֹב יְלִיף מִיתְגְּלֵי עֲלוֹי וְלָא אִיתְגְּלֵי. וְצָם כַּמָּה צוֹמִין וְאִיתְגְּלֵי עֲלוֹי. אָמַר לֵיהּ וְלִמְסוֹרוֹת אֲנִי נִגְלֶה. אָמַר לֵיהּ וְלֹא מִשְׁנָה עָשִׂיתִי. אָמַר לֵיהּ וְזוֹ מִשְׁנַת הַחֲסִידִים.

רִבִּי אִיסִּי אִיתְצַיְּד בְּסַפְסוּפָה. אָמַר רִבִּי יוֹנָתָן יִכָּרֵךְ הַמֵּת בְּסַדִּינוֹ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ עַד דַּאֲנָא קַטִּיל וַאֲנָא מִיתְקַטִּיל אֲנָא אֵיזִיל וּמְשַׁיְזִיב לֵיהּ בְּחַיֵּילָא. אָזַל וּפַיְיסוֹן וְיָהֲבוֹנֵיהּ לֵיהּ. אָמַר לוֹן וְאָתוּן גַּבֵּי סַבָּן וְהוּא מַצְלֵי עֲלֵיכוֹן. אָתוּן גַּבֵּי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לוֹן מַה דַּהֲוָה בִּלְבָבְכוֹן מִיעְבַד לֵיהּ יִתְעַבִּיד לוֹן יִמְטָא לְהַהוּא עַמָּא. לָא מַטוֹן אפיפסרוס עַד דְּאָזְלוּן כּוּלְהוֹן.

זְעִיר בַּר חִינְנָא אִיתְצַיְּד בְּסַפְסוּפָא. סְלַק רִבִּי אִימִּי וְרִבִּי שְׁמוּאֵל מְפַיְּסָה עֲלוֹי. אָמְרָה לְהוֹן זְנֹבְיָה מַלְכוּתָא יְלִיף הוּא בְּרֵייכוֹן עֲבַד לְכוֹן נִיסִּין מְעַשְּׁקִין בֵּיהּ. עָלַל חַד סַרְקֵי טְעִין חַד סַפְסָר. אָמַר לוֹן בְּהָדָא סַפְסָרָא קְטַל בַּר נִיצּוֹר לָאָחוֹי. וְאִישְׁתֵּיזִיב זְעִיר בַּר חִינְנָא.

רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אִיקְפַּח בַּעֲלֵי קַנְיָיה. סְלִיק לְבֵית וַועֲדָא וַהֲוָה רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ שָׁאֵיל לֵיהּ וְלָא מַגִּיב. שָׁאֵיל לֵיהּ וְלָא מַגִּיב. אָמַר לֵיהּ מַהוּ הָכֵין. אָמַר לֵיהּ כָּל הָאֵיבָרִין תְּלוּיִין בְּלֵב וְהַלֵּב תָּלוּי בַּכִּיס. אָמַר לֵיהּ וּמַהוּ כֵן. אָמַר לֵיהּ וּמָה אַתְּ כֵּן. אָמַר לֵיהּ אִיקְפַּחַת בַּעֲלֵי קַנְיָיה. אָמַר לֵיהּ חָמוֹ לִי זְוִיתָה. נְפַק מְחַוֵּי לֵיהּ. חֲמִיתוּן מִן רָחִיק וְשָׁרֵי מְצַלְצֵל. אָמְרִין אֵין רִבִּי יוֹחָנָן הוּא יְסַב פַּלְגָּא. אָמַר לוֹן חַייכוֹן כּוּלָּהּ אֲנָא נְסִיב. וּנְסַב כּוּלָּא.

דִּיקְלוֹט חֲזִירָא מְחַוְּנֵיהּ טַלְיֵי דְּרִבִּי יוּדָה נְשַׂייָא. אִיתְעַבִּיד מֶלֶךְ נַחַת לְפַמַּיְיס. שְׁלַח כְּתָבִין בָּתַר רַבָּנִין תַּייְוֹון גַּבַּיי בְּמַפְקֵי שׁוּבְתָא מִיַּד. אָמַר לֵיהּ לִשְׁלוּחֵיהּ לֹא תִתֵּן לָהוֹן כְּתָבִין אֶלָּא בֶּעָרוּבְתָא עִם מְטַמְּעֵי שִׁמְשָׁא. וְאָתָא שְׁלִיחָא גַּבְהוֹן בֶּעָרוּבְתָא עִם מְטַמְּעֵי שִׁמְשָׁא.

וַהֲוָה רִבִּי יוּדָן נְשַׂייָא וְרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן נַחְתִּין לְמִיסְחֵי בְּדֵימוֹסִין דְּטִיבֶּרְיָא. אָתָא אנגיטריס גַּבְהוֹן וּבְעָא רִבִּי יוּדָן נְשַׂייָא לְמִינְזַף בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן אַרְפֵּי לֵיהּ לְנִיסָּיוֹן מִיתְחַמֵּי. אָמַר לוֹן מַה רַבָּנִין עָבְדִין תַּנּוּן לֵיהּ עוּבְדָא. אָמַר לוֹן סְחוֹן. דְּבָרְיֵיכוֹן עַבִּיד נִיסִּין בְּמַפְקֵי שׁוּבְתָא. טָעַן יַתְהוֹן וְאָעִיל יַתְהוֹן. אָמְרוּ לֵיהּ הָא רַבָּנִין לְבַר. אָמַר לָא ייֵחָמוּן אַפַּיי עַד דְּאִינּוּן סַחְיָין. הֲוָה הַהִיא בֵּי בָּנֵי אֲזִיהּ שִׁבְעָה יוֹמִין וְשִׁבְעָה לֵילְוָון. נְפַק וְאַצְנָהּ קָדֳמֵיהוֹן וְעָלְלוּן וְקָמוּן לֵיהּ קָדְמֵיהוֹן. אָמַר לוֹן בְּגִין דְּבָרְיֵיכוֹן עַבִּיד לְכוֹן נִיסִּין אַתּוּן מְבַזִּין מַלְכוּתָא. אָמְרִין לֵיהּ דִּיקְלוֹט חֲזִירָא בְּזִינָן. דִּיקְלִיטִיאנוּס מַלְכָּא לָא בְּזִינָן. וַאֲפִילּוּ כֵן לָא מַכְסֵי לָא בְּרוֹמֵי זְעִיר וְלָא בְּחַבַּר זְעִיר.

פרק ט

הלכה א

משנה: הַזּוֹרֵעַ תְּרוּמָה שׁוֹגֵג יוּפַּד וּמֵזִיד יְקַיֵּים. וְאִם הֵבִיאָה שְׁלִישׁ בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד יְקַיֵּים. וּבְפִשְׁתָּן מֵזִיד יוּפַּד. וְחַייֶבֶת בָּלֶקֶט וּבִשְׁכְחָה וּבְפֵיאָה וַעֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל וַעֲנִיֵּי כֹהֲנִים מְלַקְּטִין וַעֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל מוֹכְרִין אֶת שֶׁלָּהֶן לָעֲנִיִּים כֹּהֲנִים בִּדְמֵי תְרוּמָה וְהַדְּמִין שֶׁלָּהֶן. רִבִּי

טַרְפוֹן אוֹמֵר אֵין מְלַקְּטִין אֶלָּא עֲנִיֵּי כֹהֲנִים שֶׁמָּא יִשְׁכְּחוּ וְיִתְּנוּ לְתוֹךְ פִּיהֶן. אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָה אִם כֵּן לֹא יִלְקְטוּ אֶלָּא טְהוֹרִים. וְחַיֶּיבֶת בְּמַעֲשֵׂר עָנִי וַעֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל וַעֲנִיֵּי כֹהֲנִים נוֹטְלִין. וַעֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל מוֹכְרִין אֶת שֶׁלָּהֶן לַכֹּהֲנִים בִּדְמֵי תְרוּמָה וְהַדְּמִין שֶׁלָּהֶן. הַחוֹבֵט מְשׁוּבָּח וְהַדָּשׁ כֵּיצַד יַעֲשֶׂה תּוֹלֶה כְּפִיפוֹת בְּצַוָּארֵי בְהֵמָה וְנוֹתֵן לְתוֹכָן מֵאוֹתוֹ הַמִּין וְנִמְצָא לֹא זוֹמֵם אֶת הַבְּהֵמָה וְלֹא מַאֲכִיל אֶת הַתְּרוּמָה.

הלכה: הַזּוֹרֵעַ תְּרוּמָה שׁוֹגֵג יוּפַּךְ כו'. לֹא מִסְתַּבְּרָא דְלָא חִילּוּפִין קָנְסוּ בוֹ שֶׁתִּיבָּטֵל שְׂדֵהוּ עַל גַּב תְּרוּמָה.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֲבוּדַימִי בָּעֵי. מַהוּ שֶׁיְּהֵא נֶאֱמָן לוֹמַר מֵזִיד הָיִיתִי. וְאָמְרוּ לוֹ אִם כְּשֶׁהָיוּ אֲחֵרִים מַכִּירִין לֹא כָל הֵימֶּנּוּ וְאִם לָאו הַפֶּה שֶׁאָסַר הוּא הַפֶּה שֶׁהִתִּיר.

רִבִּי בִּנְיָמִן בַּר גִּידּוּל בָּעֵי זֶרַע תְּרוּמַת כַּרְשִׁינִין זֶרַע תְּרוּמַת חוּצָה לָאָרֶץ. וְאָמְרוּ לוֹ גְּזֵירָה הִיא וְאֵין גְּזֵירָה לִגְזֵירָה.

הָדָא אָמְרָה שֶׁהַקְּדוּשָּׁה חָלָה עָלֶיהָ כְּשֶׁהוּא מְחוּבָּר. הָדָא אָמְרָה הִפְרִישׁ מִפֵּירוֹת שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ לֹא קָדְשׁוּ.

וּבְמֵזִיד יוּפַּךְ. קָנְסוּ בוֹ שֶׁלֹּא יֵיהֶנֶה בְּקִיסְמִין.

רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי הִפְרִישׁ עֲוֹמְרִין שֶׁלּוֹ וְנִתְחַלְּפוּ לוֹ אֲפִילּוּ כֵן עֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל וַעֲנִיֵּי כֹהֲנִים מְלַקְּטִין. תַּנֵּי אִשְׁתּוֹ שֶׁל עַם הָאָרֶץ טוֹחֶנֶת עִם אִשְׁתּוֹ שֶׁל חָבֵר בְּזְמַן שֶׁהִיא טְמֵאָה. אֲבָל בְּזְמַן שֶׁהִיא טְהוֹרָה לֹא תִטְחוֹן שֶׁהִיא מְחַזֶּקֶת עַצְמָהּ טְהוֹרָה מִמֶּנָּה. וּכְדִבְרֵי רִבִּי טַרְפוֹן אֲפִילּוּ בְּזְמַן שֶׁהִיא טְמֵאָה לֹא תִטְחוֹן שֶׁמָּא תִּשְׁכַּח וְתִתֵּן לְתוֹךְ פִּיהָ.

כֵּן הִיא מַתְנִיתָה אִם כֵּן לֹא יִלְקְטוּ אֶלָּא טְהוֹרִים.

כֵּן הִיא מַתְנִיתָא חַיֶּיבֶת בִּתְרוּמָה וּבְמַעְשְׂרוֹת וּבְמַעֲשֵׂר עָנִי.

לִיטְרָא בְצָלִים שֶׁל מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְּעָה וַהֲרֵי בָהּ עֶשֶׂר לִיטְרִין הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּיבוֹת בְּמַעְשְׂרוֹת. וְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלָּהֶן שֶׁהוּא מַפְרִישׁ עָלֶיהָ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְעַל מַה שֶׁנִּטַּע. לִיטְרָא בְצָלִים שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁנִּטְּעָה הֲרֵי בָהּ עֶשֶׂר לִיטְרִין חַיֶּיבֶת בְּמַעְשְׂרוֹת וְחוֹזֵר וּפוֹדֶה אֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁנִּטַּע.

הַחוֹבֵט מְשׁוּבָּח. מִן מִי מְשׁוּבָּח. מִן הַדָּשׁ. הַדָּשׁ כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן תּוֹלֶה לָהּ כַּרְשִׁינִין וְהֵן יָפִין לָהּ מִן הַכֹּל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי זֹאת אוֹמֶרֶת עָשָׂה כֵן בְּחוּלִּין אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו מִשּׁוּם בַּל תַּחְסוֹם.

הַמְרַכֵּין בְּקִטְנִיּוֹת וּבְתִלְתָּן אֵינוֹ עוֹבֵר מִשּׁוּם בַּל תַּחְסוֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ. אֲבָל אָסוּר מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. אִית תַּנּוֹיֵי תַּנֵּי בְּדַיִּישׁ שֶׁהוּא מוּתָּר לָךְ. אִית תַּנּוֹיֵי תַּנֵּי בְּדַיִּישׁ שֶׁהוּא אָסוּר לָךְ.

אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל מַתְנִיתָא בְּשֶׁנְּתָנוֹ מִשֶּׁהוֹצִיאוּ עֲדָשִׁים מֵימֵיהֶן. עֲדָשִׁין צוֹפְרוֹת אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִתֵּן. אֲבָל אִם נְתָנוֹ עַד שֶׁלֹּא הוֹצִיאוּ עֲדָשִׁין לֹא בְדָא. וּכְמָה דְאַתְּ אָמַר עֲדָשִׁים צוֹפְרוֹת אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִתֵּן. וְדִכְוָותָהּ עֲדָשִׁים צוֹפְרוֹת אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִבְלַע. הֵיךְ עֲבִידָה בָּצָל שֶׁל חוּלִין שֶׁנְּתָנוֹ לְתוֹךְ עֲדָשִׁים שֶׁל תְּרוּמָה אֲפִילוּ כֵן עֲדָשִׁים צוֹפְרוֹת אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִבְלַע. הָדָא דְתֵימַר בְּיֵבֵשׁ אֲבָל בְּלַח אָסוּר. בְּבָצָל וּבְקַפְלוֹט בֵּין לַח בֵּין יָבֵשׁ בֵּין שָׁלֵם בֵּין מְחוּתָּךְ אָסוּר. הֵעֲבִיר פִּטּוּמָתוֹ כְּמְחוּתָּךְ הוּא. הָיוּ שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה כְּמְחוּתָּכִין הֵן.

הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁאֵין בְּקִלִּיפָּה הַחִיצוֹנָה בְּנוֹתֵן טַעַם. אֲבָל אִם יֵשׁ לָהּ אִית תַּנֵּי תַּנֵּי בְּדַיֵּישׁ שֶׁהוּא מוּתָּר לְךָ. מַתְנִיתָא תַּמָּן דְּאָמַר אַף בְּדַיֵּישׁ שֶׁהוּא אָסוּר לְךָ דְּתַנִּינָן תּוֹלֶה כְּפִיפוֹת בְּצַוָּאר בְּהֵמָה.

בְּדִישׁוֹ וְלֹא בְדוֹרְכוֹ. רִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר אַף בְּדוֹרְכוֹ.

אָמַר רִבִּי אָבוּן רִבִּי עֲקִיבָה שָׁאַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי מִיבְּדִקּוּנֵיהּ. חָסֵם מִבְּחוּץ וְהִכְנִיס מִבְּפְנִים. אָמַר לֵיהּ בְּבוֹאֲכֶם אֶל אוֹהֶל מוֹעֵד. מִבּוֹאֲכֶם אֶל אוֹהֶל מוֹעֵד. אָמַר רִבִּי עֶזְרָא לֹא תַחְסוֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ. לֹא תָדוּשׁ בְּשׁוֹר חָסוּם.

הלכה ב

משנה: גִּידּוּלֵי תְרוּמָה תְרוּמָה. וְגִידּוּלֵי גִידּוּלִין חוּלִין. אֲבָל הַטֶּבֶל וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן וּסְפִיחֵי שְׁבִיעִית וּתְרוּמַת חוּצָה לָאָרֶץ וְהַמְּדוּמָּע וְהַבִּיכּוּרִים גִּידּוּלֵיהֶן חוּלִין. גִּידּוּלֵי הֶקְדֵּשׁ וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי חוּלִין וּפוֹדֶה אוֹתָן בְּזֶמֶן זַרְעָם. מֵאָה לַגֵּינָה שֶׁל תְּרוּמָה וְאַחַת שֶׁל חוּלִין כּוּלָּן מוּתָּרִין בְּדָבָר שֶׁזְּרָעוֹ כָּלָה אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָּלָה אֲפִילוּ מֵאָה שֶׁל חוּלִין וְאַחַת שֶׁל תְּרוּמָה כּוּלָּן אֲסוּרִין. הַטֶּבֶל גִּידּוּלָיו מוּתָּרִין בְּדָבָר שֶׁזְּרָעוֹ כָּלָה אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָּלָה גִּידּוּלֵי גִידּוּלִין אֲסוּרִין. אִי זֶהוּ דָבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָּלָה כְּגוֹן הַלּוּף הַשּׁוּם וְהַבְּצָלִים רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַשּׁוּם כִּשְׁעוֹרִים.

הלכה: וְתַנֵּי עָלָהּ בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים. בְּדָבָר שֶׁזְּרָעוֹ כָּלָה. אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָּלָה גִּידּוּלֵי גִידּוּלִין אֲסוּרִין. אֲבָל הַטֶּבֶל שֶׁרּוּבּוֹ חוּלִין. וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁרּוּבּוֹ חוּלִין. וּסְפִיחֵי שְׁבִיעִית שֶׁאֵין מְצוּיִין וּתְרוּמַת חוּצָה לָאָרֶץ שֶׁאֵינָהּ מְצוּיָה. וְהַמְּדוּמָּע שֶׁרּוּבּוֹ חוּלִין. וְהַבִּיכּוּרִים שֶׁאֵין מְצוּיִין.

וְגִידּוּלֵי הֶקְדֵּשׁ וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי חוּלִין וּפוֹדֶה אוֹתָן בְּזֶמֶן שֶׁזְּרָעָן. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן פּוֹדֶה אֶת כָּל הָאוֹצָר בִּדְמֵי אוֹתָהּ סְאָה. הֶפְרֵישׁ הֶקְדֵּשׁ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי. מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בֵּין דָּבָר שֶׁזְּרָעוֹ כָּלָה וּבֵין דָּבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָּלָה נִפְדֶּה בְּשַׁעַר הַזּוֹל. אֶלָּא דָּבָר שֶׁזְּרָעוֹ כָּלָה נִפְדֶּה בְּשַׁעַר שֶׁהוּא עוֹמֵד בּוֹ. דָּבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָּלָה נִפְדֶּה בְּשַׁעַר הָרִאשׁוֹן. הֶקְדֵּשׁ בֵּין דָּבָר שֶׁזְּרָעוֹ

כְּלָה בֵּין דָּבָר שֶׁאֵין זָרְעוֹ כְּלָה אֵין לוֹ אֶלָּא מְקוֹמוֹ וְשַׁעְתּוֹ. אֲבָל דָּבָר שֶׁזָּרְעוֹ כְּלָה פּוֹדֶה אֶת כָּל הָאוֹצָר בִּדְמֵי אוֹתָהּ סְאָה שֶׁזָּרַע. וְדָבָר שֶׁאֵין זָרְעוֹ כְּלָה פּוֹדֶה אֶת כָּל הָאוֹצָר.
אָמַר רִבִּי יוֹסֵי זֹאת אוֹמֶרֶת הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה סְאָה הָעוֹלוֹת מִתּוֹךְ מֵאָה סְאָה. וַאֲחַת שֶׁל חוּלִּין נִתְחַלְּפוּ לוֹ מוּתָּרוֹת.
תַּמָּן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן סְאָה תְרוּמָה שֶׁעָלַת מִתּוֹךְ מֵאָה חוּלִּין כָּל שֶׁהֵן מְבַטְּלִין אוֹתָהּ. וְהָכָא לִיקֵּט וְנָפַל לְתוֹכָן חוּלִּין כָּל שֶׁהֵן מוּתָּרִין. כְּמוֹ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר תַּמָּן טוֹחֵן וּמַתִּיר אַף הָכָא כֵּאן. תַּמָּן מִזֶּה וּמִזֶּה עָלָה בְיָדוֹ. בְּרַם הָכָא כָּל הַטָּבֵל עָלָה בְיָדוֹ. בְּשֶׁלְּקַט מֵאַחַת. אֲבָל אִם לִיקֵּט מִשְּׁתֵּיהֶן מִזּוֹ וּמִזּוֹ עָלָה בְיָדוֹ.
עַד הֵיכָן. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן עַד שְׁלֹשׁ גְּרָנוֹת אֲסוּרוֹת. עַד גּוֹרֶן הָרְבִיעִית אָסוּר וְהָרְבִיעִית מוּתֶּרֶת. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֶבוּדַּמָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא בִּתְרוּמָה עַד כַּמָּה. אָמַר לֵיהּ עָשׂוּ גוֹרֶן הָרְבִיעִית כְּגוֹרֶן הָרִאשׁוֹנָה. מַה גוֹרֶן הָרִאשׁוֹנָה דָּבָר שֶׁזָּרְעוֹ כְּלָה בִּתְרוּמָה אָסוּר וּבְטֵבֵל מוּתָּר. אַף גוֹרֶן הָרְבִיעִית בְּדָבָר שֶׁאֵין זָרְעוֹ כְּלָה בִּתְרוּמָה אָסוּר וּבְטֵבֵל מוּתָּר.
מַה אִית לָךְ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן כְּגוֹן הַכְלוּבְסִין.
רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה הַשּׁוּם עַד כִּשְׁעוֹרִין לְדָבָר שֶׁזָּרְעוֹ כָּלָה. מִיכָּן וְהֵילַךְ לְדָבָר שֶׁאֵין זָרְעוֹ כָּלָה. רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה הַשּׁוּם עַד כִּשְׁעוֹרִים לְכָל דָּבָר.

הלכה ג

משנה: הַמְנַכֵּשׁ עִם הַנָּכְרִי בְּחִסְּיוֹת אַף עַל פִּי שֶׁפֵּירוֹתָיו טֵבֵל אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי. שְׁתֵּלֵי תְרוּמָה שֶׁנִּיטְמְאוּ שְׁתָלָן טְהוֹרוּ מִלְּטַמֵּא וַאֲסוּרִין מִלּוֹכַל עַד שֶׁיְּגוֹם אֶת הָאוֹכֶל. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיְּגוֹם וִישַׁנֶּה.

הלכה: רַב חִייָא בַּר אַשִׁי בְשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. אֵין כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן לְמָה לִי עֲרַאי אֲפִילוּ קֶבַע. אֶלָּא בְּגִין דְּאָמַר רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מוֹדֶה רִבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁהוּא מַפְרִישׁ מַעְשְׂרוֹתָיו מֵהֲלָכָה לְפוּם כֵּן צָרְכִינָן מֵימַר דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא.
תַּנֵּי הַמְנַכֵּשׁ עִם הַכּוּתִי מוּתָּר בִּדְמַאי. הָא בְוַדַּאי לֹא. לָמָּה. שֶׁהַדְּמַאי בָּטֵל בְּמִחוּבָּר לְקַרְקַע וְאֵין גִּידּוּלֵי אִיסּוּר מַעֲלִין אוֹתוֹ.
רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שִׁיתְּלֵי תְרוּמָה שֶׁנִּטְמֵאת שְׁתָלָן וְעוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמָה. וְאִם הָיוּ תְרוּמָה מֵעִיקָּרָן כְּבַר נִדְחוּ. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מַיִם שֶׁנִּיטְמְאוּ מַשִּׁיקִין וְעוֹשֶׂה אוֹתָן מֵי חַג וְאִם הָיוּ מֵי חַג מֵעִיקָּרָן כְּבַר נִדְחוּ. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן תְּאֵנִים וַעֲנָבִים

שֶׁנִּיטְמְאוּ סוֹחְטָן וְעוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמָה. וְאִם הָיוּ תְרוּמָה מֵעִיקָּרָן כְּבַר נִדְחוּ. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יַסָּא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר סוֹחְטָן עַד פָּחוֹת מִכְּזַיִת וְיֵינוֹ כָּשֵׁר אֲפִילוּ לִנְסָכִים. אָמְרִין רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ פְּלִיג. מַה בֵּין לְקוּלָּא בֵּין לְחוּמְרָא. אֵין תֵּימַר לְקוּלָּא נִיחָא. אֵין תֵּימַר לְחוּמְרָא הָא תַנִּינָן עַד שֶׁיְּגוֹם אֶת הָאוֹכָלִים.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כֵּינִי מַתְנִיתָא עַד שֶׁיְּגוֹם בָּעֲלִים וִישַׁנֶּה.

פרק י

הלכה א

משנה: בָּצָל שֶׁנִּטְּעוּ לְתוֹךְ עֲדָשִׁים אִם שָׁלֵם מוּתָּר. אִם חִיתְּכוּ בְּנוֹתֵן טַעַם. וּשְׁאָר כָּל הַתַּבְשִׁיל בֵּין שָׁלֵם בֵּין מְחוּתָּךְ בְּנוֹתֵן טַעַם. רִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בְּצַחֲנָה שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא לִיטּוֹל אֶת הַזּוֹהֲמָה. תַּפּוּחַ שֶׁרִיסְּקוּ וּנְתָנוּ לְתוֹךְ עִיסָּה וְחִימְּצָה הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה. שְׁעוֹרִים שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁל מַיִם אַף עַל פִּי שֶׁהִבְאִישׁוּ מֵימָיו מוּתָּרִין.

הלכה: בָּצָל שֶׁנִּטְּעוּ לְתוֹךְ עֲדָשִׁים כו'. רִבִּי חִזְקִיָּה רַב אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי בָּא בַּר מָמָל מַתְנִיתִין בְּשֶׁהוֹצִיאוּ עֲדָשִׁים מֵימֵיהֶן שֶׁעֲדָשִׁים צוֹפְדוֹת אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִבָּלַע. וּכְמַה דְּאַתְּ אָמַר עֲדָשִׁים צוֹפְדוֹת אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִבָּלַע. וְדִכְוָותָהּ עֲדָשִׁים צוֹפְדוֹת אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִתֵּן.

מַתְנִיתִין בְּבָצָל שֶׁל חוּלִּין שֶׁנִּטְּעוּ לְתוֹךְ עֲדָשִׁין שֶׁל תְּרוּמָה. אֲבָל בְּבָצָל שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּטְּעוּ לְתוֹךְ עֲדָשִׁין שֶׁל חוּלִּין לֹא בְדָא. בְּיָבֵשׁ אֲבָל בְּלַח אָסוּר. בְּבָצָל אֲבָל בְּקֵפַלּוֹטוֹת בֵּין לַח בֵּין יָבֵשׁ בֵּין שָׁלֵם בֵּין מְחוּתָּךְ אָסוּר.

הֶעֱבִיר פְּטוּמָתוֹ כְּמְחוּתָּךְ הוּא. הָיוּ שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה קְטַנִּים כִּמְחוּתָּכִין הֵן. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁאֵין קְלִיפָּתוֹ הַחִיצוֹנָה כְּדֵי לִיתֵּן טַעַם. אֲבָל אִם יֵשׁ בְּקְלִיפָּה הַחִיצוֹנָה כְּדֵי לִיתֵּן טַעַם אָסוּר.

תַּמָּן תַּנִּינָן דָּגִים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הַקֵּפַלּוֹטוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהִשְׁבִּיחוּ הַשֵּׁבַח לְפִי חֶשְׁבּוֹן. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה מַתְנִיתִין דְּלֹא כְרִבִּי יוּדָה דְּתַנִּינָן רִבִּי יוּדָה מַתִּיר בְּצַחֲנָה שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא לִיטּוֹל אֶת הַזּוֹהֲמָה.

רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין בְּעָיְין. וְהָדָא דְאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל הָאִיסּוּרִין מְשַׁעֲרִין אוֹתָן כְּיִלּוּ בָצָל כְּיִלּוּ קֵפַלּוֹט דְּלֹא כְרִבִּי יוּדָה. מוֹדֵי רִבִּי יוּדָה בְּבָצָל שֶׁל הֶקְדֵּשׁ וּמוֹדֶה רִבִּי יוּדָה בְּבָצָל שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה.

תַּפּוּחַ שֶׁרִיסְּקוּ וּנְתָנוּ לְתוֹךְ עִיסָּה וְחִימְּצָה הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה. תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. רִבִּי אָחָא רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בָּן חֲנִינָה מַה פְּלִיגִין בְּמְחַמֵּץ בְּמֵימָיו אֲבָל בִּמְחַמֵּץ בְּגוּפוֹ מוּתָּר. כְּמַה דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר תַּמָּן אֵין חִימּוּצוֹ חִימּוּץ בָּרוּר. כֵּן הוּא אוֹמֵר הָכָא אֵין תַּבְשִׁילוֹ תַּבְשִׁיל בָּרוּר.

כָּל נוֹתְנֵי טַעַם בֵּין לִשְׁבָח בֵּין לְפִגָּם אָסוּר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לִשְׁבָח אָסוּר לְפִגָּם מוּתָּר. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַה פְלִיגִין בְּשֶׁהִשְׁבִּיחַ וְאַחַר כָּךְ פִּגֵּם. אֲבָל פִּגֵּם וְאַחַר כָּךְ הִשְׁבִּיחַ אַף רִבִּי מֵאִיר מוֹדֶה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא שַׁנְייָה הִיא פִּגֵּם הִיא הִשְׁבִּיחַ. הִיא הִשְׁבִּיחַ הִיא פִּגֵּם הִיא הַמַּחְלוֹקֶת. תַּמָּן תַּנִינָן שְׁעוֹרִים שֶׁנִּפְלוּ לְתוֹךְ בּוֹר שֶׁל מַיִם אַף עַל פִּי שֶׁהִבְאִישׁוּ מֵימָיו מֵימָיו מוּתָּרִין. הָדָא מַתְנִיתִין מַה הִיא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּמַחְלוֹקֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר דִּבְרֵי הַכֹּל. רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן אָמַר אִילֵּין שְׁמוּעָתָא הָכָא. רִבִּי יוֹחָנָן בְּמַחְלוֹקֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר דִּבְרֵי הַכֹּל.

הלכה ב

משנה: הָרוֹדֶה פַּת חַמָּה וּנְתָנָהּ עַל פִּי חָבִית שֶׁל יַיִן שֶׁל תְּרוּמָה רִבִּי מֵאִיר אוֹסֵר וְרִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. רִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר בְּשֶׁל חִטִּים וְאוֹסֵר בְּשֶׁל שְׂעוֹרִים מִפְּנֵי שֶׁהַשְּׂעוֹרִים שׁוֹאֲבוֹת. תַּנּוּר שֶׁהִסִּיקוּ בְּכָמוֹן שֶׁל תְּרוּמָה וְאָפָה בּוֹ אֶת הַפַּת הַפַּת מוּתָּר שֶׁאֵין טַעַם כָּמוֹן אֶלָּא רֵיחַ כָּמוֹן.

הלכה: אָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יַנַּאי נָתְנוּ עַל פִּי מְגוּפַּת חָבִית מַהוּ. אָמַר לוֹן יַגִּיד עָלָיו רֵיעוֹ. מַהוּ יַגִּיד עָלָיו רֵיעוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כְּהָדָא דְתַנִּינָן תַּמָּן חָבִית מְלֵיאָה פֵּירוֹת וּנְתוּנָה לְתוֹךְ הַמַּשְׁקִין אוֹ שֶׁמְּלֵיאָה מַשְׁקִין וּנְתוּנָה לְתוֹךְ הַפֵּירוֹת. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר תַּמָּן וְהוּא שֶׁיְּהֵא הַמַּשְׁקִין נוֹגְעִין בְּחָבִיּוֹת. וְהָכָא וְהוּא שֶׁתְּהֵא כִכָּר נוֹגַעַת בְּמִגּוּפָּה. אָמַר רִבִּי מָנָא וּמִינָהּ כְּמַה דְתֵימָא וְהוּא שֶׁיְּהוּ מַשְׁקִין נוֹגְעִין בְּחָבִיּוֹת עַצְמָהּ. וְאַף הָכָא וְהוּא שֶׁתְּהֵא כִכָּר נוֹגַעַת בְּמִגּוּפָּה עַצְמָהּ. מִילְתֵיהּ אָמַר אֲפִילּוּ בְצוֹנֶנֶת. אָמַר רִבִּי בָּא בְּצוֹנֶנֶת הֲוָה עוּבְדָא. וְהָא תַּנִּינָן חַמָּה. אָמַר רַב חִסְדָּא שֶׁלֹּא תֹּאמַר הוֹאִיל וְהַהֶבֶל כּוֹבֵשׁ יְהֵא מוּתָּר. כְּמָה רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַיִם עוֹשִׂין פֵּירוֹת וּמַשְׁקִין אֵין עוֹשִׂין פֵּירוֹת דִּלְמָא כְּרִבִּי יוּדָה. אֶלָּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר מַיִם עוֹשִׂין פֵּירוֹת וַחֲסֵירִין וּמַשְׁקִין עוֹשִׂין פֵּירוֹת וְאֵינָן חֲסֵירִין. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין מַשְׁקִין עוֹשִׂין פֵּירוֹת כָּל עִיקָּר.

וּמַה דְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כְּשֶׁהָיְינוּ הוֹלְכִין אֶצֶל רִבִּי הוֹשַׁעְיָה רַבָּה לְקֵיסָרִין לִלְמוֹד תּוֹרָה הָיִינוּ נוֹתְנִין חֲמָטֵיתֵינוּ עַל גַּבֵּי קִבּוֹטִין שֶׁל מוּרֵייס וְהָיוּ טוֹעֲמִין בָּהּ טַעַם מוּרֵייס דִּלְמָא כְּרִבִּי יוּדָה. מַהֲלִימִין הָיוּ. וְאֵין אָסוּר מִשּׁוּם גֵּזֶל בַּעַל הַבַּיִת. נוֹטְלִין הָיוּ רְשׁוּתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

חִיטִּין מִלְמַטָּן וּשְׂעוֹרִין מִלְמַעֲלָן כְּשֵׁם שֶׁאֵין חִיטִּין שׁוֹאֲבוֹת כָּךְ אֵין הַשְּׂעוֹרִים שׁוֹאֲבוֹת. שְׂעוֹרִים מִלְמַטָּן וְחִיטִּים מִלְמַעֲלָן כְּשֵׁם שֶׁהַשְּׂעוֹרִים שׁוֹאֲבוֹת כָּךְ הַחִיטִּים שׁוֹאֲבוֹת.

מַהוּ לְצָלוֹת שְׁנֵי שְׁפוּדִין אֶחָד שֶׁל בָּשָׂר שְׁחוּטָה וְאֶחָד שֶׁל בָּשָׂר נְבֵילָה בְּתַנּוּר אֶחָד. רַב יִרְמְיָה אָמַר בְּשֵׁם רַב אָסוּר. וּשְׁמוּאֵל אָמַר בְּשֵׁם לֵוִי מוּתָּר. פְּלִינָא מַתְנִיתִין עַל רַב. אֵין

צוֹלִין שְׁנֵי פְסָחִים בְּתַנּוּר אֶחָד מִפְּנֵי הַתַּעֲרוֹבוֹת. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא מִפְּנֵי הַתַּעֲרוֹבוֹת. הָא שֶׁלֹּא מִפְּנֵי הַתַּעֲרוֹבוֹת לֹא.
מֵי צָתְרִי רַב אָמַר אָסוּר וּשְׁמוּאֵל אָמַר מוּתָּר. אַייְכֵל שְׁמוּאֵל לְרַב מֵי צָתְרִי.
הָדֵין טַוּוְיָה רַב חִייָה בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב מַשְׁגֵּר לֵיהּ בְּחָרוּתָה.

הלכה ג

משנה: תִּלְתָּן שֶׁנִּפְלָה לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁל מַיִם בִּתְרוּמָה וּבְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי אִם יֵשׁ בְּזֶרַע כְּדֵי לִיתֵּן טַעַם אֲבָל לֹא בְעֵץ. וּבַשְּׁבִיעִית וּבְכִלְאֵי הַכֶּרֶם וְהֶקְדֵּשׁ אִם יֵשׁ בְּזֶרַע וּבְעֵץ כְּדֵי לִיתֵּן טַעַם. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ חֲבִילֵי תִלְתָּן שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם יְדַלְּקוּ. הָיוּ לוֹ חֲבִילֵי תִלְתָּן שֶׁל טֵבֶל כּוֹתֵשׁ וּמְחַשֵּׁב כַּמָּה זֶרַע יֵשׁ בָּהֶן וּמַפְרִישׁ אֶת הַזֶּרַע וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ אֶת הָעֵץ. אִם הִפְרִישׁ לֹא יֹאמַר אֶכְתּוֹשׁ וְאֶטּוֹל אֶת הָעֵץ וְאֶתֵּן אֶת הַזֶּרַע אֶלָּא נוֹתֵן אֶת הָעֵץ עִם הַזֶּרַע.

הלכה: וְאֵין עֵץ פּוֹגֵם וְחוֹזֵר וּפוֹגֵם. מַתְנִיתִין כְּמָאן דְּאָמַר נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם אָסוּר. וַאֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם מוּתָּר מוֹדֵי הוּא הָכָא שֶׁהוּא אָסוּר. לָמָּה כָּל דָּבָר שֶׁנִּפְלָה לְתוֹכוֹ תִּלְתָּן הוּא מַשְׁבִּיחַ.
וְכַמָּה הִיא חֲבִילָה עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה זֵירִין. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן וְאַרְבָּעָה מִינְהוֹן מִיטָּה.
מִילְתֵיהּ אָמְרָה עַד שֶׁהֵן בַּחֲבִילוֹת הֵן נִטְבָּלוֹת. מֵעַתָּה וַאֲפִילּוּ שִׁבָּלִים. אֵין מַכְנִיסָן לְכֵן.
וַהֲלֹא חַבִּיוֹת מַכְנִסָן לְכֵן. אֵין גִּידּוּלֵיהֶן לְכֵן. וְאֵלּוּ מַכְנִסָן לְכֵן וְגִידּוּלֵיהֶן לְכֵן.

הלכה ד

משנה: זֵיתֵי חוּלִּין שֶׁכְּבָשָׁן עִם זֵיתֵי תְרוּמָה פִּיצּוּעֵי חוּלִּין עִם פִּיצּוּעֵי תְרוּמָה פִּיצּוּעֵי חוּלִּין עִם שְׁלֵימֵי תְרוּמָה אוֹ בְמֵי תְרוּמָה אָסוּר. אֲבָל שְׁלֵימֵי חוּלִּין עִם פִּיצּוּעֵי תְרוּמָה מוּתָּר.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹנָה זֹאת אוֹמֶרֶת פִּצּוּעִין בּוֹלְעִין וּפוֹלְטִין וְחוֹזְרִין וּבוֹלְעִין. שְׁלֵימִין וּבוֹלְעִין וּפוֹלְטִין וְעוֹד אֵינָן בּוֹלְעִין. הָדָא אָמְרָה לֹא לִשְׁבָח וְלֹא לִפְגָם אָסוּר. מַתְנִיתִין דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם אָסוּר. וְהָא רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם מוּתָּר. כְּהָדָא רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כְּרוּב שֶׁל שִׁקְיָא שֶׁשִּׁלְקוֹ עִם כְּרוּב שֶׁל בַּעַל אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא בוֹלֵעַ.

הלכה ה

משנה: דָּג טָמֵא שֶׁכְּבָשׁוֹ עִם דָּג טָהוֹר וְכָל גֶּרֶב שֶׁהוּא מַחֲזִיק סְאָתַיִם אִם יֵשׁ בּוֹ מִשְׁקַל עֲשָׂרָה זוּזֵי בִּיהוּדָה שֶׁהֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים בַּגָּלִיל דָּג טָמֵא צִירוֹ אָסוּר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר רְבִיעִית

בְּסָאתַיִם. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֶחָד מִשִּׁשָּׁה עֶשְׂרֵה שֶׁבּוֹ. חֲגָבִים טְמֵאִים שֶׁנִּכְבְּשׁוּ עִם חֲגָבִים טְהוֹרִים לֹא פָסְלוּ אֶת צִירָן. הֵעִיד רִבִּי צָדוֹק עַל צִיר חֲגָבִים טְמֵאִים שֶׁהוּא טָהוֹר.

הלכה: תַּנֵּי רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי דְּבַר דְּלָיָה דְּג טָהוֹר טָפֵל שֶׁכְּבָשׁוֹ עִם דָּג טָמֵא מְלִיחַ אָסוּר. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִייָה מַדִּיחוֹ וּמוּתָּר. אָמַר רִבִּי מָנָא מָאן דְּאָמַר מוּתָּר בְּשֶׁכְּבָשָׁן שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת. מָאן דְּאָמַר אָסוּר בְּשֶׁכְּבָשָׁן זֶה אַחַר זֶה. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן דְּתַנִּינָן אוֹ בְמֵי תְרוּמָה אָסוּר לֹא בְשֶׁכְּבָשָׁן זֶה אַחַר זֶה.

וְכָל גֶּרֶב שֶׁמַּחֲזִיק סְאָתַיִם. כַּמָּה סְאָתָה עֲבְדָא עֲשָׂרָה וְאַרְבָּעָה לוֹגִין. וְכַמָּה לוֹגָא עֲבִיד תַּרְתֵּין לִיטְרִין. וְכַמָּה לִיטְרָא עֲבְדָא מֵאָה זִינִין נִמְצָא כָּל זִין וְזִין אַחַת מִתֵּשַׁע מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים. הוֹרֵי רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן בְּעַכְבָּרָא חַד לְאֶלֶף.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה רוֹבַע צִיר בִּסְאָתַיִם צִיר. וְהַלֹּא אֵין צִיר דָּג טָמֵא [מַצִּיל]. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ חֶשְׁבִּית יָתָהּ קָרוֹב לְמָאתַיִם. רִבִּי אִילָא בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר חִייָה רוֹבַע צִיר בִּסְאָתַיִם דָּגִים וְצִיר. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יאשַׁיָּה וְהוֹרֵי כֵן.

וְתַנֵּי כֵן בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמַן שֶׁשּׁוֹלֶה רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וּמַנִּיחַ לְפָנָיו שֶׁמּוּתָּר לַעֲשׂוֹת כְּסֵדֶר הַזֶּה. אֲבָל אִם הָיָה שׁוֹלֶה רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וּמַנִּיחַ לַאֲחָרָיו אֲפִילּוּ יוֹתֵר מִכְּסֵדֶר הַזֶּה מוּתָּר.

עַל יְדֵי עִילָּה גְּבוּנְתָּה אִיקַלְקֶלֶת. שְׁאַל רִבִּי חַגַּיי לְרִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא אָמַר לֵיהּ דָּבָר שֶׁל רַבִּים אֵינוֹ נֶאֱסָר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי אָמַר רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל וְאִילֵּין אַגַּרְתָּא לֹא גַיֵּיס לוּקְס כְּתִיב בָּהֶן וְאַתְּ אָמַר עַל יְדֵי עִילָּה.

הֵעִיד רִבִּי צָדוֹק עַל צִיר חֲגָבִים טְמֵאִים שֶׁהוּא טָהוֹר. מַהוּ טָהוֹר טָהוֹר מִלְּהַכְשִׁיר. הָא לְטַמֵּא אֲפִילּוּ כָּל שֶׁהוּא מְטַמֵּא.

הלכה ו

משנה: כָּל הַנִּכְבָּשִׁין זֶה עִם זֶה מוּתָּרִין אֶלָּא עִם הַחִיסִּית. חִיסִּית שֶׁל חוּלִּין עִם חִיסִּית שֶׁל תְּרוּמָה יָרַק שֶׁל חוּלִּין עִם חִיסִּית שֶׁל תְּרוּמָה אָסוּר. אֲבָל חִיסִּית שֶׁל חוּלִּין עִם יָרָק שֶׁל תְּרוּמָה מוּתָּר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כָּל הַנִּשְׁלָקִין עִם הַתְּרִדִּין אֲסוּרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן נוֹתְנִין טַעַם. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כְּרוּב שֶׁל שִׁיקְיָא עִם כְּרוּב שֶׁל בַּעַל אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא בוֹלֵעַ. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר כָּל הַמִּתְבַּשְּׁלִין זֶה עִם זֶה מוּתָּרִין אֶלָּא עִם הַבָּשָׂר. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר כָּבֵד אוֹסֶרֶת וְאֵינָהּ נֶאֱסֶרֶת מִפְּנֵי שֶׁהִיא פּוֹלֶטֶת וְאֵינָהּ בוֹלַעַת. בֵּיצָה שֶׁנִּתְבַּלְבְּלָה בְתַבְלִין אֲסוּרִין אֲפִילּוּ חֶלְמוֹן שֶׁלָּהּ אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא בוֹלֵעַ. מֵי כְבָשִׁים וּמֵי שִׁלְקוֹת שֶׁל תְּרוּמָה אֲסוּרִין לְזָרִים.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לֵית כָּאן נִכְבָּשִׁין אֶלָּא נִשְׁלָקִין. כָּבוּשׁ [כְּרוֹתַחַ] הוּא.

רִבִּי חֲנִינָה תִּירְתָּא בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה חִסְּפִית בְּחִסְפִּית מִין בְּמִינוֹ רִבִּי עֲקִיבָה מַתִּיר וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי עֲקִיבָה בְּבָשָׂר בְּבָשָׂר שֶׁהוּא מוּתָּר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי יָסָא וְאִילּוּ לֹא אִתְאֲמָרַת הָדָא לֹא הֲוִינָן יָדְעִין דְּהוּא כֵן. וְדִילְמָא לֹא אִתְאֲמָרַת אֶלָּא מוֹדֵי רִבִּי עֲקִיבָה לַחֲכָמִים בְּבָשָׂר בְּבָשָׂר שֶׁהוּא אָסוּר. אָתָא רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מוֹדֵי רִבִּי עֲקִיבָה לַחֲכָמִים בְּבָשָׂר בְּבָשָׂר שֶׁהוּא אָסוּר. רִבִּי חִינְנָה שְׁמַע לָהּ מִן דְּבַתְרָהּ רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר כָּל הַמִּתְבַּשְּׁלִין זֶה עִם זֶה מוּתָּרִין חוּץ מִן הַבָּשָׂר. הָא בָּשָׂר בְּבָשָׂר אָסוּר. דִּילְמָא אִתְאֲמָרַת אֶלָּא מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי עֲקִיבָה בְּבָשָׂר בְּבָשָׂר שֶׁהוּא אָסוּר. רִבִּי חֲנַנְיָה רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי עֲקִיבָה בְּבָשָׂר בְּבָשָׂר שֶׁהוּא אָסוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר שֶׁל בַּעַל בּוֹלֵעַ מִן מַה דְּאָמַר רַב הוּנָא סַב מִן אִיבָּהּ וְהַב לְפִלּוּפָהּ. הָדָא אָמְרָה שֶׁל שִׁקּוּי בּוֹלֵעַ.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי שְׁלָקָהּ בְּחָלָב מַהוּ. רִבִּי זְעִירָא לֹא אָכַל כָּבֵד מִיָּמָיו. שְׁלָקָהּ רִבִּי בָּא וְאוֹכְלָהּ לֵיהּ. וְאִית דְּאָמַר מְלָחָהּ רִבִּי בָּא וְאוֹכְלָהּ לֵיהּ.

חֶלְמוֹן אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא בּוֹלֵעַ. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא חֶלְמוֹן אָסוּר וְכָל שֶׁכֵּן חֲלֵב בֵּיצִים.

יְצָחָק רַבָּה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בֵּיצִים שֶׁשְּׁלָקָן וּמָצָא בָהֶן אֶפְרוֹחַ בְּנוֹתֶן טַעַם.

רִבִּי זְעִירָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי זְעִירָא אָדָא בַּר גֶּרְשׁוֹן רִבִּי בִּירַיי רִבִּי לֵוִי בַּר פְּלָטָא זָקֵן אֶחָד בְּשֵׁם רִבִּי שִׁשִּׁים וְאַחַת אֲסוּרוֹת. שִׁשִּׁים וּשְׁתַּיִם מוּתָּרוֹת. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן הֵעִיד אָדָא חֲבֵירִינוּ לְפָנֵינוּ בְּשִׁשִּׁים. וְאָמַר מִי שֶׁיָּבִיא לִי יוֹתֵר מִשִּׁשִּׁים מַכֹּשֵׁר אָנָא. אָמְרִין לְשִׁמְעוֹן בַּר וָוא אֲמַר אַתְּ הָכֵין וְאִינּוּן אָמְרִין הָכֵין. אָמַר לוֹן אֲנָא מַה דְּשָׁמְעִית וְאִינּוּן מַה דְּשָׁמְעוּן. שִׁמְעוֹן בַּר וָוא אָמַר קוֹמֵי רִבִּי חֲנִינָה [בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה רַבָּה עַד שִׁלֹּשִׁים וְאָמַר לֵיהּ גִּיזְמָה שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה] מַעֲשֶׂה בָא לִפְנֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּרִבִּי אָמַר לֵיהּ אֲנָא לֹא מוֹדֵי בְּאַרְבָּעִים וְשֶׁבַע וַאֲנָא מוֹדֶה בְּאַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָא מַעֲשֶׂה בָא לִפְנֵי רִבִּי וְאָמַר אִית תַּמָּן חָמֵשׁ.

רִבִּי חִייָא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה וְהַיֶּרֶק וְהַקְּלִיפִּין וְהַמַּיִם מִצְטָרְפִין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא וְאִיסּוּר מִתּוֹכָן. אָמַר רַב הוּנָא קְלִיפֵּי אִיסּוּר מַעֲלִין אֶת הַהֶיתֵר. רִבִּי זְעִירָא הָדָא דְתֵימַר וְהוּא שֶׁשְּׁלָקָן בִּקְלִיפֵּיהֶן שְׁלוּקוֹת בִּשְׁלוּקוֹת אֲבָל שְׁלָקָן בֵּיצִים קְלוּפוֹת בִּשְׁאֵינָן קְלוּפוֹת אוֹ שְׁאֵינָן קְלוּפוֹת בִּקְלוּפוֹת שְׁלוּקוֹת בִּשְׁאֵינָן שְׁלוּקוֹת צְרִיכִין שִׁיעוּר אַחֵר.

גִּיעוּלֵי בֵיצִים מוּתָּרִין שׁוֹרוֹ עִיבֵּר וְלֹא יַגְעִיל. בֵּצִים שֶׁהִקְרִימוּ הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרוֹת מוּזָרוֹת הַנֶּפֶשׁ הַיָּפָה תֹּאכַל. מְצָא בָהֶן דָּם קוֹלֵף מְקוֹם הַדָּם.

רִבִּי זְעִירָא סְלַק מִבַּקְּרָה לְרִבִּי חִייָא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יִצְחָק עָטוֹשַׁיָּה אַשְׁכְּחֵיהּ יְתִיב. אָמַר לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בְּלוּבְּנִין חֶלְמוֹן אֲבָל בְּלוּבְּנִין חֶלְבּוֹן מוּתָּר. [הוּא] סָבַר דְּהִיא גַּבֵּיהּ מִן אַבְהַתֵּיהּ. אָתָא

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בֵּין חֶלְבּוֹן בֵּין חֶלְמוֹן אָסוּר. תַּנֵּי רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל חֶלְמוֹן אָסוּר חֶלְבּוֹן מוּתָּר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא הֵן דְּאָמַר בְּחֶלְמוֹן אָסוּר בְּשֶׁנִּמְצָא בִּמְקוֹם זְכָרוּתוֹ שֶׁל חֶלְמוֹן וַאֲפִילוּ חֶלְמוֹן וְהוּא שֶׁנִּמְצָא בִּמְקוֹם זְכָרוּתוֹ שֶׁל מוֹחַ שֶׁמְּמֻנּוּ אֶפְרוֹחַ נוֹצַר.
תָּמַן תַּנִּינָן אֵילּוּ פוֹסְלִין וְלֹא מַעֲלִין. הַמַּיִם בֵּין טְהוֹרִין בֵּין טְמֵיאִין. מֵי כְבָשִׁים מֵי שְׁלָקוֹת וְהַתֶּמֶד עַד שֶׁלֹּא הֶחֱמִיץ. הָכָא אַתְּ עֲבַד לֵיהּ אוֹכֶל וְהָכָא אַתְּ עֲבִיד לֵיהּ מַשְׁקֶה. אָמַר רִבִּי מָנָא כָּאן בְּקַשִּׁין כָּאן בְּרַכִּין. כָּאן בְּאוֹכֶל כָּאן בְּמַשְׁקֶה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן אֲפִילּוּ תֵּימַר כָּאן וְכָאן בְּקַשִּׁים וְכָאן וְכָאן בְּרַכִּין. נוֹתְנִין טַעֲמִים בִּתְרוּמָה וְאֵין נוֹתְנִין טַעֲמִים בְּמִקְוֶה.

פרק יא

הלכה א

משנה: אֵין נוֹתְנִין דְּבֵילָה וּגְרוֹגְרוֹת לְתוֹךְ הַמּוּרֵיס מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְאַבְּדָן אֲבָל נוֹתְנִין אֶת הַיַּיִן לְמוּרֵיס וְאֵין מְפַטְּמִין אֶת הַשֶּׁמֶן אֲבָל עוֹשִׂין אֶת הַיַּיִן יֵינוֹמֵילִין. אֵין מְבַשְּׁלִין יַיִן שֶׁל תְּרוּמָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַמְעִיטוֹ. רִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשְׁבִּיחוֹ.

הלכה: אֵין נוֹתְנִין דְּבֵילָה וּגְרוֹגְרוֹת לְתוֹךְ הַמּוּרֵיס כו'. תַּנֵּי נוֹתֵן דְּבֵילָה וּגְרוֹגְרוֹת לְתוֹךְ הַמּוּרֵיס כְּדֶרֶךְ שֶׁנּוֹתֵן תַּבְלִין וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִסְחֲטֵם לְהוֹצִיא מֵימֵיהֶם. וּבְתַבְלִין מוּתָּר שֶׁכָּךְ הוּא מְלָאכְתָן. צְרוֹר תַּבְלִין שֶׁנְּתָנוֹ לְתוֹךְ קְדֵירָה זוֹ וְחָזַר וּנְתָנוֹ לְתוֹךְ קְדֵירָה אֲחֶרֶת אִם בָּטֵל טַעֲמוֹ מוּתָּר וְאִם לָאו אָסוּר.
מַה בֵּינָהּ לְבֵין שֶׁבֶת. לֹא כֵן תַּנֵּי הַשֶּׁבֶת שֶׁנְּתָנוֹ טַעַם בִּקְדֵירָה אֵין בָּהּ מִשּׁוּם תְּרוּמָה. וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה טוּמְאַת אוֹכְלִין. מִשֶּׁלְּךָ נָתְנוּ לְךָ בְּדִין הָיָה שֶׁלֹּא תְּטַמֵּא טוּמְאַת אוֹכְלִין וְהֵן אָמְרוּ שֶׁתְּטַמֵּא טוּמְאַת אוֹכְלִין. וְהֵן אָמְרוּ מִכֵּיוָן שֶׁנְּתָנָהּ טַעַם בִּקְדֵירָה בָּטְלָה.
רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן דְּרִבִּי הִיא דְּתַנֵּי יַיִן לְמוּרֵיס רִבִּי מַתִּיר וְרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסֵר. לְפִיכָךְ אִם עָבַר וּנְתָנוֹ רִבִּי אוֹסֵר לְזָרִים. וְרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לְזָרִים.
רִבִּי מָנָא בְּרִבִּי תַּנְחוּם בָּעֵי כְּדִבְרֵי מִי שֶׁמַּתִּיר לְזָרִים. מוּרֵיס שֶׁל גּוֹיִם לָמָּה אָסוּר. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי חִייָא בַּר וָוא מִשּׁוּם בִּישׁוּלֵי גּוֹיִם הֵן אֲסוּרִין. הֲתִיב רִבִּי יוֹסֵי וְהַתַּנֵּי חמין מוּתָּר וּשְׁאֵינוֹ חמין אָסוּר. חמין מוּתָּר לֹא אֲפִילּוּ מְבוּשָּׁל וְדִכְוָותָהּ וּשְׁאֵינוֹ חמין אָסוּר וַאֲפִילּוּ שֶׁאֵינוֹ מְבוּשָּׁל. וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בַּר מַרְיָה וַאֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר חמין מוּתָּר וּבִלְבַד בְּיוֹדֵעַ. הָדָא אָמְרָה הֲנָיַית תְּרוּמָה מוּתֶּרֶת. הֲנָיַית עֲבוֹדָה זָרָה אֲסוּרָה.
רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי יוֹחָנָן חַד אָמַר מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֲטוֹ מִמִּידָּתוֹ. וְחָרָנָה אָמַר מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֲטוֹ מִשּׁוּתָּיו. וְלֹא יָדְעִין מָאן אָמַר דָּא וּמָאן אָמַר דָּא. מִן מַה דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מַחְלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ

דְּרִבִּי יְהוּדָה. וְאָמַר רִבִּי לָעְזָר אֵינָהּ מוּחְלֶפֶת תַּמָּן בְּכֹהֵן וְכָאן בְּבַעֲלִים. הֲוֵי רִבִּי יוֹחָנָן הוּא דְאָמַר מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֲטוֹ מִשּׁוּתָּיו.
יְהוּדָה בֶּן כִּינַי רִבִּי אִימִּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֲטוֹ מִשּׁוּתָּיו.

הלכה ב

משנה: דְּבַשׁ תְּמָרִים וְיֵין תַּפּוּחִין וְחוֹמֶץ סִיתְוָונִיּוֹת וּשְׁאָר כָּל מֵי פֵּירוֹת שֶׁל תְּרוּמָה. רִבִּי לִיעֶזֶר מְחַיֵּיב קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ. וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. רִבִּי לִיעֶזֶר מְטַמֵּא מִשּׁוּם מַשְׁקֶה אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מָנוּ חֲכָמִים שִׁבְעָה מַשְׁקִין כְּמוֹנֵי פַּטְמִין אֶלָּא אָמְרוּ שִׁבְעָה מַשְׁקִין טְמֵאִין וּשְׁאָר כָּל הַמַּשְׁקִין טְהוֹרִין.

הלכה: הֲוֹון בָּעֵיי מֵימַר מַה פְלִיגִין בְּחוֹמֶשׁ אֲבָל בְּקֶרֶן אַף רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ מוֹדֵי. מַה פְלִיגִין לְשֶׁעָבַר הָא בַתְּחִילָּה אַף רִבִּי יוֹשׁוּעַ מוֹדֶה. וְתַנִּינָן דְּבַשׁ תְּמָרִים רִבִּי לִיעֶזֶר מְחַיֵּיב בְּמַעְשְׂרוֹת וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. כָּאן שֶׁזָּבוּ מִשֶּׁנִּטְבְּלוּ. וְכָאן שֶׁזָּבוּ עַד שֶׁלֹּא נִטְבְּלוּ.
מוֹדֵי רִבִּי לִיעֶזֶר שֶׁאִם עִישֵּׁר עַל הַתְּמָרִים אֲפִילוּ בְּאִיסְפַּמְיָא דִּבְשָׁן מוּתָּר. מִילְּתֵיהּ אָמְרָה שֶׁהוּא מְעַשֵּׂר מִן הַתְּמָרִים עַל הַדְּבָשׁ לְפִי תְּמָרִים. רִבִּי לִיעֶזֶר מְחַיֵּיב בְּמַעְשְׂרוֹת. תַּנֵּי רִבִּי נָתָן אוֹמֵר לֹא שָׁרְבִי לִיעֶזֶר מְחַיֵּיב בְּמַעְשְׂרוֹת אֶלָּא שֶׁרְבִי לִיעֶזֶר אוֹמֵר שֶׁלֹּא יֹאכַל מִן הַתְּמָרִים עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר עַל הַדְּבָשׁ. מִילְּתֵיהּ אָמַר שֶׁהוּא מְעַשֵּׂר מִן הַתְּמָרִים עַל הַדְּבָשׁ לְפִי דְבָשׁ וּלְפִי תְּמָרִים.
רִבִּי לִיעֶזֶר מְטַמֵּא מִשּׁוּם מַשְׁקֶה. תַּנֵּי רִבִּי נָתָן אוֹמֵר לֹא שָׁרְבִי לִיעֶזֶר מְטַמֵּא מִשּׁוּם מַשְׁקֶה עַל מַה נֶחְלְקוּ עַל שֶׁנִּפַּל לְתוֹכוֹ מַשְׁקֶה. שָׁרְבִי לִיעֶזֶר מְטַמֵּא מִשּׁוּם מַשְׁקֶה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הוֹלְכִין אַחַר הָרוֹב.
עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי נָתָן רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב וְרִבִּי לִיעֶזֶר שִׁלְשְׁתָּן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. רִבִּי מֵאִיר דּוּ אָמַר אֵין מֵי פֵּירוֹת בְּטֵילִין לְעוֹלָם. רִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב דְּתַנֵּי רִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר צִיר טָהוֹר שֶׁנָּפַל לְתוֹכוֹ מַיִם כָּל שֶׁהוּא טָמֵא. וְהָדֵין רִבִּי לִיעֶזֶר דְּהָכָא.
טַעֲמָא דְּרִבִּי לִיעֶזֶר וְכָל מַשְׁקֶה. מַה טַעֲמָא דְּרַבָּנִין אֲשֶׁר יִשָּׂתֶה. מַה רִבִּי לִיעֶזֶר כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל דּוּ אָמַר כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל הַכֹּל בִּכְלָל. וּרוּבָּה מִדְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל דּוּ אָמַר אֲפִילוּ כְּלָל וּפְרָט וְחָזַר וְכָלַל הַכֹּל בִּכְלָל. רִבִּי פֶּרִיגוֹרִי דְּקֵיסָרִין אָמַר רִבִּי לִיעֶזֶר בֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אֶלָּא כָּךְ מֵשִׁיב רִבִּי לִיעֶזֶר לַחֲכָמִים מַה דְּאִית לְכוֹן אֲשֶׁר יֵאָכֵל פְּרָט לְאוֹכֶל סָרוּחַ. כֵּן אִית לִי אֲשֶׁר יִשָּׂתֶה פְּרָט לְמַשְׁקֶה סָרוּחַ. אָמַר לוֹ לֹא דוֹמִין אוֹכְלִין לְמַשְׁקִין. לֹא אִם אָמְרַת בְּאוֹכְלִין שֶׁכֵּן אוֹכֶל סָרוּחַ מֵעִיקָּרוֹ טָהוֹר. תֹּאמַר בְּמַשְׁקִין שֶׁכֵּן מַשְׁקֶה סָרוּחַ מֵעִיקָּרוֹ טָמֵא. דָּבָר אַחֵר לֹא אִם אָמְרַת בְּאוֹכְלִין שֶׁכֵּן אוֹכְלִין הַמְיוּחָדִין לְאָדָם אֵין צְרִיכִין מַחֲשָׁבָה. תֹּאמַר בְּמַשְׁקִין שֶׁכֵּן מַשְׁקִין הַמְיוּחָדִין לְאָדָם צְרִיכִין מַחֲשָׁבָה. וּמִפְּנֵי שֶׁצְּרִיכִין מַחֲשָׁבָה

יְהֵא מַשְׁקֶה סָרוּחַ מֵעִיקָּרוֹ טָמֵא. הוֹאִיל וְהֵן צְרִיכִין מַחֲשָׁבָה יְהֵא מַשְׁקֶה סָרוּחַ מֵעִיקָּרוֹ טָהוֹר. דָּבָר אַחֵר אָמְרוּ לוֹ לֹא אִם אָמְרַת בְּאוֹכְלִין שֶׁכֵּן אוֹכְלֵי בְהֵמָה לְאָדָם אֵינָן בָּאִין בְּמַחֲשָׁבָה. תֹּאמַר בְּמַשְׁקִין שֶׁכֵּן מַשְׁקֶה בְהֵמָה לְאָדָם בָּאִין בְּמַחֲשָׁבָה. וְתַנֵּי כֵן כָּל מַשְׁקֶה מַה תַלְמוּד לוֹמַר אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה פְּרָט לְמַשְׁקֶה סָרוּחַ דִּבְרֵי רִבִּי לְעָזָר. אָמְרוּ לוֹ אֵין מַשְׁקִין יוֹצְאִין לֹא יְדֵי עוֹפוֹת וְלֹא יְדֵי פָּרָה.

חֲבֵרַיָּיא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר מוֹדָה רִבִּי לְיֵעְזָר לַחֲכָמִים בְּמַשְׁקֶה סָרוּחַ מֵעִיקָּרוֹ שֶׁהוּא טָמֵא. וְהַתַּנִּינָן הַמּוֹהֵל הַיּוֹצֵא מֵהֶן רִבִּי לְיֵעְזָר מְטַהֵר וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין. רִבִּי אִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר מוֹדָה רִבִּי לְיֵעְזָר לַחֲכָמִים בְּמֵי יַם הַגָּדוֹל שֶׁאֲפִילוּ הֵן סְרוּחִין הַתּוֹרָה קָרָא אוֹתָן מַיִם. וּלְמִקְוֶה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ מוֹדֵי רִבִּי לְיֵעְזָר לַחֲכָמִים בְּמֵי תַּרְדִּין וּבְמֵי שְׁלָקוֹת שֶׁאֵינָן מַכְשִׁירִין.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי אִם יֹאמַר לְךָ אָדָם שְׁמוֹנָה מַשְׁקִין הֵן אֱמוֹר לוֹ הֲרֵי טַל וּמַיִם מִין אֶחָד הֵן וּמָנוּ אוֹתָן חֲכָמִים שְׁנַיִם. אִילּוּ הָוָה לָוֹן חוֹרָן לֹא מְנוּנֵיהּ וְאֵין הָוָה חוֹרָן לֹא הָוָה מְנוּנֵיהּ.

הלכה ג

משנה: אֵין עוֹשִׂין תְּמָרִים דְּבָשׁ וְלֹא תַפּוּחִין יַיִן וְלֹא סְתָוְונִיּוֹת חוֹמֶץ וּשְׁאָר כָּל הַפֵּירוֹת אֵין מְשַׁנִּין אוֹתָן מִבִּירְיָיתָן בִּתְרוּמָה וּבְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי אֶלָּא זֵיתִים וַעֲנָבִים בִּלְבַד. אֵין סוֹפְגִין אַרְבָּעִים מִשּׁוּם עָרְלָה אֶלָּא עַל הַיּוֹצֵא מִן הַזֵּיתִים וּמִן הָעֲנָבִים. וְאֵין מְבִיאִין בִּכּוּרִים מַשְׁקִין אֶלָּא הַיּוֹצֵא מִן הַזֵּתִים וּמִן הָעֲנָבִים. אֵינוֹ מְטַמֵּא מִשּׁוּם מַשְׁקֶה אֶלָּא הַיּוֹצֵא מִן הַזֵּיתִים וּמִן הָעֲנָבִים. וְאֵין מַקְרִיבִין עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ אֶלָּא הַיּוֹצֵא מִן הַזֵּיתִים וּמִן הָעֲנָבִים. עוּקְצֵי תְאֵינִים וּגְרוֹגְרוֹת וְהַכְּלָסִים וְהֶחָרוּבִים אֲסוּרִין לְזָרִים.

הלכה: רִבִּי אִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר כֵּינִי מַתְנִיתָא אֵין מְבִיאִין בִּיכּוּרִים מַשְׁקִין אֶלָּא הַיּוֹצֵא מִן הַזֵּתִים וּמִן הָעֲנָבִים. וַאֲפִילוּ מְשֻׁזָּכוּ בָהֶן בְּעָלִים. וְהַתַּנֵּי דָּרַךְ בִּיכּוּרִים מַשְׁקֶה לַהֲבִיאָן מְנַיִין שֶׁיָּבִיא תַּלְמוּד לוֹמַר תָּבִיא. מְשֻׁלְקָטָן מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה עַל מְנָת כָּךְ. בָּרָם הָכָא בְּשֶׁלֹּא לְקָטָן מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה עַל מְנָת כֵּן.

זֵיתִים שֶׁל תְּרוּמָה טְהוֹרִים יֵיעָשׂוּ שֶׁמֶן. טְמֵאִים לֹא יֵיעָשׂוּ. וַעֲנָבִים בֵּין טְמֵאוֹת בֵּין טְהוֹרוֹת לֹא יֵיעָשׂוּ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר מִשֶּׁמּוֹ לֹא נֶחְלְקוּ רִבִּי לְיֵעְזָר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל זֵיתִים טְהוֹרִים שֶׁיֵּיעָשׂוּ עַל מַה נֶחְלְקוּ עַל הַטְּמֵאִים שֶׁרִבִּי לְיֵעְזָר אוֹמֵר לֹא יֵיעָשׂוּ וְרִבִּי יוֹשֻׁעַ אוֹמֵר יֵיעָשׂוּ וַעֲנָבִים טְהוֹרוֹת יֵיעָשׂוּ. טְמֵאוֹת לֹא יֵיעָשׂוּ. אָמַר רִבִּי יוּדָן מוֹדָה רִבִּי לְיֵעְזָר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּזֵיתִים טְהוֹרִים שֶׁיֵּיעָשׂוּ עַל מַה נֶחְלְקוּ עַל הַטְּמֵאִים שֶׁרִבִּי לְיֵעְזָר אוֹמֵר לֹא יֵיעָשׂוּ וְרִבִּי יוֹשֻׁעַ אוֹמֵר יֵיעָשׂוּ וַעֲנָבִים בֵּין טְהוֹרוֹת בֵּין טְמֵאוֹת יֵיעָשׂוּ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן

מוֹדֶה רִבִּי לִיעֶזֶר וְרִבִּי יוֹשֵׁעַ בְּזֵיתִים טְהוֹרִין שֶׁיֵּיעָשׂוּ וַעֲנָבִים טְמֵאוֹת שֶׁלֹּא יֵיעָשׂוּ. וְעַל מַה נֶחְלְקוּ עַל זֵיתִים טְמֵאִים וְעַל עֲנָבִים טְהוֹרוֹת שֶׁרִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא יֵיעָשׂוּ וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר יֵיעָשׂוּ. כָּל עַמָּא רַבָּיִן עַל דְּרִבִּי מֵאִיר בַּעֲנָבִים טְהוֹרוֹת שֶׁיֵּיעָשׂוּ וְלָמָּה אָמַר לֹא יֵיעָשׂוּ. חֲשׁוּבוֹת הֵן לְאוֹכֶל יוֹתֵר מִן הַמַּשְׁקֶה. כָּל עַמָּא רָבִין עַל דְּרִבִּי יוּדָן בַּעֲנָבִים טְמֵאוֹת שֶׁלֹּא יֵיעָשׂוּ. וְלָמָּה אָמְרוּ שֶׁיֵּיעָשׂוּ בִּשְׁבִיל לֵיהָנוֹת מִן הַחַרְצָנִים וּמִן הַזְּגִין. זֵתִים טְמֵיאִים רִבִּי וְרִבִּי מֵאִיר חַד רִבִּי יַעֲקֹב וְרִבִּי יוּדָה חָדָא. הֵיךְ עָבְדִין עוּבְדָא.

רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי לְעָזָר אָמַר מַתְנִיתִין בְּמוּבְלַעַת בְּאוֹכֶל. רִבִּי זְעִירָא כָּל דִּתְרוּמוֹת וְדִטָּהֲרוֹת שְׁמוּעָה בְשֵׁם רִבִּי לְעָזָר.

הלכה ד

משנה: גַּרְעִינֵי תְרוּמָה בִּזְמַן שֶׁהֵן מְכַנְּסָן הֵן אֲסוּרוֹת וְאִם הִשְׁלִיכָן מוּתָּרוֹת. וְכֵן עֲצָמוֹת שֶׁל קֻדָּשִׁים בִּזְמַן שֶׁהוּא מְכַנְּסָן אֲסוּרִין וְאִם הִשְׁלִיכָן מוּתָּרִין. הַמּוּרְסָן מוּתָּר. סוּבִּין שֶׁל חֻדָּשׁוֹת אֲסוּרוֹת וְשֶׁל יְשָׁנוֹת מוּתָּרוֹת. נוֹהֵג בִּתְרוּמָה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא נוֹהֵג בְּחוּלִּין. הַמְסַלֵּת קַב אוֹ קַבַּיִם לַסְּאָה לֹא יֹאבַד אֶת הַשְּׁאָר אֶלָּא יַנִּיחֶנּוּ בְּמָקוֹם הַמּוּצְנָע. מְגוֹרָה שֶׁפִּינָּה מִמֶּנָּה חִיטֵּי תְרוּמָה אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לִהְיוֹת יוֹשֵׁב וּמְלַקֵּט אַחַת אַחַת אֶלָּא מְכַבֵּד כְּדַרְכּוֹ וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַחוּלִּין. וְכֵן הֶחָבִית שֶׁל שֶׁמֶן שֶׁנִּשְׁפְּכָה אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לִהְיוֹת יוֹשֵׁב וּמְטַפֵּחַ אֶלָּא נוֹהֵג בָּהּ כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא נוֹהֵג בְּחוּלִּין. הַמְּעָרֶה מִכַּד לְכַד וְנוֹטֵף שָׁלֹשׁ טִיפִּין וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַחוּלִּין הָרִכִּינָהּ וּמִיצַּת הֲרֵי זוֹ תְרוּמָה. וְכַמָּה תְּהֵא בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי וְיוֹלִיכֶנָּהּ לַכֹּהֵן אֶחָד מִשְּׁמוֹנָה לִשְׁמִינִית.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּגַלְעִינֵי אַגַּסִּין וּקְרוּסְטוֹמֵלִין הִיא מַתְנִיתָא. אָמַר רִבִּי לִיעֶזֶר וַאֲפִילוּ תֵימַר בְּגַלְעִינֵי הָרוֹטָב. בְּמַחוּסָּרוֹת לְמַצְמֵץ. וְהָא תַּנִּינָן וְכֵן עֲצָמוֹת הֶקְדֵּשׁ אֵית לָךְ מֵימַר בְּמַחוּסָּרוֹת לְמַצְמֵץ. לֹא בְּרָאשֵׁי כְנָפַיִם הַסְּחוּסִין. אָתָא רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּרָאשֵׁי כְנָפַיִם הַסְּחוּסִין הִיא מַתְנִיתָא.

וְאֵלּוּ הֵן הַחֲדָשׁוֹת כָּל זְמַן שֶׁהַבְּרִיּוֹת רְגִילִים לַחֲבוֹט. רִבִּי אָחָא אָמַר עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כֵּן הִיא שִׁיעוּרָהּ. וְהָתַנֵּי מְסַלֶּת בְּחִיטִּין כָּל שֶׁהוּא רוֹצֶה. וּמְנַקֵּב בְּיָרָק כָּל שֶׁהוּא רוֹצֶה. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּמַעֲמִידוֹ עַל תְּרוּמָתוֹ. רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם רִבִּי אִילָא כָּאן בִּשְׁנֵי רָעָבוֹן כָּאן בִּשְׁנֵי שׂוֹבַע.

תַּמָּן תַּנִּינָן מֵעֵי אֲבַטִּיחַ וּקְנוּבַת יָרָק שֶׁל תְּרוּמָה. רִבִּי דוֹסָא מַתִּיר לְזָרִים וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בְּקְנוּבַת יָרָק שֶׁל גַּנָּנִין. אֲבָל בְּקְנוּבַת יָרָק שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים אַף רַבָּנִין מוֹדִיִּין. רִבִּי בּוּן בַּעַיִין. לֹא מִסְתַּבְּרָא בִּתְרוּמָה גְּדוֹלָה אֲבָל בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר אֵין הָעֶלִין תְּלוּשִׁין עַל הָעֶלִין וְלֹא הַקְּלָחִים תְּלוּשִׁין עַל הַקְּלָחִין.

תַּמָּן תַּנִּינָן הִרְכִּינָהּ וּמִיצַּת הֲרֵי הִיא שֶׁל מוֹכֵר. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לֵית כָּאן שֶׁל מוֹכֵר אֶלָּא שֶׁל לוֹקֵחַ וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בַּר אֶלְעָזָר מִשּׁוּם יֵיאוּשׁ. וְאַף בְּקוֹדֶשׁ כֵּן. אָתָא רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְאַף בְּקוֹדֶשׁ כֵּן.

אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בַּקָּדָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַתִּירִין. אֲבָל בַּקָּדָשִׁים שֶׁאֵין לָהֶן מַתִּירִין אֲפִילּוּ כָּל שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַחֲזִיר. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי. הָדֵין לוֹג שֶׁמָּן שֶׁל מְצוֹרָע צָרִיךְ לְהַחֲזִיר אוֹ אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַחֲזִיר. אִין תֵּימַר צָרִיךְ לְהַחֲזִיר וְלֹא הֶחֱזִיר עוֹבֵר מִשּׁוּם חִסָּרוֹן. אִין תֵּימַר אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַחֲזִיר וְהֶחֱזִיר עוֹבֵר מִשּׁוּם יִתְרוֹן. רִבִּי חִינְנָא לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָה לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בַּקָּדָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַתִּירִין. אֲבָל בַּקָּדָשִׁים שֶׁאֵין לָהֶן מַתִּירִין אֲפִילּוּ כָּל שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַחֲזִיר. וְהָדֵין לוֹג שֶׁמָּן שֶׁל מְצוֹרָע לֹא כַקָּדָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַתִּירִין הֵן וְתֵימַר צָרִיךְ לְהַחֲזִיר. הָדָא אָמְרָה צָרִיךְ לְהַחֲזִיר וְלֹא הֶחֱזִיר עוֹבֵר מִשּׁוּם חִסָּרוֹן.

תַּנֵּי רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל קְדֵירָה שֶׁבִּישֵּׁל בָּהּ תְּרוּמָה מַגְעִילָהּ בְּחַמִּין שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים וְדַיּוֹ. אָמַר רִבִּי בָּא וְאֵין לְמֵידִין מִמֶּנָּהּ לְעִנְיַן נְבֵילָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי קְשַׁייתָהּ קוֹמֵי רִבִּי בָּא תְּרוּמָה בַּעֲוֹן מִיתָה וּנְבֵילָה בְּלֹא תַעֲשֶׂה וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר לִי כְּמָאן דְּאָמַר מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת.

רִבִּי יוֹסֵי בַּר שׁוּנֶם בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. תַּנִּינָן אִם הִרְכִּינָהּ וּמִיצַּת הֲרֵי זוֹ תְרוּמָה וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ כָּאן עַל יְדֵי הָאוֹר נִגְעַל וְיוֹצֵא.

שְׁמָרִים שֶׁל תְּרוּמָה הָרִאשׁוֹן וְהַשֵּׁינִי אָסוּר. וְהַשְּׁלִישִׁי מוּתָּר. בְּמַה דְבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁנָּתַן לְתוֹכָן מַיִם. אֲבָל לֹא נָתַן לְתוֹכָן מַיִם אֲפִילּוּ שְׁלִישִׁי אָסוּר. שְׁמָרִים שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי רִאשׁוֹן אָסוּר וְשֵׁנִי מוּתָּר. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הַשֵּׁנִי בְּנוֹתַן טַעַם. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק הַקּוֹדֶשׁ כְּמִיצּוּוֹ.

חַרְסָן שֶׁל זָב רִאשׁוֹן טָמֵא וְשֵׁנִי טָהוֹר. בְּמַה דְבָרִים אֲמוּרִים שֶׁלֹּא נָתַן לְתוֹכָן מַיִם. אֲבָל נָתַן לְתוֹכָן מַיִם אֲפִילּוּ עֶשְׂירִי טָמֵא.

רִבִּי יוּדָן בַּר אַחְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה פְּחוֹת מִיכֵּן נוֹתְנוֹ בְּנֵירוֹ. רִבִּי יַנַּאי בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָן בְּאוֹכֶל כְּדֵי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קַלָּה. הָדָא דְתֵימַר בְּטָמֵא. הַהּ כְּבֵיצָה בְּטָמֵא. אֲבָל טָהוֹר אֲפִילּוּ כָּל שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַחֲזִיר. בְּדָמַאי. אֲבָל בְּוַדַּאי בֵּין טָמֵא בֵּין טָהוֹר בֵּין רוֹב בֵּין מִיעוּט צָרִיךְ לְהַחֲזִיר.

הלכה ה

משנה: כַּרְשִׁינֵי תְרוּמָה מַאֲכִילִין אוֹתָן לִבְהֵמָה וּלְחַיָּה וְלַתַּרְנוּגְלִין. יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׂכַר פָּרָה מִכֹּהֵן מַאֲכִילָהּ כַּרְשִׁינֵי תְרוּמָה. וְכֹהֵן שֶׁשָּׂכַר פָּרָה מִיִּשְׂרָאֵל אַף עַל פִּי שֶׁמְּזוֹנוֹתֶיהָ עָלָיו לֹא יַאֲכִילֶנָּה כַּרְשִׁינֵי תְרוּמָה. יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׂם פָּרָה מִכֹּהֵן לֹא יַאֲכִילֶנָּה כַּרְשִׁינֵי תְרוּמָה. וְכֹהֵן

שֶׁשָּׁם פָּרָה מִיִּשְׂרָאֵל מַאֲכִילָהּ כַּרְשִׁינֵי תְרוּמָה. מַדְלִיקִין שֶׁמֶן שְׂרֵיפָה בְּבָתֵּי כְנֵיסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וּבְמָבוֹאוֹת אֲפִילִין וְעַל גַּבֵּי הַחוֹלִים בִּרְשׁוּת הַכֹּהֵן. בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּישְׂאַת לְכֹהֵן וְהִיא לִימוּדָת לָבוֹא אֶצֶל אֲבִיהָ אֲבִיהָ מַדְלִיק בִּרְשׁוּתָהּ. מַדְלִיקִין בְּבֵית הַמִּשְׁתֶּה אֲבָל לֹא בְּבֵית הָאֵבֶל דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בְּבֵית הָאֵבֶל אֲבָל לֹא בְּבֵית הַמִּשְׁתֶּה. רִבִּי מֵאִיר אוֹסֵר כָּאן וְכָאן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר כָּאן וְכָאן.

הלכה: מְנַיִין לְפָרָתוֹ שֶׁל כֹּהֵן שֶׁהָיְתָה שׁוּמָּה אֶצֶל יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינָהּ מַאֲכִילָהּ בִּתְרוּמָה. תַּלְמוּד לוֹמַר וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ וגו'. יָכוֹל לֹא יַאֲכִילֶנָּהּ בְּכַרְשִׁינִין. תַּלְמוּד לוֹמַר הֵם. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי יָכוֹל לֹא תֹאכַל בְּכַרְשִׁינִין וּבְתִלְתָּן. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֵית כָּאן תִּלְתָּן דְּבַר תּוֹרָה. לֹא כֵן תַּנֵּי מְנַיִין לְכֹהֵן שֶׁקָּנָה עֶבֶד וּלְיִשְׂרָאֵל בּוֹ שׁוּתָּפוּת אֲפִילוּ אֶחָד מִמֵּאָה בּוֹ שֶׁאֵינוֹ מַאֲכִילוֹ בִּתְרוּמָה. תַּלְמוּד לוֹמַר וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא אֶחָד זוֹ וְאֶחָד זוֹ לֹא תֹאכַל בִּתְרוּמָה.

מַדְלִיקִין שֶׁמֶן שְׂרֵיפָה בְּבָתֵּי כְנֵיסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת כוי. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כֵּן הִיא מַתְנִיתָא וְעַל גַּבֵּי הַחוֹלִים בִּרְשׁוּת כֹּהֵן. הָא מַתְנִיתָא קַדְמַיְיתָא אֲפִילוּ שֶׁלֹּא בִרְשׁוּת כֹּהֵן. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה בִּיקוּר הַחוֹלֶה אֵין לוֹ שִׁיעוּר. אָמַר רִבִּי חִייָא בַּר אָדָא מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן וְעַל גַּבֵּי הַחוֹלִין בִּרְשׁוּת כֹּהֵן.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא עַד כְּדוֹן בִּתְרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לוֹ מִבֵּית אָבִי אִמּוֹ כֹּהֵן. וַאֲפִילוּ בִּתְרוּמַת גִּרְנוֹ. אָמַר לֵיהּ מָאן יֵימַר לָךְ בִּתְרוּמַת גִּרְנוֹ. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי יוֹנָה כְּרִבִּי יִרְמְיָה וְרִבִּי יוֹסֵי כְּרִבִּי זְעִירָא. מָאן דְּאָמַר בִּתְרוּמַת גִּרְנוֹ נִדְלַק וְאַתְיָא אַתְיָא לְמָאן דְּאָמַר בִּתְרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לוֹ מִבֵּית אָבִי אִמּוֹ כֹּהֵן בְּלֹא כֵן בְּשֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ זְכִייָה. אָמַר לֵיהּ בִּמְזַכֶּה לוֹ עַל יְדֵי אַחֵר.

תַּנֵּי יִשְׂרָאֵל וְכֹהֵן שֶׁהָיוּ שׁוּתָּפִין בְּחָנוּת. מְמַלֵּא יִשְׂרָאֵל אֶת הַנֵּר שֶׁמֶן שְׂרֵיפָה וְעוֹלֶה לָעֲלִייָה וְיוֹרֵד לֶחָנוּת לַעֲשׂוֹת צָרְכָיו שֶׁל כֹּהֵן. אֲבָל לֹא שֶׁל יִשְׂרָאֵל. כֹּהֵן שֶׁבָּא אֶצֶל יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן מַדְלִיק עַל גַּבָּיו שֶׁמֶן שְׂרֵיפָה אַף עַל פִּי כֵן זְכִייָה אָמַר לָהֶן בִּמְזַכֶּה לָהֶן עַל יְדֵי אַחֵר.

תַּנֵּי בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּכְנְסָה לַעֲשׂוֹת צָרְכָיו שֶׁל כֹּהֵן אֲבָל לֹא שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

תַּנֵּי בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּכְנְסָה לְהַדְלִיק מִכֹּהֶנֶת טוֹבֶלֶת פִּתִּילָהּ שֶׁמֶן שְׂרֵיפָה וּמַדְלֶקֶת. רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי שְׁעַת מִשְׁלַחַת זְאֵיבִים הָיְיתָה וְלֹא עָמַד בֵּית דִּין וּבִיטֵּל. כְּמַה דְתֵימַר תַּמָּן לֹא עָמַד בֵּית דִּין וּבִיטֵּל אַף הָכָא לֹא עָמַד בֵּית דִּין וּבִיטֵּל.

בְּקִרּוֹ שֶׁל כֹּהֵן שֶׁהָיָה מַאֲכִיל אֶצֶל יִשְׂרָאֵל. וְכֵן בִּגְדּוֹ שֶׁל כֹּהֵן שֶׁהָיָה נֶאֱרָג אֶצֶל יִשְׂרָאֵל וְהַדְלִיק עַל גַּבָּיו שֶׁמֶן שְׂרֵיפָה וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. כֹּהֵן שֶׁבָּא לַעֲשׂוֹת חֶשְׁבּוֹן עִם יִשְׂרָאֵל וְהַדְלִיק

עַל גַּבֵּיו שֶׁמָּן שְׂרֵיפָה וְעָמַד לוֹ וְהָלַךְ לוֹ. אַף עַל פִּי כֵן אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לְכַבּוֹתוֹ עַד שֶׁיִּיכְבֶּה מֵאֵילָיו. רִבִּי חֲנַנְיָה בַּר עַכְבָּרִי הֲוָה עֲבַד עוֹבְדְתָא גַּבֵּי רִבִּי חִיָּיה צִיפּוֹרָיָא. מִי אֲזִיל לֵיהּ מַלֵּי לֵיהּ בּוֹצִינָא שֶׁמָּן שְׂרֵיפָה. וְלֹא כֵן סָבְרִין מֵימַר לַעֲשׂוֹת צָרְכֵיהֶן שֶׁל כֹּהֵן אֲבָל לֹא שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אָמְרִין דְּיֵ לָא הֲוָה עֲבַד לֵיהּ כֵּן לָא הֲוָה אָתֵי. סָבְרִין מֵימַר כַּד יַמְטִי בֵּייתֵיהּ הֲוָה מַטְפֵּי לָהּ. אָמַר רִבִּי חִינְנָא עַל יְדֵי כֵן הֲוָה שְׁהַר וְעַל יְדֵי כֵן הֲוָה קָרֵץ.

אָדָא שַׁמְשָׁא שָׁאַל לְרִבִּי אִימִּי בְּגִין דַּאֲנָא צָבַע פִּתִּילָה מִן חוֹלָא. אָמַר לֵיהּ בָּטֵל הוּא עַל גַּב פִּתִּילוֹת. הוֹרֵי רִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי כְּאִילֵּין דְּבַר נְחֶמְיָה כֵּן. רִבִּי אִימִּי נְסַב פִּתִּילָה. רִבִּי אִילָּא לֹא נְסַב פִּתִּילָה. לֵית לְרִבִּי אִילָּא הָדָא דְרִבִּי אִימִּי. סָבַר רִבִּי אִילָּא מִשּׁוּם גָּזֵל וּבְלָא מִן הָדֵין שַׁמְשָׁא מְבַזְבְּזָא בַהּ קְדוּשָּׁה.

גַּמְלִיאֵל זוּגָא שָׁאַל לְרִבִּי יָסָא מַהוּ לְהוֹסִיף שֶׁמֶן חוּלִּין וּלְהַדְלִיק. אָמַר לֵיהּ לֹא תַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אֶלָּא אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לְמַצּוֹתוֹ.

אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ שָׁנָה לִי יוֹנָתָן בֶּן עַכְמַאי. בַּת כֹּהֵן שֶׁהָיְתָה עוֹמֶדֶת עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁיכָה וּבְיָדָהּ נֵר וּבְתוֹכוֹ שֶׁמֶן שְׂרֵיפָה הֲרֵי זוֹ מוֹסֶפֶת לְתוֹכוֹ שֶׁמֶן שֶׁל חוּלִּין וּמַדְלֶקֶת. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָא מַה טִבְיָיהּ. אָמַר לֵיהּ אָדָם גָּדוֹל הָיָה וּבָקִי בְּמִשְׁנָתֵינוּ הָיָה. פִּרְשֵׁיהּ רִבִּי חִיָּיא דְּכַפַּר תְּחוּמִין קוֹמֵי רַב וּמַנִּיתֵיהּ חֲכִים.

מַדְלִיקִין בְּבֵית הַמִּשְׁתֶּה אֲבָל לֹא בְּבֵית הָאֵבֶל דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בְּבֵית הָאֵבֶל אֲבָל לֹא בְּבֵית הַמִּשְׁתֶּה. רִבִּי מֵאִיר אוֹסֵר כָּאן וְכָאן. רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר כָּאן וְכָאן. מַה טַעֲמָא דְרִבִּי יְהוּדָה. בֵּית הַמִּשְׁתֶּה עַל יְדֵי דְמָנֵיהוֹן נְקִיִּים לֹא מִתְעַסְּקִין. בְּבֵית הָאֵבֶל עַל יְדֵי דְמָנֵיהוֹן צְאִין מִתְעַסְּקִין בֵּיהּ. מַה טַעֲמָא דְרִבִּי יוֹסֵי. בֵּית הָאֵבֶל עַל יְדֵי דְאִינּוּן כְּנִיעִין לֹא מִתְעַסְּקִין בֵּיהּ. בֵּית הַמִּשְׁתֶּה עַל יְדֵי דְאִינּוּן פִּחִיזִין מִתְעַסְּקִין בֵּיהּ. מַאי טַעֲמָא דְרִבִּי מֵאִיר בְּבֵית הָאֵבֶל עַל יְדֵי דְמָנֵיהוֹן צוֹאִין מִתְעַסְּקִין בּוֹ. בֵּית הַמִּשְׁתֶּה עַל יְדֵי דְאִינּוּן פִּחִיזִין מִתְעַסְּקִין בֵּיהּ. מַאי טַעֲמָא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּית הָאֵבֶל עַל יְדֵי דְאִינּוּן כְּנִיעִין לֹא מִתְעַסְּקִין בֵּיהּ. בֵּית הַמִּשְׁתֶּה עַל יְדֵי דְמָנֵיהוֹן נְקִיִּין לֹא מִתְעַסְּקִין בֵּיהּ. אָמְרִין דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יאשִׁיָּה הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי יוֹסֵי צַיְדָנַיָּא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה. דִּלֹא כֵן מַה נָן אָמְרִין. רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר לֵיהּ שֶׁל בֵּית קוֹדְמִין הִיא. וְהָא רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר מֵעֵין שְׁנֵיהֶן. וְרִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מֵעֵין שְׁנֵיהֶן. וְרִבִּי יוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵי הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי.

מַהוּ לְהַדְלִיק שֶׁמֶן שְׂרֵיפָה בַּחֲנוּכָּה. אָמְרִין דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי מַדְלִיקִין שֶׁמֶן שְׂרֵיפָה בַּחֲנוּכָּה. אָמַר רִבִּי נִיסָּא אֲנָא לֹא אֲנָא חֲכִים לְאַבָּא. אִימָּא הֲוָה אָמְרָה לִי אָבוּךְ הֲוָה אָמַר מִי שֶׁאֵין לוֹ שֶׁמֶן שֶׁל חוּלִּין מַדְלִיק שֶׁמֶן שְׂרֵיפָה בַּחֲנוּכָּה.